

ประมาณการ เศรษฐกิจไทย | 2563

กรกฎาคม 2563
July 2020

THAILAND'S
ECONOMIC OUTLOOK
2020

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และ เป้าประสงค์ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

วิสัยทัศน์

องค์กรนำในการเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจการคลังเพื่อเศรษฐกิจสมดุล

พันธกิจ

1. ศึกษา และวิเคราะห์และเสนอแนะนโยบายด้านการคลัง ระบบการเงิน การออม และการลงทุน รวมทั้งเศรษฐกิจมหภาคและระหว่างประเทศอย่างมีอาชีวะ
2. ติดตาม กำกับ และประเมินผล มาตรการเศรษฐกิจการคลังให้มีประสิทธิภาพ
3. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และการยอมรับในนโยบายเศรษฐกิจการคลังกับทุกภาคส่วน
4. พัฒนาบุคลากรและองค์กรสู่ความเป็นเลิศด้านวิชาการ คุณธรรม และมีความสุข

ยุทธศาสตร์

1. ส่งเสริมเศรษฐกิจไทยให้เติบโตและแข่งขันได้
2. กระจายโอกาสทางเศรษฐกิจ ลดความเหลื่อมล้ำ และส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
3. เสริมสร้างความเข้มแข็งของการคลังภาคสาธารณะ
4. เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ ความร่วมมือกับทุกภาคส่วน
5. เสริมสร้างความแข็งแกร่งขององค์กร

เป้าประสงค์

1. เศรษฐกิจไทยมีศักยภาพและขีดความสามารถในการแข่งขันสูงขึ้น
2. การเจริญเติบโตและพัฒนาเศรษฐกิจอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน
3. การคลังของรัฐบาล รัฐวิสาหกิจ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีเสถียรภาพอย่างยั่งยืน
4. องค์กรได้รับการยอมรับและเชื่อถือจากสาธารณชน
5. องค์กรก้าวหน้าและบุคลากรมีความสุข

กลยุทธ์ สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค :

"เสาหลักด้านเศรษฐกิจมหภาคอย่างมีอาชีวะ"

"วิเคราะห์สถานการณ์เศรษฐกิจได้อย่างมีคุณภาพ แม่นยำ และทันต่อเหตุการณ์ เพื่อให้สามารถเสนอแนะนโยบายเศรษฐกิจมหภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องต่อสาธารณชน"

สารบัญ

	หน้า
1. ประมาณการเศรษฐกิจไทย	
บทสรุปผู้บริหาร	4
Executive Summary	7
ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2563	
1.1 สมมติฐานหลักในการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563	11
1.2 ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563	29
2. ภาคการคลัง :	
รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง 8 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562–พฤษภาคม 2563)	39
3. ภาคการเงิน :	
รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 2 ปี 2563	47
4. บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ: Macroeconomic Analysis Briefings	
4.1 อุตสาหกรรมหลักของไทย: ผลกระทบในช่วงโควิด-19 และการปรับเปลี่ยนเพื่อไปต่อ	56
4.2 ราคาน้ำมันดิบ...วิกฤติหรือโอกาสของเศรษฐกิจไทย	67
4.3 การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยผ่าน OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)	78
4.4 การใช้ประโยชน์จาก Google Trend ในการประมาณการอัตราการว่างงาน	93
5. Thailand's Key Economic Indicators	
ตารางเครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ (Economic Indicators)	108

ประมาณการเศรษฐกิจไทย

บทสรุปผู้บริหาร

ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2563

“เศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -8.5

จากผลกระทบของการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

และคาดว่าจะสามารถกลับมาขยายตัวได้อีกครั้งในปี 2564 ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0”

เศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -8.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -9.0 ถึง -8.0) จากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 ต่อปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่ขยายตัวเป็นวงกว้าง ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักหดตัวลง โดยเศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าจะหดตัวที่ร้อยละ -11.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -11.5 ถึง -10.5) ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยจะหดตัวที่ร้อยละ -82.9 นอกจากนี้ การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -2.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -3.1 ถึง -2.1) และ -12.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -13.1 ถึง -12.1) ตามลำดับสอดคล้องกับทิศทางภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายของภาครัฐคาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่องทั้งในส่วนของการเร่งเบิกจ่ายงบประมาณ การโอนงบประมาณตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท โดยคาดว่าจะการบริโภคภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 ถึง 4.8) และการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 9.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.2 ถึง 10.2)

ทั้งนี้ กระทรวงการคลังคาดว่าเศรษฐกิจไทยจะเริ่มฟื้นตัวอย่างค่อยเป็นค่อยไปหลังภาครัฐเริ่มกลับมาดำเนินกิจการ ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจมีมากขึ้น ประกอบกับผลของมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนาของรัฐบาล ระยะที่ 1-3 และมาตรการ “เราเที่ยวด้วยกัน” เพื่อช่วยเหลือผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยวและธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาคเอกชน รักษาระดับการจ้างงาน และสนับสนุนเศรษฐกิจชุมชนให้เกิดการหมุนเวียนกิจกรรมเศรษฐกิจภายในประเทศต่อไป ทำให้คาดว่าเศรษฐกิจไทยได้ผ่านจุดต่ำสุดแล้วในช่วงไตรมาส 2 ปี 2563 และจะเห็นตัวเลขเศรษฐกิจที่ติดลบน้อยลงในช่วงครึ่งหลังของปี 2563 สำหรับเสถียรภาพเศรษฐกิจไทยภายในประเทศ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2563 จะอยู่ที่ร้อยละ -1.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -0.8) ปรับตัวลดลงจากปีก่อน ตามแนวโน้มราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลงและอุปสงค์ภายในประเทศที่ชะลอตัวลงจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขณะที่เสถียรภาพเศรษฐกิจภายนอกประเทศ คาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 13.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.2 ถึง 3.2 ของ GDP)

ในระยะต่อจากนี้ไปปัจจัยที่ต้องติดตามอย่างใกล้ชิด ได้แก่ สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การพัฒนาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และการผ่อนคลายมาตรการการเดินทางระหว่างประเทศของประเทศต่าง ๆ ภายหลังจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลายลง ซึ่งจะมีผลต่อจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามาประเทศในช่วงที่เหลือของปี 2563 และอัตราการขยายตัวของเศรษฐกิจไทยในปี 2563 ทั้งนี้ คาดว่าธุรกิจที่จะฟื้นตัวได้เร็ว ได้แก่ สินค้าอุปโภคบริโภค อาหารและเครื่องดื่ม และผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับดิจิทัลรวมถึงการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนสู่วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) จะช่วยสนับสนุนธุรกิจบริการดิจิทัลและธุรกิจพาณิชย์อิเล็กทรอนิกส์ (e-Commerce) ให้ขยายตัวได้ดี กระทรวงการคลังมั่นใจว่ามาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนาต่อเศรษฐกิจไทยทั้งทางตรงและทางอ้อม ระยะที่ 1-3 เป็นหนึ่งในกลไกที่สำคัญในการช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนและภาคธุรกิจที่ได้รับผลกระทบจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และจะช่วยพยุงเศรษฐกิจให้เดินต่อไปได้ มาตรการดังกล่าวจะเป็นรากฐานสำคัญให้เศรษฐกิจของประเทศฟื้นตัวได้อย่างมั่นคงเมื่อวิกฤติครั้งนี้ผ่านพ้นไป ทั้งนี้ กระทรวงการคลังประเมินว่า เศรษฐกิจไทยจะสามารถกลับมาขยายตัวได้ที่ร้อยละ 4.0 ถึง 5.0 ในปี 2564 และจะติดตามสถานการณ์อย่างใกล้ชิดและพร้อมที่จะดำเนินมาตรการที่เหมาะสมเพิ่มเติม เพื่อดูแลเศรษฐกิจไทยอย่างทันทั่วทั้งที่เมื่อสถานการณ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงไป

ตารางสรุปสมมติฐานและผลการประมาณการเศรษฐกิจปี ปี 2563

	2561	2562	2563f	
			ณ ก.ค. 63	
			เฉลี่ย	ช่วง
ผลการประมาณการ				
1) อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ (ร้อยละ)	4.2	2.4	-8.5	-9.0 ถึง -8.0
2) อัตราการขยายตัวของการบริโภค				
- การบริโภคภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	4.6	4.5	-2.6	-3.1 ถึง -2.1
- การบริโภคภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.6	1.4	4.3	3.8 ถึง 4.8
3) อัตราการขยายตัวของการลงทุน				
- การลงทุนภาคเอกชน ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	4.1	2.8	-12.6	-13.1 ถึง -12.1
- การลงทุนภาครัฐ ณ ราคาคงที่ (ร้อยละ)	2.9	0.2	9.7	9.2 ถึง 10.2
4) อัตราการขยายตัวของปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	3.3	-2.6	-27.8	-28.3 ถึง -27.3
5) อัตราการขยายตัวของปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ (ร้อยละ)	8.3	-4.4	-19.5	-20.0 ถึง -19.0
6) ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	22.4	26.7	30.7	28.4 ถึง 32.9
- มูลค่าสินค้าส่งออกในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	7.5	-3.3	-11.0	-11.5 ถึง -10.5
- มูลค่าสินค้านำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ (ร้อยละ)	13.7	-5.6	-14.2	-14.7 ถึง -13.7
7) ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)	28.5	38.4	13.3	10.9 ถึง 15.7
- ร้อยละของ GDP	5.6	7.1	2.7	2.2 ถึง 3.2
8) อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (ร้อยละ)	1.1	0.7	-1.3	-1.8 ถึง -0.8
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (ร้อยละ)	0.7	0.5	0.2	-0.3 ถึง 0.7
สมมติฐานหลัก				
สมมติฐานภายนอก				
1) อัตราการขยายตัวเฉลี่ย 15 ประเทศคู่ค้าหลัก (ร้อยละ)	3.9	3.1	-4.1	-4.6 ถึง -3.6
2) ราคาน้ำมันดิบดูไบ (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)	69.4	63.5	42.0	37.0 ถึง 47.0
สมมติฐานด้านนโยบาย				
3) อัตราแลกเปลี่ยน (บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ)	32.3	31.1	31.7	31.2 ถึง 32.2
4) รายจ่ายภาคสาธารณสุข (ล้านล้านบาท)	3.60	3.69	3.94	3.89 ถึง 3.99
5) จำนวนนักท่องเที่ยว (ล้านคน)	38.2	39.8	6.8	6.3 ถึง 7.3

Executive Summary

Thailand's Economic Projections for 2020

“The Thai economy is expected to contract by -8.5 percent in 2020 mainly due to the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak, and recover in the range of 4.0 - 5.0 percent in 2021”

FPO anticipates that the Thai economy is expected to contract by -8.5 percent in 2020 (within the range of -9.0 to -8.0 percent). It is expected to slowdown from the previous year which expanded by 2.4 percent, mainly due to the widespread of the coronavirus disease 2019 (COVID-19) outbreak, which results in the slowdown of the major Thailand's trading partner economies and the decline in the number of foreign tourists. The value of Thai merchandise exports in 2020 would experience a sharp decline by -11.0 percent (within the range of -11.5 to -10.5 percent) while the total number of foreign tourists would decrease by -82.9 percent. In addition, private consumption and private investment are expected to decline by -2.6 percent (within the range of -3.1 to -2.1 percent) and -12.6 percent (within the range of -13.1 to -12.1 percent), respectively, in line with Thailand's economic slowdown. However, public expenditure is anticipated to continuously grow from the acceleration of the Fiscal year 2020 budget's disbursement, the reallocation of the budget structure under the Budget Expenditure Transfer Act, B.E. 2563 (A.D. 2020), and the budget under the Emergency Decree Authorizing the Ministry of Finance to Raise Loans to Solve Problems, to Remedy and Restore the Economy and Society as Affected by the Coronavirus Disease Pandemic, B.E. 2563 (2020) of 1 trillion Baht. Accordingly, public consumption and public investment are projected to grow by 4.3 percent (within the range of 3.8 to 4.8 percent) and 9.7 percent (within the range of 9.2 to 10.2 percent), respectively.

The Ministry of Finance expects that the Thai economy will gradually recover after business sectors have resumed their operations resulting in increased economic activity. Moreover, relief measures of phases 1-3 to alleviate people and businesses affected by the spread of the COVID-19 outbreak as well as “We Travel Together” campaign would both support private consumption, maintain the level of employment in labor markets, and stimulate domestic economic activities of the country. In other words, it is expected that the Thai economy already passed the lowest point in the second quarter of this year and would have shown signs of recovery in the following quarter onwards.

For the internal economic stability, the headline inflation in 2020 is expected to stand at -1.3 percent (within the range of -1.8 to -0.8 percent), decreasing from the previous year due to a sharp decline in crude oil and energy prices from the spread of the COVID-19 outbreak, which in turn results in the falling of global oil consumption and domestic demand. For external stability, the current account is projected to register a surplus of 13.3 billion US dollars, or 2.7 percent of GDP (within the range of 2.2 to 3.2 percent of GDP).

The Ministry of Finance closely monitors the economic risk factors and additional limitations, for example, the situation of the COVID-19 outbreak, the development of the vaccine or the treatment against the COVID-19 infection, and the gradual relaxation of travel restriction in many countries. These factors will have a significant impact on the number of foreign tourists visiting to Thailand in the remaining month of 2020 and Thailand's economic outlook of 2020. Looking ahead, consumer goods and digital-related products would recover faster along with changing patterns of consumer behaviors under the New Normal way of life would support the growth of digital and e-commerce businesses more than expected. Nevertheless, the Ministry of Finance is certain that relief measures to alleviate the direct and indirect effects of the COVID-19 on the Thai economy in Phase 1-3 is one of the important mechanisms that resolve and remedy for affected people and private sectors from the COVID-19 outbreak in supporting the stable recovery of the Thai economy in the near future. Given these stimulus measures, the Thai economy is projected to grow in the range of 4.0 -5.0 percent in 2021. Under high uncertainties of the COVID-19 pandemic, the Ministry of Finance continues to closely monitor the current situation and stands ready to take additional measures as necessary.

Major Assumptions and Economic Projections for 2020

	2018	2019	2020f as of July 20	
			Avg	Range
Projections				
1) GDP Growth Rate (percent y-o-y)	4.2	2.4	-8.5	-9.0 to -8.0
2) Real Consumption Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Consumption (percent y-o-y)	4.6	4.5	-2.6	-3.1 to -2.1
- Real Public Consumption (percent y-o-y)	2.6	1.4	4.3	3.8 to 4.8
3) Real Investment Growth (percent y-o-y)				
- Real Private Investment (percent y-o-y)	4.1	2.8	-12.6	-13.1 to -12.1
- Real Public Investment (percent y-o-y)	2.9	0.2	9.7	9.2 to 10.2
4) Export Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	3.3	-2.6	-27.8	-28.3 to -27.3
5) Import Volume of Goods and Services (percent y-o-y)	8.3	-4.4	-19.5	-20.0 to -19.0
6) Trade Balance (USD billion)	22.4	26.7	30.7	28.4 to 32.9
- Export Value of Goods in USD (percent y-o-y)	7.5	-3.3	-11.0	-11.5 to -10.5
- Import Value of Goods in USD (percent y-o-y)	13.7	-5.6	-14.2	-14.7 to -13.7
7) Current Account (billion U.S.)	28.5	38.4	13.3	10.9 to 15.7
- Percentage of GDP	5.6	7.1	2.7	2.2 to 3.2
8) Headline Inflation (percent y-o-y)	1.1	0.7	-1.3	-1.8 to -0.8
Core Inflation (percent y-o-y)	0.7	0.5	0.2	-0.3 to 0.7
Major Assumptions				
<u>Exogenous Variables</u>				
1) Average Economic Growth Rate of Major Trading Partners (percent y-o-y)	3.9	3.1	-4.1	-4.6 to -3.6
2) Dubai Crude Oil Price (U.S. dollar per Barrel)	69.4	63.5	42.0	37.0 to 47.0
<u>Policy Variables</u>				
3) Exchange Rate (Baht per U.S. dollar)	32.3	31.1	31.7	31.2 to 32.2
4) Public Expenditure (Trillion Baht)	3.60	3.69	3.94	3.89 to 3.99
5) Number of foreign tourists (Million)	38.2	39.8	6.8	6.3 to 7.3

ข้อสมมติฐานสำคัญในการ ประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี

2563

5 ข้อ สมมติฐาน

1

การขยายตัวของเศรษฐกิจ

15 ประเทศคู่ค้า

-4.1%

(ปี 2562 +3.1%)

2

Baht/USD

31.7

(ปี 2562 31.1)

ดัชนีค่าเงินบาท

114.92

(ปี 2562 116.54)

3

ราคาน้ำมันดิบดูไบ

42.0 \$/bbl

(ปี 2562 63.5 \$/bbl)

4

จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ

6.8 ล้านคน

(ปี 2562 39.8 ล้านคน)

5

รายจ่ายภาคสาธารณะ

3.94 ล้านล้านบาท

(ปี 2562 3.69 ล้านล้านบาท)

“สศค. คาดว่า ในปี 2563 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศโดยรวมจะหดตัวที่ร้อยละ -4.15 ลดลงจากปี 2562 โดยเศรษฐกิจประเทศคู่ค้าหลักของไทยมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลงและหดตัวลงเป็นส่วนมาก ด้วยสาเหตุหลักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ซึ่งมีความรุนแรงกว่าที่คาด ส่งผลให้เกิดการใช้มาตรการปิดเมือง (lockdown) จำกัดการเดินทาง และทำอากาศยานนานาชาติในหลาย ๆ ประเทศหยุดให้บริการ จากสถานการณ์ดังกล่าวไม่เพียงแต่จะส่งผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่พึ่งพาการส่งออก แต่ยังกระทบถึงกลุ่มประเทศที่พึ่งพาการบริโภคภายในประเทศอีกด้วย เนื่องจากกระทบต่อการบริโภค และทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจต่าง ๆ ต้องหยุดชะงักลง ซึ่งทำให้เกิดการหยุดชะงักในห่วงโซ่อุปทานโลก (Global Supply Chain) ในขณะที่ภาคการท่องเที่ยวและการค้าปลีกไม่สามารถเปิดให้บริการได้ รวมทั้งต้องเผชิญกับความขัดแย้งที่ไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจของประเทศมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจจีน เวียดนาม อินโดนีเซีย และได้หวันยังคงมีแนวโน้มที่จะขยายตัวได้ในปี 2563 แม้จะชะลอลงจากปีก่อน โดยคาดว่าจะได้รับแรงหนุนจากการฟื้นตัวของเศรษฐกิจจีน ที่ภาคอุตสาหกรรมเริ่มกลับมาฟื้นตัวในระดับใกล้เคียงปกติ ส่งผลต่อประเทศที่พึ่งพาการส่งออกไปยังประเทศจีน อีกทั้งประเทศที่พึ่งพิงภายในและภายนอก”

ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวเฉลี่ยของเศรษฐกิจคู่ค้าหลักของไทย 15 ประเทศ (ร้อยละต่อปี YOY)

ประเทศคู่ค้าหลัก เรียงตามสัดส่วนการส่งออกปี 2562	2560	2561	2562				2562	2563		ทั้งปี 2563F
			Q1	Q2	Q3	Q4		Q1	Q2	
15 ประเทศคู่ค้า (77.7%)	4.15	3.88	3.33	3.17	3.10	2.75	3.09	-1.44	-7.88	-4.15
1. สหรัฐฯ (12.7%)	2.4	2.9	2.7	2.3	2.1	2.3	2.3	0.3	-9.5	-7.1
2. จีน (11.8%)	6.9	6.6	6.4	6.2	6.0	6.0	6.1	-6.8	3.2	1.5
3. ญี่ปุ่น (10.0%)	1.9	0.8	0.9	0.9	1.7	-0.7	0.7	-1.8	-9.9	-5.2
4. यूโรโซน (6.9%)	2.5	1.8	1.3	1.2	1.2	1.0	1.2	-3.1	-15.0	-9.0
5. เวียดนาม (4.9%)	6.8	7.1	6.8	6.7	7.5	7.0	7.0	3.8	0.4	1.6
6. ฮองกง (4.8%)	3.8	3.0	0.7	0.4	-2.8	-2.9	-1.2	-9.1	-9.0	-12.1
7. มาเลเซีย (4.2%)	5.9	4.7	4.5	4.9	4.4	3.6	4.3	0.7	-17.1	-2.5
8. ออสเตรเลีย (4.1%)	2.4	2.8	1.7	1.4	1.7	2.2	1.8	1.4	-	-4.5
9. อินโดนีเซีย (3.7%)	5.1	5.2	5.1	5.0	5.0	5.0	5.0	3.0	-5.3	1.8
10. สิงคโปร์ (3.6%)	3.5	3.2	1.1	0.1	0.7	0.8	0.7	-0.3	-12.6	-5.0
11. อินเดีย (3.0%)	6.9	7.4	5.8	5.0	4.5	4.7	5.3	3.1	-13.2	-3.4
12. ฟิลิปปินส์ (2.8%)	6.7	6.2	5.6	5.5	6.2	6.4	5.9	-0.7	-16.5	-3.7
13. เกาหลีใต้ (1.9%)	3.1	2.7	1.7	2.0	2.0	2.3	2.0	1.4	-2.9	-2.0
14. สหราชอาณาจักร (1.6%)	1.7	1.4	2.1	1.3	1.0	1.1	1.4	-1.7	-21.7	-9.8
15. ไต้หวัน (1.6%)	2.9	2.6	1.8	2.4	3.0	3.3	2.7	2.2	-0.6	1.7

ที่มา : รวบรวมและประมาณการโดย สศค.

1.1 เศรษฐกิจสหรัฐฯ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 1 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 12.7 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2562)

➡ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เศรษฐกิจสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ -9.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หรือหดตัวร้อยละ -9.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (ขจัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากสหรัฐฯ เป็นประเทศที่ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เป็นอย่างมาก และมีผู้ติดเชื้อมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของโลก ทางรัฐบาลสหรัฐฯ จึงออกมาตราการต่าง ๆ เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของโรคไม่ว่าจะเป็น การล็อกดาวน์ประเทศ การประกาศเคอร์ฟิวห้ามไม่ให้ประชาชนออกนอกที่พัก ซึ่งส่งผลให้ธุรกิจต่าง ๆ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้ และเห็นผลกระทบได้อย่างชัดเจนในไตรมาสที่ 2 ปี 2563

โดยจีดีพีของสหรัฐฯ ประกอบด้วยภาคการบริโภคภายในประเทศที่สูงถึงเกือบร้อยละ 70 แต่ในไตรมาสที่ 2 ของปี หดตัวที่ร้อยละ -10.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อนหน้า ส่วนการลงทุนภาคเอกชนหดตัวที่ร้อยละ -17.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน การส่งออกและนำเข้าหดตัวเช่นกันที่ร้อยละ -23.7 และ -22.1 ตามลำดับ ในขณะที่ การบริโภคของภาครัฐยังคงขยายตัวที่ร้อยละ 2.1 แต่ถือเป็นส่วนน้อยของจีดีพี อีกทั้งเครื่องชี้เศรษฐกิจสหรัฐฯ ในไตรมาสนี้ ส่งสัญญาณชะลอตัว อาทิ เครื่องชี้ด้านอุปทานที่สะท้อนโดยดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Manager Index: PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 45.7 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ซึ่งถือเป็นระดับที่ต่ำสุดในรอบ 11 ปี สำหรับเครื่องชี้ด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 89.9 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ระดับ 127.3 จุด ซึ่งถือเป็นระดับที่ต่ำที่สุดในรอบ 6 ปี ขณะที่ยอดค้าปลีกในไตรมาสที่สองของปี 63 หดตัวที่ร้อยละ -8.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และถือเป็นการขยายตัวที่ต่ำที่สุดในรอบกว่า 11 ปี นอกจากนี้เสถียรภาพเศรษฐกิจสหรัฐฯ ก็เริ่มได้รับผลกระทบด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็น อัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 13.0 ของกำลังแรงงานรวมเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และถือว่าเพิ่มสูงที่สุดมากกว่า 50 ปี ส่วนอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 0.4 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 29 ก.ค. 2563 ธนาคารกลางสหรัฐฯ ประกาศคงอัตราดอกเบี้ยที่ระดับร้อยละ 0.0-0.25 ต่อปี และจะคงไว้ที่ระดับดังกล่าวจนกว่าจะมั่นใจว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะผ่านวิกฤตโควิด-19 ไปได้ และเพื่อบรรเทาเป้าหมายการจ้างงานอย่างเต็มศักยภาพ และการรักษาเสถียรภาพด้านราคา

➡ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะหดตัวที่ร้อยละ -7.1 หรือในช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -6.6 ถึง -7.6 ชะลอลงจากปี 2562 เนื่องจากเศรษฐกิจสหรัฐฯ กำลังได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ดังที่เริ่มสะท้อนให้เห็นได้จากเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจแทบทุกตัวของสหรัฐฯ ตั้งแต่เดือน มี.ค. 63 เป็นต้นมาที่ส่งสัญญาณชะลอตัวลงอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในไตรมาสที่ 2 ของปี 63 สะท้อนจากการบริโภคภายในประเทศที่เป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของสหรัฐฯ เริ่มชะลอตัวลง และหดตัวต่ำตั้งแต่เดือน มี.ค. 63 เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม สกค. คาดว่าเศรษฐกิจสหรัฐฯ จะหดตัวต่ำสุดในไตรมาสที่ 2 ของปี 63 จากนั้นจะค่อย ๆ ดีขึ้น แต่ยังคงหดตัวต่อเนื่องตลอดครึ่งปีหลัง เนื่องจากในปัจจุบันสหรัฐฯ ได้ออกนโยบายมากมายเพื่อหวังพยุงเศรษฐกิจภายในประเทศ รวมถึงนโยบายการเงินที่ผ่อนคลายของธนาคารกลางสหรัฐฯ ที่มุ่งหวังพยุงเศรษฐกิจด้านการบริโภคภายในประเทศเช่นกัน

1.2 เศรษฐกิจจีน (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 2 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 11.8 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมปี 2562)

➔ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เศรษฐกิจจีนขยายตัวร้อยละ 3.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวเร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -6.8 หรือคิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 11.5 จากไตรมาสก่อนหน้า (จัดผลทางฤดูกาล) โดยภาคบริการขยายตัวร้อยละ 1.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -5.2 ภาคการผลิตขยายตัวร้อยละ 4.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -9.6 และภาคการเกษตรขยายตัวร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า

ในไตรมาสที่ 3 ปี 2563 เศรษฐกิจจีนส่งสัญญาณปรับตัวดีขึ้นเล็กน้อย โดยการส่งออกเริ่มส่งสัญญาณฟื้นตัว โดยขยายตัวที่ร้อยละ 7.3 ในเดือนกรกฎาคม ปี 2563 ขยายตัวสูงที่สุดในปี 2563 โดยการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าหลัก อาทิ สหรัฐฯ ญี่ปุ่น ยุโรป เป็นต้น ขยายตัวเร่งขึ้น ในขณะที่ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (Purchasing Manager Index: PMI) ภาคอุตสาหกรรมเดือนกรกฎาคม ปี 2563 อยู่ที่ระดับ 52.8 จุด สูงที่สุดในปีนี้

➔ ในปี 2563 คาดว่า เศรษฐกิจจีนจะขยายตัวร้อยละ 1.5 ชะลอลงจากปีก่อนหน้า(ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 6.0 – 6.2) เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นหลัก ซึ่งส่งผลกระทบต่ออุปสงค์และอุปทานภายในและภายนอกประเทศและถึงแม้ว่าเศรษฐกิจจีนเริ่มฟื้นตัว อย่างไรก็ตามประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ยังคงต้องต่อสู้กับโรคระบาดส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจยังไม่สามารถฟื้นตัวได้เต็มศักยภาพ

รัฐบาลจีนได้มีมาตรการเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงนี้ โดยเน้นการใช้นโยบายการเงินเพื่อเสริมสภาพคล่องให้กับระบบเศรษฐกิจและผ่อนคลายการให้สินเชื่อและการลดต้นทุนของลูกหนี้ เช่น การลดสัดส่วนเงินสำรองที่ธนาคารพาณิชย์ต้องดำรงไว้ตามกฎหมาย (Reserve Requirement Ratio) ในเดือนมีนาคม และเมษายน ปี 2563 ซึ่งช่วยเพิ่มสภาพคล่องในระบบประมาณ 9.5 แสนล้านหยวน ด้านนโยบายการคลังและภาษี เช่น การดำเนินการปรับลดภาษีมูลค่าเพิ่มกับสินค้าบางประเภทและการเว้นเก็บภาษีกับอาชีพบางสาขา นอกจากนี้ เมื่อเดือนพฤษภาคม 2563 จีนประกาศมาตรการกระตุ้นเศรษฐกิจรวมมูลค่า 559 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยจะเน้นการลดต้นทุนของบริษัทต่าง ๆ

1.3 เศรษฐกิจญี่ปุ่น (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 3 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 10.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2562)

➔ เศรษฐกิจญี่ปุ่นในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 หดตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ -9.9 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือหดตัวร้อยละ -7.8 จากไตรมาสก่อนหน้า (จัดผลทางฤดูกาลแล้ว) ขณะที่เศรษฐกิจในไตรมาสที่ 1 ปี 2563 หดตัวเพียงแค่อ้อยร้อยละ -1.8 โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจญี่ปุ่น ส่งสัญญาณชะลอตัวสะท้อนจากภาคการส่งออกเฉลี่ยในไตรมาส 2 หดตัวร้อยละ -25.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่การบริโภคภาคเอกชนหดตัวลง สะท้อนจากยอดค้าปลีกค้าส่งที่หดตัวร้อยละ -4.5 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน

➔ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจญี่ปุ่น จะหดตัวร้อยละ -5.2 หดตัวลงจากปี 2562 เนื่องจากญี่ปุ่นได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 ส่งผลเศรษฐกิจญี่ปุ่นจะถดถอยในปีนี้ จากอัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจที่หดตัวต่อเนื่องใน 2 ไตรมาสแรก โดยเพื่อควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดนี้ ทำให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจได้รับผลกระทบจากมาตรการรักษาระยะห่างทางสังคม นอกจากนี้ ประเทศญี่ปุ่นยังเผชิญกับการแพร่ระบาดของ COVID-19 รอบที่ 2 ซึ่งอาจจะส่งผลให้เศรษฐกิจญี่ปุ่นฟื้นตัวช้า รวมถึงการเลื่อนการเป็นเจ้าภาพ

โอลิมปิกฤดูร้อน โตเกียว 2020 ออกไปอีกหนึ่งปี ซึ่งหากสถานการณ์แพร่ระบาดของ COVID-19 ยืดเยื้อก็จะส่งผลต่อภาคธุรกิจและการบริโภคทั้งภายในประเทศและประเทศคู่ค้าลดลง ซึ่งจะผลกระทบเกี่ยวเนื่องต่อภาคการส่งออกและภาคการท่องเที่ยวให้ชะลอตัวอย่างต่อเนื่อง รวมถึงการขึ้นอัตราภาษีผู้บริโภคจากร้อยละ 8 เป็นร้อยละ 10 ในเดือนต.ค. 62 ส่งผลกระทบกับการบริโภคภายในประเทศ อย่างไรก็ดี ณ กรกฎาคม 2563 รัฐบาลญี่ปุ่นได้ออกมาตรการช่วยเหลือผู้ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดโควิด-19 และเพื่อกระตุ้นเศรษฐกิจแล้วประมาณ 234 ล้านล้านเยน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 40 ต่อจีดีพี

1.4 เศรษฐกิจยูโรโซน 19 ประเทศ (ตลาดส่งออกใหญ่อันดับ 4 ของไทย: สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 6.9 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2562)

➔ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เศรษฐกิจยูโรโซน หดตัวที่ร้อยละ -15.0 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -3.1 จากการบริโภคภายในประเทศที่มีสัดส่วนร้อยละ 53.6 ต่อ GDP ชะลอตัวลง สะท้อนได้จากยอดค้าปลีกไตรมาสที่ 2 ปี 63 หดตัวที่ร้อยละ -12.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน หดตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -1.3 นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ด้านอุปทาน ดัชนีฯ (PMI) ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 2 ปี 63 อยู่ที่ระดับ 40.1 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 47.2 จุด ด้านดัชนีฯ (PMI) ภาคบริการเฉลี่ยไตรมาสที่ 2 ปี 63 อยู่ที่ระดับ 30.3 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ 43.8 จุด เมื่อพิจารณาเครื่องชี้ที่สำคัญด้านอุปสงค์ ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคไตรมาสที่ 2 ปี 63 อยู่ที่ระดับ -18.5 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ระดับ -8.8 ทั้งนี้ เสถียรภาพเศรษฐกิจปรับตัวลงเล็กน้อยแม้เศรษฐกิจจะได้รับผลกระทบอย่างหนักจากสถานการณ์การแพร่ระบาดจากไวรัสโคโรนา โดยอัตราการว่างงานในไตรมาสที่ 2 ปี 63 เฉลี่ยอยู่ที่ร้อยละ 7.7 ของกำลังแรงงานรวม เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 7.2 และอัตราเงินเฟ้อทั่วไปเฉลี่ยในไตรมาสที่ 2 ปี 63 อยู่ที่ร้อยละ 0.2 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 1.1

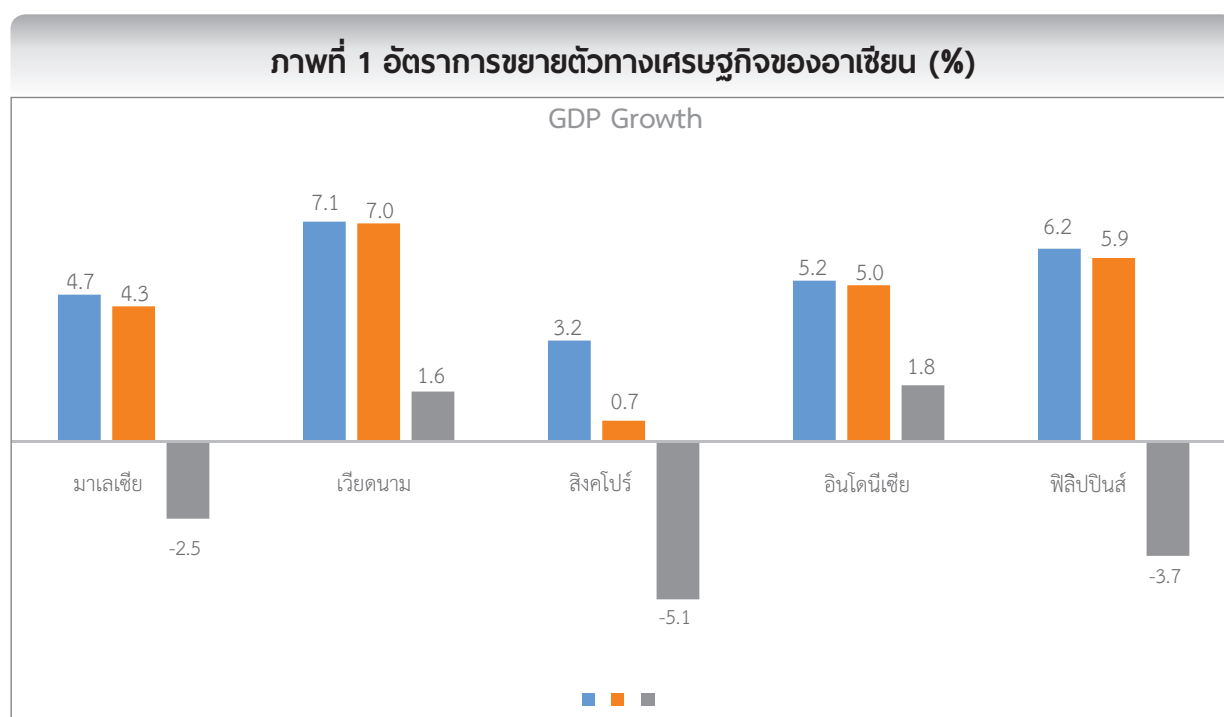
➔ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจยูโรโซนในปี 63 จะหดตัวที่ร้อยละ -9.0 จากการขยายตัวที่ร้อยละ 1.2 ในปี 2562 เนื่องจากสถานการณ์การแพร่ระบาดจากไวรัสโคโรนาที่ส่งผลกระทบอย่างมากต่อเศรษฐกิจยูโรโซน โดยเฉพาะ 4 ประเทศที่มีสัดส่วนทางเศรษฐกิจสูงสุด 4 อันดับแรก คือ เยอรมนี ฝรั่งเศส อิตาลี และสเปน เป็นประเทศที่มียอดผู้ติดเชื้อติด 10 อันดับแรกของโลก เพื่อลดการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาแต่ละประเทศจึงออกมาตรการล็อกดาวน์ประเทศทำให้เศรษฐกิจภายในประเทศเกิดภาวะหยุดชะงัก รวมถึงประเทศคู่ค้าที่สำคัญ อาทิ จีน สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักรต่างได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน

อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการสหภาพยุโรปและธนาคารกลางยุโรปได้ออกมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าว อาทิ (1) จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดตั้งกองทุน “Corona Investment Initiative” เพื่อสนับสนุนการลงทุนในระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ของประเทศสมาชิก (2) จัดสรรงบประมาณให้กับ EU structural funds เพื่อสำรองไว้ใช้สำหรับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวกับ COVID-19 ของแต่ละประเทศสมาชิกวงเงิน 28 พันล้านยูโร (3) ทางธนาคารกลางยุโรปได้ดำเนินการลดอัตราดอกเบี้ยและเพิ่มมาตรการการเข้าซื้อสินทรัพย์ (APP) อีกรวมมูลค่า 120 พันล้านยูโรต่อเดือน รวมถึงออกมาตรการ Pandemic Emergency Purchase Programme (PEPP) เพื่อเพิ่มการเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลและเอกชนเป็นการชั่วคราว เพื่อเพิ่มการเข้าซื้อพันธบัตรรัฐบาลและเอกชนเป็นการชั่วคราวที่ระดับ 1.35 ล้านล้านยูโร โดยจะซื้อพันธบัตรตามโครงการดังกล่าวจนถึงเดือน มิ.ย. 64 (4) มาตรการ Support to mitigate Unemployment Risks in an Emergency หรือ SURE มูลค่า 81.4 พันล้านยูโร โดย SURE เป็นมาตรการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปผ่านการให้เงินกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำเป็นระยะเวลา

15 ปี เพื่อช่วยเหลือด้านการจ้างงานเป็นสำคัญ แต่ในปัจจุบันกำลังอยู่ในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการยุโรป นอกจากนี้รัฐบาลของแต่ละประเทศในยูโรโซนได้ดำเนินการออกมาตรการเพื่อลดผลกระทบจากสถานการณ์ดังกล่าวเช่นกัน โดยในแต่ละประเทศจะมีมาตรการที่มีลักษณะคล้ายกัน คือ การให้เงินสนับสนุนต่อผู้ที่ตกงานและธุรกิจที่ได้รับผลกระทบ

สถานการณ์ปัจจุบัน ทุกประเทศในสหภาพยุโรปได้ยกเลิกมาตรการล็อกดาวน์ส่วนหนึ่งแล้ว คาดว่าภาคอุตสาหกรรมและธุรกิจที่สำคัญจะกลับมาดำเนินการตามปกติทำให้เศรษฐกิจค่อยๆ กลับมาฟื้นตัวในไตรมาสที่ 3 ปี 63 อย่างไรก็ตาม หากการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนาเพิ่มขึ้นอย่างมากภายหลังการคลายมาตรการล็อกดาวน์จะส่งผลให้การฟื้นตัวของเศรษฐกิจยูโรโซนขยายเวลาออกไป

1.5 เศรษฐกิจอาเซียน 5 ประเทศ (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 19.3 ของมูลค่าการส่งออกรวมปี 2562)

ที่มา: CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔ เศรษฐกิจอาเซียนไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ส่วนใหญ่ขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงและหดตัวลง เนื่องจากการแพร่ระบาดของโควิด-19 เป็นสาเหตุหลัก เศรษฐกิจประเทศเวียดนามที่ชะลอตัวลง โดยในไตรมาสที่ 2 ขยายตัวชะลอที่ร้อยละ 0.36 จากร้อยละ 3.8 ในไตรมาสก่อนหน้า โดยภาคอุตสาหกรรม (สัดส่วนร้อยละ 29.5 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 0.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงไตรมาสก่อนหน้า และภาคการเกษตร (สัดส่วนร้อยละ 17.9 ต่อ GDP) ขยายตัวร้อยละ 1.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่ปัจจัยที่ทำให้เศรษฐกิจขยายตัวในอัตราที่ชะลอลงจากภาคบริการ (สัดส่วนร้อยละ 35.3 ของ GDP) หดตัวร้อยละ -1.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากการแพร่ระบาดดังกล่าว ส่งผลต่อภาคอุตสาหกรรมการผลิตและเศรษฐกิจภายในประเทศ ถือว่าเป็นการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ช้าที่สุดนับตั้งแต่ปี 1991 โดยภาคธุรกิจบริการและส่งออกได้รับผลกระทบมากที่สุด แต่ยังคงได้ภาคการเกษตรและการก่อสร้างที่ยังผลึกดัน

ให้เศรษฐกิจเวียดนามไตรมาสที่ยังเติบโตได้ สะท้อนจากดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 2 ที่ลดลงมาอยู่ที่ระดับ 42.2 จาก 47.2 จุดในไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงอัตราการว่างงานไตรมาสที่ 2 อยู่ที่ร้อยละ 2.73 ปรับตัวเพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่อยู่ที่ร้อยละ 2.22 ขณะที่เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์ในไตรมาสที่ 2 2563 หดตัวที่ร้อยละ -16.5 จากร้อยละ -0.7 ในไตรมาสที่ 1 2563 โดยภาคการบริโภคภายในประเทศที่หดตัวอย่างรุนแรงที่ร้อยละ -15.48 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการส่งออกที่หดตัวร้อยละ -37.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐขยายตัวที่ร้อยละ 22.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า จากสถานการณ์การแพร่ระบาดดังกล่าว ส่งผลต่อเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกเป็นผลมาจากมาตรการป้องกันระบาดของไวรัสโควิด-19 โดยหากพิจารณาจากเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจ ดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยไตรมาสที่ 2 ของปี 63 อยู่ในระดับ 40.5 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่อยู่ระดับ 51.1 จุด ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 2 อยู่ที่ระดับ 127.4 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่อยู่ระดับ 186.3 จุด ประกอบกับการบริโภคภายในประเทศปรับตัวลดลงและการส่งออกยังคงหดตัว เศรษฐกิจประเทศอินโดนีเซียไตรมาสที่ 2 หดตัวที่ร้อยละ -5.3 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 3.0 โดยภาคการบริโภคภายในประเทศ (สัดส่วนร้อยละ 62.3 ของ GDP) ที่หดตัวลงร้อยละ -5.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 30.6 ของ GDP) หดตัวที่ -8.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า เนื่องจากการแพร่ระบาดของดังกล่าว ได้ส่งผลกระทบต่อ การนำเข้าและส่งออกสินทรัพย์ประเภททุนและวัตถุดิบ รวมถึงภาคอุตสาหกรรมการผลิตที่ทำให้เศรษฐกิจจะลดลง โดยหากพิจารณาจากเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจ ดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรม ไตรมาสที่ 2 อยู่ในระดับ 31.7 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่เฉลี่ยที่ระดับ 50.9 จุด ดัชนีผลผลิตภาคอุตสาหกรรม เฉลี่ยเดือน ม.ค. - ก.พ. 63 อยู่ที่ 146 จุดเพิ่มขึ้นจากช่วงเดียวกันปีก่อน เศรษฐกิจมาเลเซียในไตรมาสที่ 2 หดตัวที่ร้อยละ -17.1 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 0.7 ซึ่งถือว่าต่ำร้ายที่สุดนับตั้งแต่ไตรมาสที่ 4 ปี 2541 โดยภาคการบริโภคภาคเอกชน (สัดส่วนร้อยละ 57.3 ของ GDP) ที่หดตัวลงร้อยละ -18.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 21.2 ของ GDP) หดตัวที่ร้อยละ -28.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐ(สัดส่วนร้อยละ 13.9 ของ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงเล็กน้อยจากไตรมาสก่อนหน้า สาเหตุมาจากในช่วงการระบาดของโรคโควิด-19 การส่งออกได้รับผลกระทบจากภาวะชะงักในซัพพลายเชนในขณะที่การใช้จ่ายของผู้บริโภคก็ลดลงจากมาตรการปิดเมือง หากพิจารณาเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจ โดยดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสที่ 2 อยู่ที่ระดับ 42.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ระดับ 48.7 จุด ผลผลิตภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยเดือน ม.ค. - พ.ค. 63 อยู่ที่ 101.0 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนที่ระดับ 113.0 จุด เศรษฐกิจสิงคโปร์ในไตรมาสที่ 2 หดตัวที่ร้อยละ -13.2 ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวที่ร้อยละ -0.3 โดยภาคการบริโภคภาคเอกชน (สัดส่วนร้อยละ 31.3 ของ GDP) ที่หดตัวลงร้อยละ -28.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า ภาคการลงทุน (สัดส่วนร้อยละ 21.3 ของ GDP) หดตัวที่ -27.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงภาคการส่งออกหดตัวที่ร้อยละ 14 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ในขณะที่ปัจจัยการบริโภคภาครัฐ (สัดส่วนร้อยละ 12.6 ของ GDP) ขยายตัวที่ร้อยละ 22.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

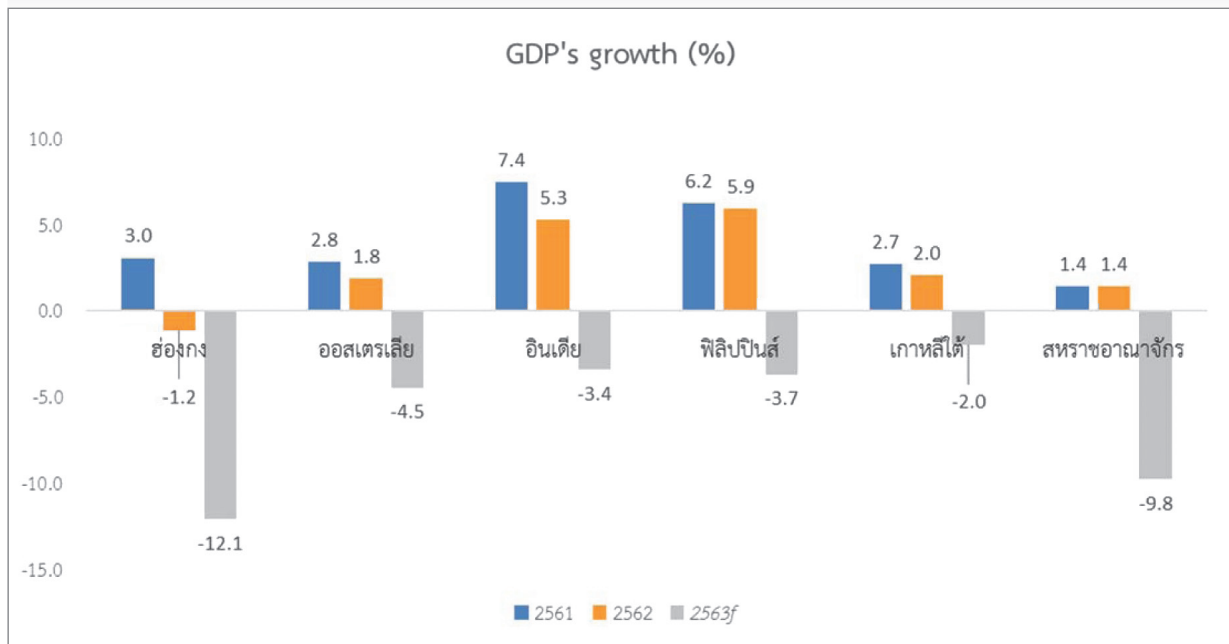
➔ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจอาเซียนจะมีสัญญาณชะลอตัวลง โดยคาดว่าเศรษฐกิจเวียดนามจะขยายตัวร้อยละ 1.6 ชะลอลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 เป็นสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจภาพรวมในประเทศ รวมทั้งเศรษฐกิจโลกที่ได้รับผลกระทบในวงกว้าง โดย

เฉพาะเศรษฐกิจของประเทศจีนซึ่งเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดของเวียดนาม และภาคอุตสาหกรรมการผลิตจะยังคงเป็นปัจจัยหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจเวียดนาม ถึงแม้จะได้รับผลกระทบในช่วงไตรมาสแรกในปี 2563 สะท้อนจากเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจโดยดัชนี PMI ภาคอุตสาหกรรมเฉลี่ยไตรมาสแรกในปี 63 อยู่ในระดับ 42.2 จุด ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อน เศรษฐกิจประเทศฟิลิปปินส์มีแนวโน้มหดตัวร้อยละ -3.7 เนื่องจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบให้การบริโภคและกิจกรรมทางธุรกิจภายในประเทศหยุดชะงัก ได้รับผลกระทบจากมาตรการล็อกดาวน์เพื่อสกัดกั้นการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ซึ่งเริ่มขึ้นตั้งแต่กลางเดือน มี.ค.ถึงสิ้นเดือนเม.ย. 63 ที่ผ่านมา อีกทั้งเฉลี่ยการส่งออกครั้งแรกของปี 63 ลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อน ขณะที่เศรษฐกิจมาเลเซียมีแนวโน้มที่จะหดตัวร้อยละ -2.5 เนื่องจากการแพร่ระบาดทั่วโลกของโควิด-19 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อภาคการท่องเที่ยว และส่งผลกระทบต่อการบริโภคและการลงทุนจากภาคเอกชน ขณะที่ความผันผวนของราคาน้ำมันในตลาดโลกส่งผลกระทบต่อรายได้ของประเทศ และทำให้การลงทุนรวมมีแนวโน้มอยู่ในระดับที่ต่ำต่อเนื่องจากปีก่อนหน้า นอกจากนี้ ดัชนี PMI เฉลี่ยไตรมาส 2 อยู่ที่ระดับ 42.6 จุด ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า รวมถึงผลผลิตอุตสาหกรรมเฉลี่ยเดือน ม.ค. - พ.ค. 63 หดตัวที่ร้อยละ -10.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน เศรษฐกิจสิงคโปร์มีแนวโน้มที่จะหดตัวร้อยละ -5.1 เนื่องจากสิงคโปร์เป็นประเทศเปิดจึงได้รับผลกระทบจากปัจจัยภายนอกค่อนข้างสูงจากความไม่แน่นอนของสถานการณ์เศรษฐกิจโลก รวมทั้งการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ส่งผลต่อเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอก อีกทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นกับห่วงโซ่อุปทานทั่วโลก นอกจากนี้ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อภาคอุตสาหกรรมต่ำสุดในรอบ 11 ปี นับตั้งแต่ปี 52 และมูลค่าการส่งออกเฉลี่ยที่อยู่ในระดับที่ต่ำกว่าปีก่อนหน้าเช่นกัน อย่างไรก็ตามสำหรับเศรษฐกิจอินโดนีเซียคาดว่าจะขยายตัวร้อยละ 1.8 โดยพิจารณาจากเครื่องชี้สำคัญทางเศรษฐกิจมีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้น เช่น มูลค่าการส่งออก เดือน มี.ย. 63 ขยายตัวที่ร้อยละ 2.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ขยายตัวจากเดือนก่อนหน้าที่ร้อยละ 15.1 ดัชนีผู้จัดการฝ่ายซื้อ (PMI) ภาคอุตสาหกรรม มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากเดือนเม.ย. 63 อยู่ที่ 27.5 จุด เป็น 46.9 จุด ในเดือน ก.ค. 63 ดัชนียอดค้าปลีก มีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นจากเดือนเม.ย. 63 อยู่ที่ 190.6 จุด เป็น 199.9 จุด ในเดือน มี.ย. 63

1.6 เศรษฐกิจประเทศคู่ค้าอื่น ๆ ในเอเชีย (ฮ่องกง เกาหลีใต้ ไต้หวัน และอินเดีย) ออสเตรเลีย และสหราชอาณาจักร (สัดส่วนการส่งออกร้อยละ 17.0 ของมูลค่าส่งออกสินค้ารวมในปี 2562)

➡ ในไตรมาส 2 ปี 2563 เศรษฐกิจไต้หวัน เกาหลีใต้ อินเดีย ฮ่องกง และสหราชอาณาจักรหดตัว โดยเครื่องชี้ทางเศรษฐกิจของประเทศต่าง ๆ ส่งสัญญาณเชิงลบ เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 การประกาศใช้มาตรการปิดประเทศ ในหลาย ๆ ประเทศทั่วโลก การขอความร่วมมือจากประชาชนให้อยู่ภายในบริเวณที่พักอาศัยของตน รวมถึงมีการจำกัดการเดินทาง ทั้งเข้าและออกนอกประเทศ ส่งผลให้อุปสงค์ภายในประเทศชะลอตัวลง กระทั่งกระทบต่อการผลิต การขนส่ง การส่งออกนำเข้า และกิจกรรมทางเศรษฐกิจในแต่ละประเทศต้องหยุดชะงักลง รวมถึงอัตราการว่างงานเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากธุรกิจที่มีเสถียรภาพและสภาพคล่องทางการเงินไม่เพียงพอต้องปรับลดการจ้างงาน หรือปิดตัวลง ทั้งนี้ ดัชนี PMI ในภาคการบริการ ภาคอุตสาหกรรม ภาคการก่อสร้างของสหราชอาณาจักร และออสเตรเลียได้ร่วงลงมาอยู่ในระดับต่ำที่สุดเป็นประวัติการณ์ โดยเฉพาะอัตราการว่างงานของออสเตรเลียในเดือน ก.ค. 63 ที่สูงที่สุดในรอบ 22 ปี อีกทั้ง การหดตัวของเศรษฐกิจฮ่องกงยังได้รับผลจากปัญหาทางการเมืองและการแพร่ระบาดรอบสองของไวรัสโควิด-19 อีกด้วย ขณะที่เกาหลีใต้ได้รับผลกระทบจากความขัดแย้งระหว่างประเทศกับทางญี่ปุ่น

ภาพที่ 2 การเติบโตทางเศรษฐกิจปี 2562 และคาดการณ์ปี 2563

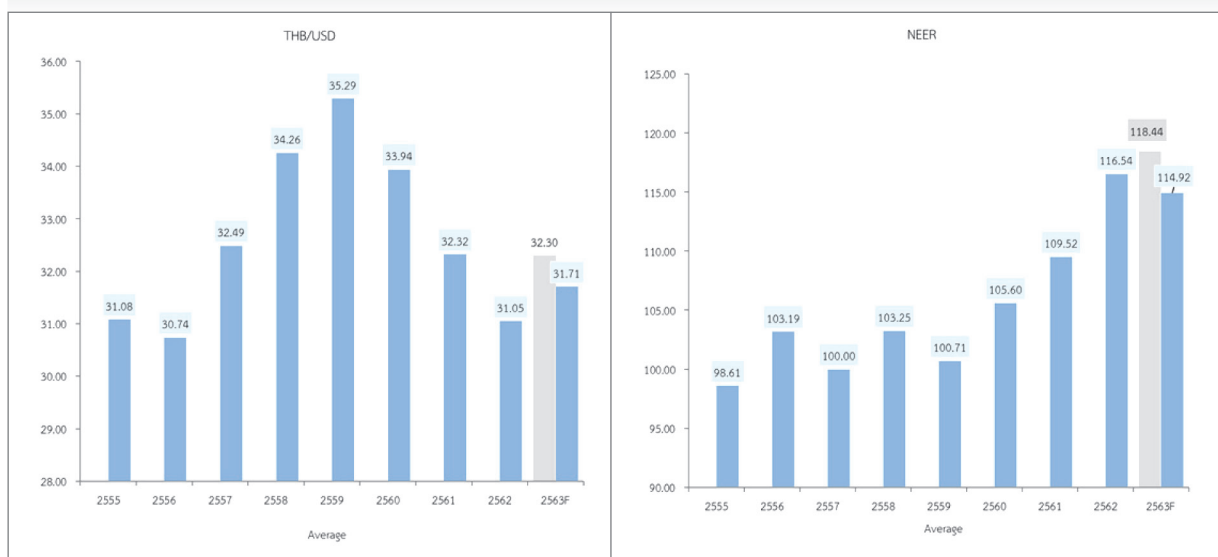
ที่มา : CEIC รวบรวมโดย สศค.

➔ ในปี 2563 คาดว่าเศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ทั้งที่พึ่งพาการส่งออกและพึ่งพาการบริโภคภายในประเทศ คาดว่าจะปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้า โดยในหลาย ๆ ประเทศยังคงเผชิญกับการระบาดรอบ 2 ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจไม่สามารถฟื้นตัวอย่างรวดเร็วและการใช้มาตรการโควิดยังส่งผลกระทบต่อภาคการส่งออกและภาคการบริโภคภายในประเทศ นอกจากนี้เศรษฐกิจคู่ค้าอื่น ๆ ยังต้องเผชิญกับปัญหาการฟื้นตัวของเศรษฐกิจที่ไม่พร้อมกันเนื่องจากบางประเทศอาจควบคุมการระบาดของโลกได้แล้ว ในขณะที่บางประเทศต้องเริ่มเปิดประเทศใหม่จากการระบาดรอบสอง ซึ่งส่งผลให้เกิดความไม่แน่นอนตราบใดที่ยังไม่มีการค้นพบวัคซีนไวรัสโควิด-19 นอกจากนี้ ในส่วนของสหราชอาณาจักร การระบาดของไวรัสโควิด-19 ยังส่งผลกระทบต่อการเจรจาหาข้อตกลงร่วมกันระหว่าง สหราชอาณาจักรและสหภาพยุโรปในรายละเอียดของการออกจากสหภาพยุโรป ทำให้การประชุมเป็นไปด้วยความยากลำบาก แต่คาดว่าเมื่อสามารถหาข้อยุติกับสหภาพยุโรปได้ และสามารถทำข้อตกลงเขตการค้าเสรีกับประเทศอื่น ๆ อย่างอเมริกาที่เป็นประเทศคู่ค้าหลัก หรือกับทางญี่ปุ่นได้สำเร็จ จะเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจในช่วงครึ่งปีหลังได้

2. อัตราแลกเปลี่ยนบาทต่อดอลลาร์สหรัฐ และดัชนีค่าเงินบาท

“ในปี 2563 คาดการณ์ว่า ค่าเงินบาทจะเฉลี่ยทั้งปีที่ 31.7 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ อ่อนกว่าค่าเฉลี่ยปี 2562 ร้อยละ 2.1 และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยจะอยู่ที่ระดับ 114.92 อ่อนค่าลงร้อยละ 1.4 จากค่าเฉลี่ยปี 2562” (ภาพที่ 3)

ภาพที่ 3 สมมติฐานค่าเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐฯ และดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยในปี 2563

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) รวบรวมโดย สศค.

หมายเหตุ: ดัชนีค่าเงินบาท จากการคำนวณของ สศค.

การเปรียบเทียบเงินบาทกับเงินสกุลหลักและเงินสกุลอื่น ๆ ในภูมิภาคพบว่าในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2563 เงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่าลงในอัตราที่มากกว่าค่าเงินสกุลหลักส่วนมาก โดยเฉลี่ยอยู่ที่ 31.58 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ หรืออ่อนค่าประมาณร้อยละ 1.71 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 แต่เริ่มปรับตัวแข็งค่าขึ้นตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2563 เป็นผลจากการอ่อนค่าของดัชนีดอลลาร์สหรัฐ (USD Index) ที่สืบเนื่องจากการใช้นโยบายการเงินแบบผ่อนคลาย เพื่อเยียวยาผลกระทบจากวิกฤติโควิด-19 ส่งผลให้ค่าเงินสกุลอื่นในภูมิภาครวมทั้งบาทแข็งค่าขึ้นโดยเปรียบเทียบ และนอกจากนี้ ดัชนีค่าเงินบาท (Nominal Effective Exchange Rate: NEER) ที่คำนวณโดย สศค. เฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 115.91 จุด อ่อนค่าลงร้อยละ 0.54 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 ขณะที่เงินทุนไหลออกจากทั้งตลาดหลักทรัพย์และตลาดพันธบัตร

➡ ในปี 2563 คาดว่าในภาพรวมเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐจะอ่อนค่าลงจากปี 2562 โดยเฉลี่ยอยู่ที่ระดับ 31.7 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ 31.2 – 32.2 บาทต่อดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นอ่อนค่าลงประมาณร้อยละ 2.1 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 สอดคล้องกับทิศทางเศรษฐกิจของไทยในปี 2563 ที่หดตัวลงจากปี 2562 และคณะกรรมการนโยบายการเงินสหรัฐฯ (Federal Open Market Committee: FOMC) ระบุว่าธนาคารกลางสหรัฐฯ มีแนวโน้มคงอัตราดอกเบี้ยนโยบาย (Fed fund rate) ไว้ที่ระดับต่ำ หรือร้อยละ 0.0 - 0.25 ต่อปี จนกว่าจะมั่นใจว่าเศรษฐกิจสามารถต้านทานปัจจัยลบต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม ค่าเงินบาทในปี 63 และ 64 ยังคงมีความผันผวนโดยค่าเงินบาทในปี 64 แข็งค่าเล็กน้อยค่อนข้างไปทางทรงตัวเมื่อเทียบกับปี 63 โดยมีปัจจัยพื้นฐานที่อาจส่งผลให้ค่าเงินบาทมีแนวโน้มแข็งค่าหรืออ่อนค่า ได้แก่

1) ดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยมีแนวโน้มดีขึ้น จากสถานการณ์โควิดภายในประเทศและต่างประเทศเริ่มคลี่คลาย เศรษฐกิจโลกเริ่มขยายตัวมีกำลังซื้อและความต้องการของต่างประเทศ (External Demand) ส่งผลต่อการส่งออกสินค้าและบริการระหว่างประเทศและทำให้ดุลบัญชีเดินสะพัดของไทยเกินดุล ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นในค่าเงินบาทและทำให้เงินบาทแข็งค่า

2) ฐานะเงินทุนสำรองระหว่างประเทศของไทยยังคงแข็งแกร่งต่อเนื่อง เนื่องจากดุลบัญชีเดินสะพัดปรับตัวดีขึ้นตาม ข้อ 1)

3) เงินดอลลาร์สหรัฐมีแนวโน้มอ่อนค่า เนื่องจากการใช้นโยบายการเงินของสหรัฐฯ แบบผ่อนคลายเป็นการอัดฉีดเงินดอลลาร์ฯ ในตลาดการเงินระหว่างประเทศ เมื่อดอลลาร์สหรัฐอ่อนค่า ทำให้เงินบาทแข็งค่าขึ้นเมื่อเทียบกับดอลลาร์ฯ และความเสถียรด้านเศรษฐกิจการเมืองระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ที่อาจนำไปสู่สงครามการค้ารอบใหม่ ส่งผลต่อความเชื่อมั่นในเงินดอลลาร์สหรัฐ ทำให้เงินดอลลาร์ฯ มีแนวโน้มอ่อนค่าลง

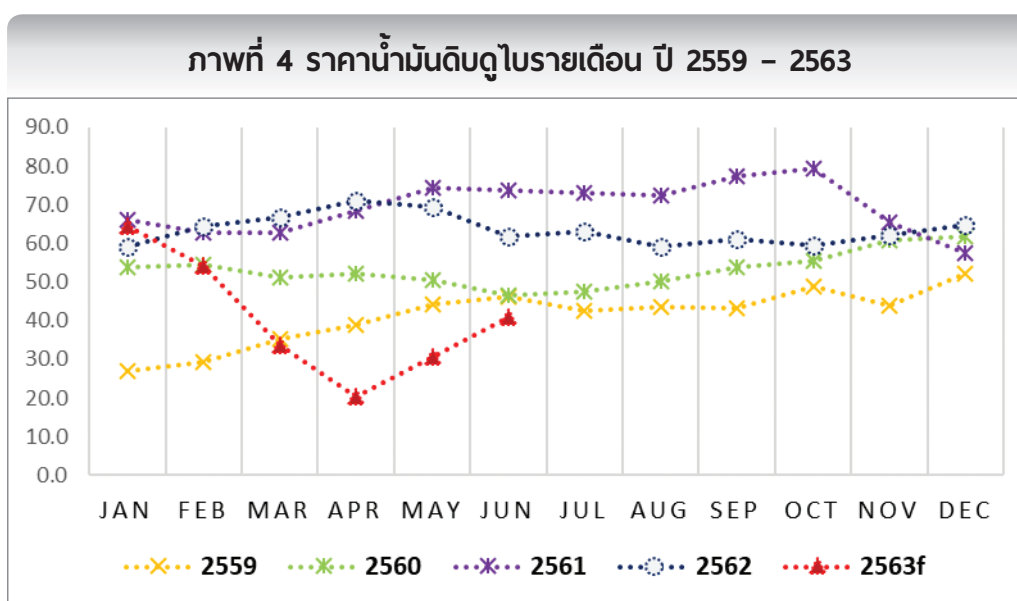
ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบกับเงินสกุลอื่น ๆ คาดว่าเงินบาทจะเคลื่อนไหวในทิศทางที่ใกล้เคียงกับในช่วงที่ผ่านมาของปี 2562 ส่งผลให้ดัชนีค่าเงินบาทเฉลี่ยจะอยู่ที่ระดับ 114.92 อ่อนค่าลงร้อยละ 1.39 จากค่าเฉลี่ยปี 2562 โดยมีปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาทและค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้แก่ ประเด็นการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ปัจจัยทางการเมือง ภาวะเศรษฐกิจของแต่ละประเทศ และปัจจัยเชิงภูมิรัฐศาสตร์ เช่น การเลือกตั้งและการเมืองภายในของสหรัฐฯ ความขัดแย้งทางการเมืองและการค้าระหว่างสหรัฐฯ กับจีน ความขัดแย้งทางการเมืองระหว่างจีนกับฮ่องกง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อแนวนโยบายการเงินของธนาคารกลางสหรัฐฯ ตลอดจนเสถียรภาพทางการเงินและการคลังของไทย ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นนักลงทุนและส่งผลกระทบต่อค่าเงินบาท ดอลลาร์สหรัฐ ตลอดจนค่าเงินสกุลอื่น ๆ ได้

3.ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก

ตลาดน้ำมันโลกในปี 2563 ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดดังกล่าว ได้แก่ มาตรการปิดเมืองหรือปิดประเทศ เพื่อไม่ให้เกิดการเดินทางไปมาระหว่างกัน เช่น การประกาศห้ามสายการบินทุกประเภทบินเข้าหรือออกจากประเทศ มาตรการปิดด่านชายแดนต่าง ๆ รวมถึงมาตรการปิดสถานที่เสี่ยงเป็นการชั่วคราว เช่น สถานบันเทิง สนามกีฬา หรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ซึ่งผลกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกลดต่ำลงเป็นอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อแนวโน้มปริมาณน้ำมันดิบโลกในตลาด

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ได้มีสถานการณ์ที่ซ้ำเติมราคาน้ำมันในตลาดโลกอีก ในการประชุมระหว่างกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries: OPEC) และประเทศนอกกลุ่ม OPEC โดยกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยซาอุดีอาระเบีย ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยรัสเซีย ปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันลงเพิ่มเติมอีก 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน นับตั้งแต่วันที่ 1 เดือนเมษายน 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 เพื่อชดเชยอุปสงค์น้ำมันที่ลดลง เนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไรก็ตาม รัสเซียไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว และยืนยันให้ประเทศผู้ผลิตน้ำมันคงการผลิตน้ำมันในปริมาณเดิมต่อจนถึงสิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 จากความล้มเหลวในการหาข้อตกลงดังกล่าว ทำให้ซาอุดีอาระเบียผู้ผลิตน้ำมันยักษ์ใหญ่ของโลกตัดสินใจทำสงครามราคาน้ำมัน (Oil Price War) โดยประกาศปรับแผนเพิ่มการผลิตน้ำมันกว่า 10 ล้านบาร์เรลต่อวันในเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมานอกจากนี้ ซาอุดีอาระเบียได้ปรับลดราคาขายน้ำมันอย่างเป็นทางการ (Official Selling Price: OSP) สำหรับน้ำมันดิบทุกเกรดที่ส่งมอบให้กับลูกค้าทุกประเทศ โดยราคาน้ำมันที่ขายไปยังยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย ได้ปรับลดลงจากปัจจุบัน 8 ดอลลาร์สหรัฐ 7 ดอลลาร์สหรัฐ และ 6 ดอลลาร์สหรัฐ ตามลำดับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ซ้ำเติมภาวะอุปทานน้ำมันส่วนเกินของโลกมากขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบโลกปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว โดยราคาน้ำมันดิบดูไบเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563 ปรับลดลงอย่างรวดเร็วกว่าร้อยละ -32.3 จากราคาเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563

และแม้ว่าจะมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันในตลาดอีกครั้ง เมื่อวันที่ 9 - 10 เมษายน 2563 โดยผลการประชุมออกมาว่ากลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC จะลดกำลังการผลิตน้ำมันจำนวน 9.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2563 ปรับลดการผลิต 8 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 และปรับลดกำลังการผลิต 6 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่เดือนมกราคม 2564 ไปจนถึงเดือนเมษายน 2565 แต่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกยังคงปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงกดดันจากสต็อกน้ำมันของสหรัฐอเมริกาที่ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง คลังเก็บน้ำมันของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกใกล้เต็มขีดความสามารถในการเก็บของคลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยังไม่คลี่คลายลงในหลาย ๆ ประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบของโลกปรับตัวลดลงต่อเนื่องจนถึงสิ้นเดือนเมษายน 2563 และแม้ว่าในระยะเวลาต่อมาราคาน้ำมันดิบดูไบได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลจากการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมัน และความต้องการใช้น้ำมันดิบที่เริ่มฟื้นตัวขึ้น ภายหลังจากที่หลาย ๆ ประเทศเริ่มกลับมาดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันดิบดูไบล่าสุดเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 อยู่ที่ระดับ 43.1 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าราคาน้ำมันดิบเฉลี่ยในปี 2562 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 63.5 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล กว่าร้อยละ -32.1

ที่มา: Reuters

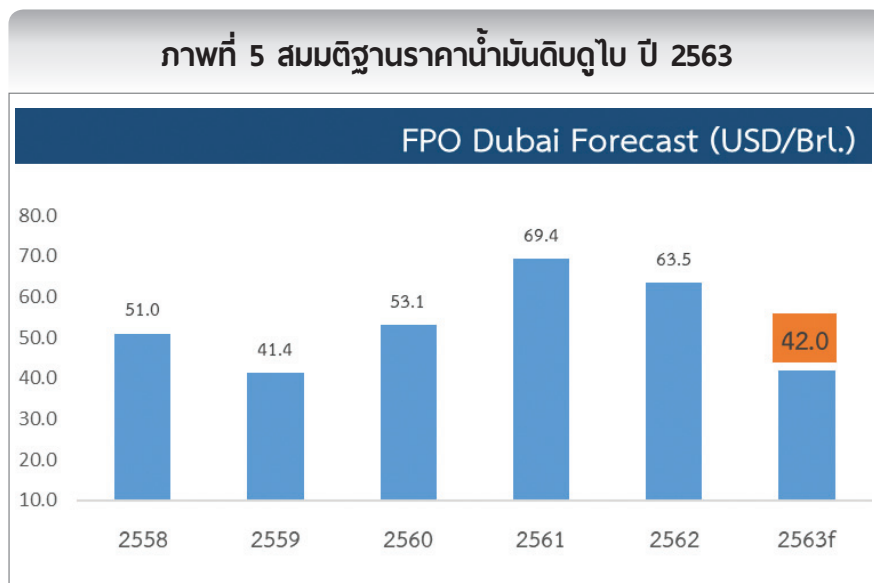
ตารางที่ 2 ประเมินการด้านปัจจัยพื้นฐานของตลาดน้ำมันดิบโลกของ EIA

EIA ประเมินการ ณ พฤษภาคม 2563	Supply (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Consumption (ล้านบาร์เรลต่อวัน)	Change in Inventory (ล้านบาร์เรล เทียบกับปีก่อนหน้า)
2562 (ข้อมูลจริง)	100.75	100.78	+42.5
2563 (คาดการณ์)	94.61	92.90	+195.7
Yoy%	(-6.1%)	(-7.8%)	

ที่มา: EIA (US Energy Information Administration)

สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลขององค์กรข้อมูลด้านพลังงานของสหรัฐอเมริกา (The Energy Information Administration: EIA) ที่คาดการณ์ไว้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2563 ที่ผ่านมาว่า ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในปี 2563 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 92.90 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลงจากปีก่อนหน้ากว่าร้อยละ -7.8 ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันดิบของโลกในปี 2563 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 94.61 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ -6.1 ต่อปี นอกจากนี้ EIA ได้คาดการณ์ว่าสต็อกน้ำมันดิบของโลกจะค่อย ๆ ปรับลดลง จากที่ขึ้นไปสูงสุดในช่วงเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563

ทั้งนี้ คาดว่าราคาน้ำมันดิบดูไบในปี 2563 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 42.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล (ช่วงคาดการณ์ที่ 37.0 ถึง 47.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล) ลดลงจากปีก่อนหน้าเล็กน้อยที่ร้อยละ -33.9 โดยมีประเด็นที่ต้องติดตามในปี 2563 ได้แก่ ความรวดเร็วในการคลี่คลายของสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ทิศทางการกลับมาขยายตัวของเศรษฐกิจโลก และการเจรจาการลดกำลังการผลิตน้ำมันเพิ่มเติมระหว่างกลุ่มประเทศผู้ผลิตน้ำมัน

ที่มา: Reuters และประมาณการโดย สกค.

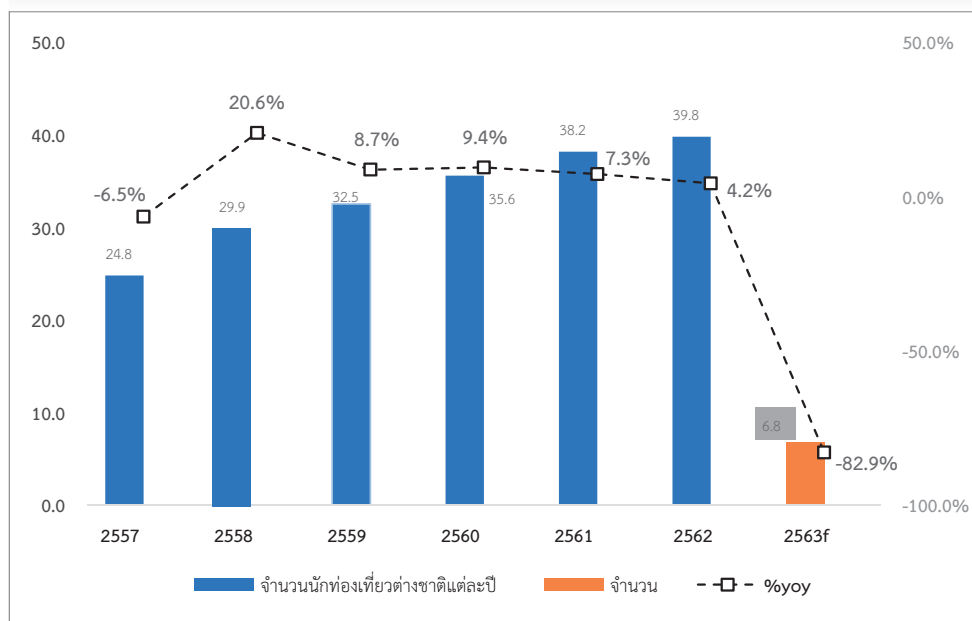
6. จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ

นักท่องเที่ยวต่างประเทศที่เดินทางเข้าประเทศไทยในปี 2563 มีจำนวนทั้งสิ้น 6.8 ล้านคน ลดลงจากปีก่อนที่ร้อยละ -82.9 ต่อปี ซึ่งเป็นการปรับลดจากคาดการณ์ครั้งก่อน เนื่องจากจำนวนนักท่องเที่ยวที่ลดลงอย่างมากในช่วงไตรมาสที่ 1 และในช่วงไตรมาส 2 ปี 2563 ที่ไม่มีจำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศเดินทางเข้ามาในประเทศไทย โดยเป็นผลมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 ทั่วโลกที่มีการระบอดอย่างหนักและการประกาศใช้ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 ในประเทศไทย ซึ่งมีผลตั้งแต่วันที่ 26 มีนาคม 2563 เป็นต้นมา นอกจากนี้ ยังมีของประกาศของสำนักงานการบินพลเรือนแห่งประเทศไทย (กพท.) ที่ห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทยเป็นการชั่วคราว (ฉบับที่ 3) ตั้งแต่วันที่ 3 เมษายน 2563 ถึง 30 เมษายน 2563 และนอกจากนี้ ยังมีประกาศฉบับที่ 4 และ 5 ที่ขยายระยะเวลาห้ามอากาศยานทำการบินเข้าสู่ประเทศไทย จนถึง 30 มิถุนายน 2563

อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดภายในประเทศเริ่มส่งสัญญาณดีขึ้น รวมถึงแนวโน้มของความสำเร็จของการพัฒนาวัคซีนเพื่อป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่เพิ่มมากขึ้น และการผ่อนปรนมาตรการล็อกดาวน์ระยะที่ 6 ซึ่งอนุญาตให้ชาวต่างชาติ 4 กลุ่มเข้าประเทศไทย ได้แก่ กลุ่มจัดแสดงสินค้า กลุ่มถ่ายทำภาพยนตร์ การท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ และแรงงานต่างด้าว (เฉพาะ 3 กลุ่มแรกที่ถูกถือว่าเป็นนักท่องเที่ยวต่างชาติ) ซึ่งผลจากการผ่อนปรนให้ชาวต่างชาติเข้ามาในไทยได้จะส่งผลให้เริ่มมีนักท่องเที่ยวในช่วงท้ายของปี อย่างไรก็ตาม เนื่องจากชาวต่างชาติกลุ่มดังกล่าวมีจำนวนไม่มาก และการเดินทางเข้าประเทศไทยยังต้องปฏิบัติตามเกณฑ์ของศูนย์บริหารสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (ศบค.) ทำให้คาดว่าในช่วงปลายปี 2563 จะมีนักท่องเที่ยวต่างชาติเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวภายในประเทศไทยได้เพียงจำนวนหนึ่ง

ขณะที่รายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศในปี 2563 คาดว่าจะอยู่ที่ 0.34 ล้านล้านบาท ลดลงจากปีก่อนร้อยละ -82.6 ต่อปี ปรับลดลงจากคาดการณ์ครั้งก่อนตามการปรับลดประมาณการจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติลง โดยสถานการณ์ภาคการท่องเที่ยวของไทยในปี 2563 มีปัจจัยที่ต้องติดตาม ได้แก่ ประกาศใช้ พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉิน พ.ศ. 2548 และมีแนวโน้มที่จะมีการผลิตวัคซีนสำเร็จ ซึ่งคาดว่าจะหากผลิตวัคซีนได้สำเร็จและสามารถนำออกมาให้ประชาชนใช้ได้อย่างทั่วถึงจะทำให้สถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสทั่วโลกปรับตัวดีขึ้นและส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวชาวต่างประเทศค่อย ๆ ปรับเพิ่มขึ้นเช่นกัน

ภาพที่ 6 คาดการณ์จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ ปี 2563 (ล้านคน)

7. รายจ่ายภาคสาธารณะประจำปี 2563

“ปี 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,937,699 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.7 ต่อปี (ตารางที่ 9) ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภคราชการ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,866,943 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.3 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,070,756 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.9 ต่อปี”

7.1 รายจ่ายของรัฐบาล

สำหรับปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายรัฐบาลคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายงบประมาณรวมได้ทั้งสิ้น 4,042,369 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 ต่อปี (ตารางที่ 5) ทั้งนี้ รายจ่ายปีงบประมาณ 2563 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,987,087 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 7.1 หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 93.3 ของกรอบวงเงินงบประมาณ 3,200,000 ล้านบาท ทั้งนี้ รายจ่ายงบประมาณแบ่งออกเป็น (1) รายจ่ายประจำ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,679,967 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 11.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 99.7 (2) รายจ่ายลงทุน สามารถเบิกจ่ายได้ 307,121 ล้านบาท ลดลงร้อยละ -20.7 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 60.0 ขณะที่รายจ่ายเหลือปีคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 236,916 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 90.0 ประกอบด้วย รายจ่ายประจำเหลือปีคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 59,673 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 96.1 และรายจ่ายลงทุนเหลือปีคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 177,245 ล้านบาท หรือคิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายที่ร้อยละ 88.0

ในส่วนของการเบิกจ่ายรายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้ คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 508,960 ล้านบาท โดยในปี 2563 มีพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจ และสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท แบ่งออกเป็น ชุดมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนและเกษตรกร และด้านการแพทย์และสาธารณสุข วงเงิน 600,000 ล้านบาท และชุดมาตรการเพื่อดูแลเศรษฐกิจภายในประเทศ วงเงิน 400,000 ล้านบาท ครอบคลุมโครงการดูแลสนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับพื้นที่ โดยโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้ว ได้แก่ การเยียวยาผู้ประกอบการอาชีพอิสระ เกษตรกร ผู้สูงอายุ ผู้พิการ เด็ก และผู้ถือบัตรสวัสดิการ ในส่วนของโครงการด้านสาธารณสุข สนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ และฟื้นฟูเศรษฐกิจจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ผ่านการพิจารณาของคณะรัฐมนตรีแล้ว บางโครงการ ขณะที่โครงการส่วนใหญ่อยู่ในขั้นตอนของการพิจารณาของคณะกรรมการกลั่นกรองการใช้จ่ายเงินกู้ ซึ่งคาดว่าจะดำเนินการได้ในช่วงที่เหลือของปี 2563 และต่อเนื่องถึงปี 2564 สำหรับการเบิกจ่ายจากรายจ่าย กองทุนนอกงบประมาณคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้จำนวน 309,403 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.2

ตารางที่ 3 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายของรัฐบาลปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,342,473	4,042,369
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,043,177	3,224,006
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,401,128	2,679,967
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	387,195	307,121
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1.1.1)+(1.1.2)	2,788,322	2,987,087
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.9	93.3
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	254,854	236,916
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	2,289	508,960
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,070	779
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	219	661
1.2.5 พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงิน เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม ที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 พ.ศ. 2563	-	507,520
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	297,007	309,403

7.2 งบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.)

การเบิกจ่ายงบประมาณของ อปท. ในปีงบประมาณ 2563 คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 588,033 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.9 ต่อปี นอกจากนี้ ในส่วนของพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม มีวัตถุประสงค์เพื่อกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีเป้าหมายให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดบริการสาธารณะในระดับพื้นที่ (Area) และสอดคล้องกับข้อเสนอของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่อปท. รวมทั้งสอดคล้องกับแนวทางปฏิรูปรายได้ของ อปท. เพื่อให้สามารถพึ่งพาตนเองได้มากขึ้น และก่อให้เกิดความยั่งยืนทางการคลังของท้องถิ่น

ตารางที่ 4 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
รายจ่ายท้องถิ่น	583,004	588,033

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง (สนค.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค (สศม.) สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

7.3 งบประมาณรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 259,934 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.8 ต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 75.0 ของวงเงินรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ โดยมีมาตรการการเร่งรัดการเบิกจ่ายงบลงทุนของรัฐวิสาหกิจตามนโยบายของรัฐบาลเพื่อกระตุ้นการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจ

ตารางที่ 5 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐวิสาหกิจในปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	245,734	259,934

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

7.4 สรุปรวมรายจ่ายภาคสาธารณะ

สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2563 ดังกล่าว ทำให้คาดว่าในปีงบประมาณ 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะสามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 4,042,369 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 20.9 ต่อปี

ตารางที่ 6 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะในปีงบประมาณ 2563

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
1. รายจ่ายรัฐบาล (1.1+1.2+1.3)	3,342,473	4,042,369
1.1 รายจ่ายงบประมาณรวม (1.1.1+1.1.2+1.1.3)	3,043,177	3,224,006
1.1.1 รายจ่ายประจำ	2,401,128	2,679,967
1.1.2 รายจ่ายลงทุน	387,195	307,121
รายจ่ายรัฐบาลประจำปี (1)+(2)	2,788,322	2,987,087
อัตราเบิกจ่ายรายจ่ายงบประมาณ	92.9	93.3
1.1.3 รายจ่ายเหลือปี	254,854	236,916
1.2 รายจ่ายนอกงบประมาณจากเงินกู้	2,289	508,960
1.2.1 ไทยเข้มแข็ง	-	-
1.2.2 โครงการบริหารจัดการน้ำ ระยะเร่งด่วน	-	-
1.2.3 โครงการลงทุนพัฒนาระบบน้ำและทางถนน	2,070	779
1.2.4 โครงการลงทุน DPL	219	661
1.2.5 พระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563	-	507,520
1.3 รายจ่ายกองทุนนอกงบประมาณ	297,007	309,403

(หน่วย: ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2562	ปีงบประมาณ 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
2. รายจ่ายท้องถิ่น	583,004	588,033
3. รายจ่ายลงทุนรัฐวิสาหกิจ	245,734	259,934
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	4,171,211	4,890,336

ที่มา: สำนักนโยบายการคลัง สำนักงานคณะกรรมการนโยบายรัฐวิสาหกิจ (สคร.) คำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

7.5 สรุปสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

จากสมมติฐานรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบงบประมาณข้างต้น สามารถนำมาประมาณการเป็นรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ (System of National Accounts: SNA) ที่ลงสู่ระบบเศรษฐกิจจริงได้ดังนี้ ในปี 2563 รายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติคาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 3,937,699 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 6.7 ต่อปี ซึ่งแบ่งออกได้เป็น (1) การบริโภครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 2,866,943 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 5.3 ต่อปี และ (2) การลงทุนภาครัฐบาล คาดว่าจะสามารถเบิกจ่ายได้ 1,070,756 ล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.9 ต่อปี

ตารางที่ 7 สมมติฐานการเบิกจ่ายรายจ่ายภาคสาธารณะตามระบบบัญชีประชาชาติ

(หน่วย: ล้านบาท)	ปี 2562	ปี 2563 คาดการณ์ ณ ก.ค. 2563
1. การบริโภครัฐบาล	2,722,780	2,866,943
อัตราขยายตัว	3.0	5.3
2. การลงทุนภาครัฐบาล	965,936	1,070,756
อัตราขยายตัว	0.8	10.9
รายจ่ายภาคสาธารณะรวม	3,688,716	3,937,699
อัตราขยายตัว	2.4	6.7

ที่มา: จากการคำนวณโดยสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ประมาณการ
กรกฎาคม 2563

ประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563

ผลประมาณการ (ร้อยละ)

2562 2563f
(ณ ก.ค. 63)

อัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจ

2.4 -8.5

บริโภค

การบริโภคภาคเอกชน

4.5 -2.6

การบริโภคภาครัฐ

1.4 4.3

ลงทุน

การลงทุนภาคเอกชน

2.8 -12.6

การลงทุนภาครัฐ

0.2 9.7

การค้าระหว่างประเทศ

ปริมาณส่งออกสินค้าและบริการ

-2.6 -27.8

ปริมาณนำเข้าสินค้าและบริการ

-4.4 -19.5

ดุลการค้า (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

26.7 30.7

มูลค่าสินค้าส่งออกในรูป USD

-3.3 -11.0

มูลค่าสินค้านำเข้าในรูป USD

-5.6 -14.2

ดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

38.4 13.3

อัตราเงินเฟ้อ

อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

0.7 -1.3

อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน

0.5 0.2

หมายเหตุ: ข้อมูลเป็นอัตราการขยายตัวของมูลค่าที่แท้จริง (Real term)

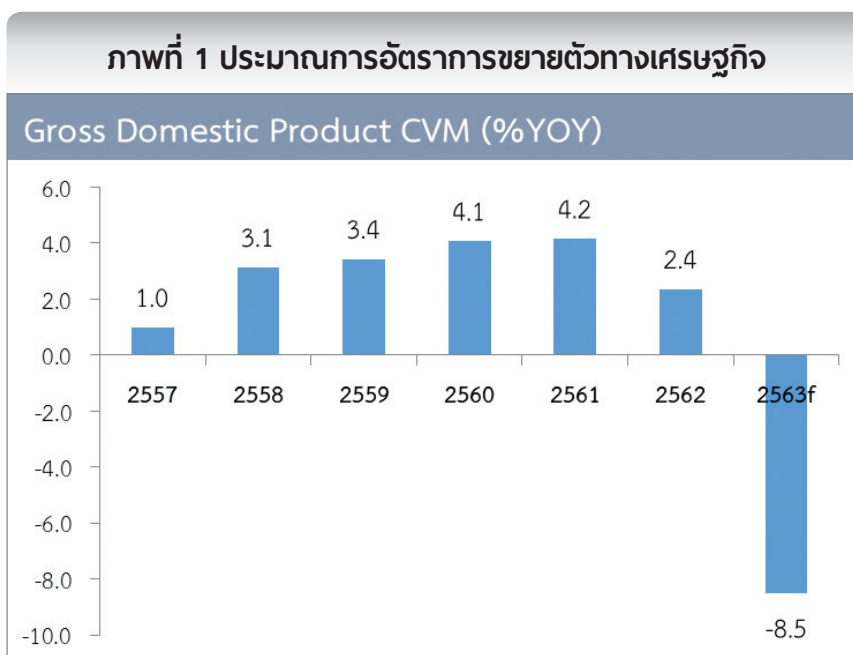
ยกเว้น อัตราการขยายตัวของมูลค่าสินค้าส่งออกและนำเข้าสินค้าที่คิดจาก USD term ตามระบบ BOP

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ผลการประมาณการเศรษฐกิจไทย ปี 2563

➔ สำหรับเศรษฐกิจไทยปี 2563 คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -8.5 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -9.0 ถึง -8.0) จากปีก่อนหน้าที่ขยายตัวที่ร้อยละ 2.4 ต่อปี โดยมีสาเหตุหลักมาจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019: COVID-19) ที่ขยายตัวเป็นวงกว้าง ส่งผลให้จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติและเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าหลักหดตัวลง โดยเศรษฐกิจไทย ปี 2563 คาดว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าจะหดตัวที่ร้อยละ -11.0 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -11.5 ถึง -10.5) ขณะที่จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่เดินทางเข้ามายังประเทศไทยจะหดตัวที่ร้อยละ -82.9 นอกจากนี้ การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนคาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -2.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -3.1 ถึง -2.1) และ -12.6 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -13.1 ถึง -12.1) ตามลำดับ สอดคล้องกับทิศทางภาวะเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง อย่างไรก็ตาม การใช้จ่ายของภาครัฐคาดว่าจะขยายตัวได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของภาระเบี่ยงจ่ายงบประมาณ การโอนงบประมาณตามพระราชบัญญัติโอนงบประมาณรายจ่าย พ.ศ. 2563 และพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท โดยคาดว่าจะการบริโภคภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 4.3 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 ถึง 4.8) และการลงทุนภาครัฐจะขยายตัวที่ร้อยละ 9.7 (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.2 ถึง 10.2) ทั้งนี้ องค์ประกอบของเศรษฐกิจไทยในปี 2563 มีดังนี้

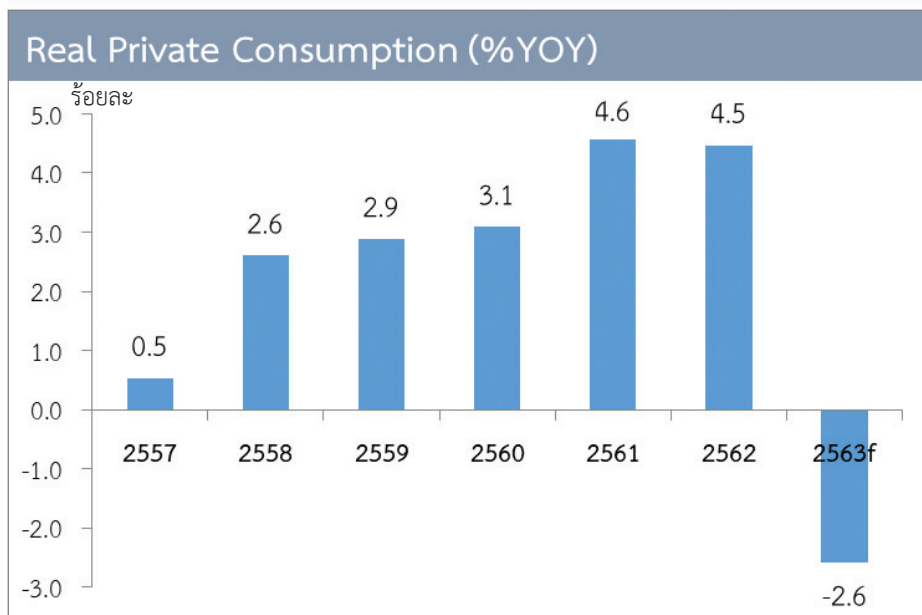
*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

1. การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ สำหรับในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้ประชาชนส่วนใหญ่ชะลอการใช้จ่ายลง สะท้อนจากรายได้จากการจัดเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มจากการใช้จ่ายภายในประเทศ ณ ระดับราคาคงที่หดตัวร้อยละ -15.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เช่นเดียวกับการบริโภคในหมวดสินค้าคงทนจากปริมาณ การจำหน่ายรถยนต์นั่งและปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่หดตัวในระดับสูงที่ร้อยละ -60.2 และ -28.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน ตามลำดับ

➔ สำหรับในปี 2563 การบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะหดตัวลงที่ ร้อยละ -2.6 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -3.1 ถึง -2.1) อย่างไรก็ตาม คาดว่า การบริโภคภาคเอกชนจะได้รับผลสนับสนุนจากมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากไวรัสโคโรนา 2019 ของรัฐบาล ระยะที่ 1-3 และมาตรการ “เราเที่ยวด้วยกัน” เพื่อให้เศรษฐกิจภายในประเทศสามารถฟื้นตัวได้เร็วในระยะต่อไป

ภาพที่ 2 ประเมินการอัตราการขยายตัวของบริโภคภาคเอกชนที่แท้จริง

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

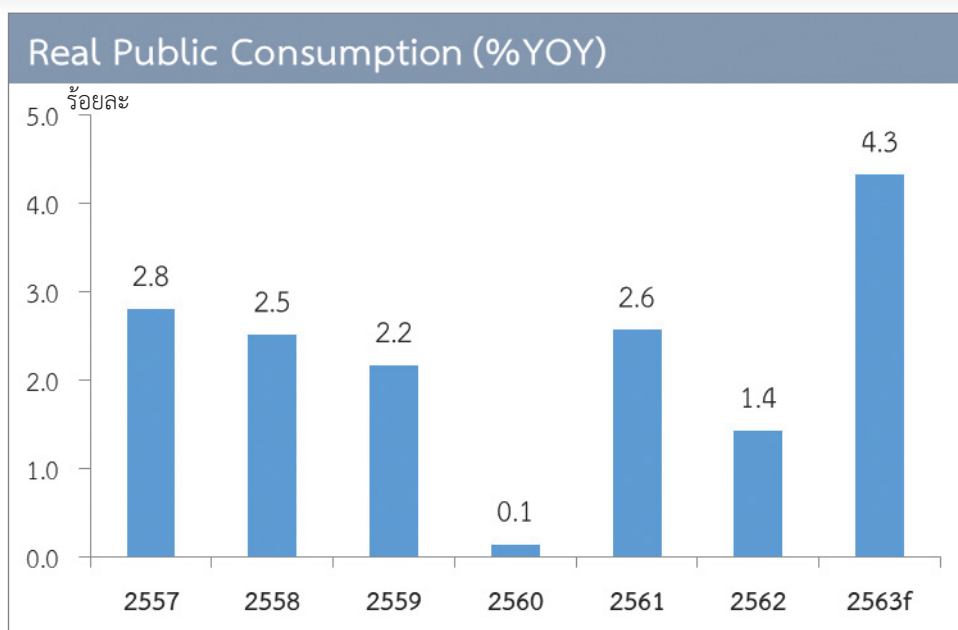
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

2. การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในปี 2563 การบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ คาดว่าจะขยายตัวดีขึ้นร้อยละ 4.3 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันของปีก่อน (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 3.8 – 4.8) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปี จำนวน 3,200,000 ล้านบาท ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.7 เมื่อเทียบกับปีก่อน ประกอบด้วยงบประมาณรายจ่ายประจำ จำนวน 2,555,574 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 79.9 ของวงเงินงบประมาณรวม ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายประจำในปีงบประมาณ 2563 จะเบิกจ่ายได้ที่ร้อยละ 99.7 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ นอกจากนี้ ในปี 2563 ได้มีการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟู

เศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท แบ่งออกเป็น ชุดมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนและเกษตรกร และด้านการแพทย์และสาธารณสุข วงเงิน 600,000 ล้านบาท และชุดมาตรการเพื่อดูแลเศรษฐกิจภายในประเทศ วงเงิน 400,000 ล้านบาท ครอบคลุมโครงการดูแลสนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับพื้นที่ ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุนการบริโภคภาครัฐในปี 2563 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น

ภาพที่ 3 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการบริโภคภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่ในปี 2563

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

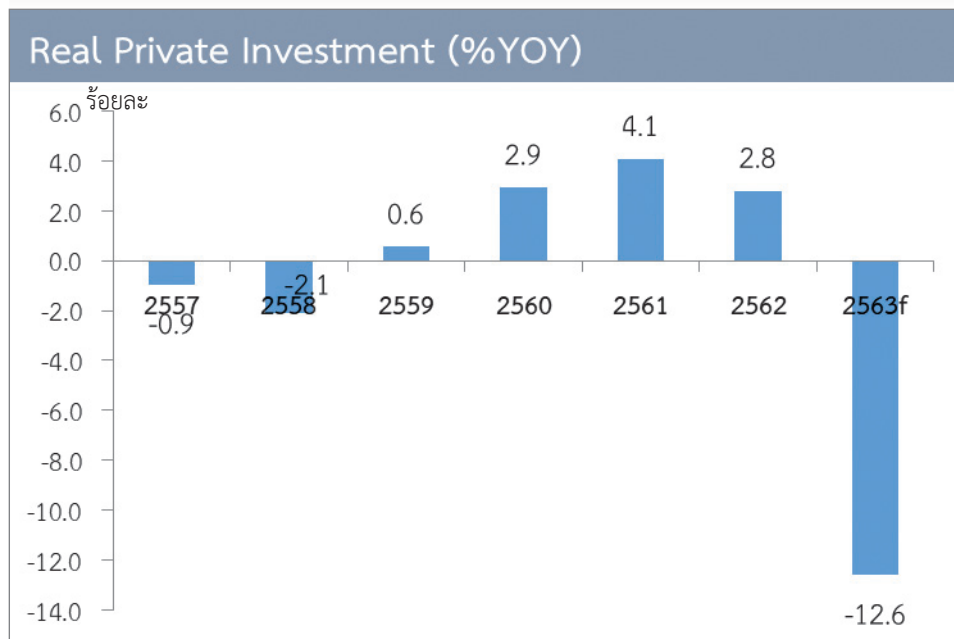
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

3. การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริงในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เนื่องจากกิจกรรมทางเศรษฐกิจบางส่วนได้หยุดชะงักลงจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของรัฐบาล รวมไปถึงเศรษฐกิจของประเทศคู่ค้าสำคัญต่างได้รับผลกระทบจากไวรัสโควิด-19 ส่งผลให้การลงทุนภาคเอกชนในไตรมาส 2 ของปี 2563 หดตัวต่อเนื่องที่ร้อยละ -15.0 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -5.4 ต่อปี โดยมีปัจจัยหลักจากการลงทุนในหมวดเครื่องมือเครื่องจักรยังคงหดตัวต่อเนื่องจากไตรมาสก่อนหน้าตามปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ที่หดตัวร้อยละ -17.1 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ -3.9 ต่อปี และปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ที่หดตัวร้อยละ -44.2 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ -24.4 ต่อปี อย่างไรก็ตาม การลงทุนในหมวดการก่อสร้าง ปรับตัวดีขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า สะท้อนจากปริมาณจำหน่ายปูนซีเมนต์ที่กลับมาขยายตัวได้ร้อยละ 4.0 ต่อปี จากไตรมาสก่อนหน้าที่หดตัวร้อยละ -4.3 ต่อปี

สำหรับในปี 2563 การลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง คาดว่าจะหดตัวที่ร้อยละ -12.6 ต่อปี (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -12.1 ถึง -13.1 ต่อปี) อย่างไรก็ตาม สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 มีแนวโน้มดีขึ้นต่อเนื่อง จะช่วยให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เคยหยุดชะงัก กลับมาดำเนินการต่อได้ ขณะที่การเร่งรัดการเบิกจ่ายงบประมาณในโครงการลงทุนทั้งในโครงการขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก โดยเฉพาะการเร่งรัดโครงการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ของภาครัฐ และมาตรการดูแลและเยียวยาผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะเป็นตัวช่วยให้การลงทุนภาคเอกชนฟื้นตัวตามการลงทุนของภาครัฐ

ภาพที่ 4 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาคเอกชนที่แท้จริง

* หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

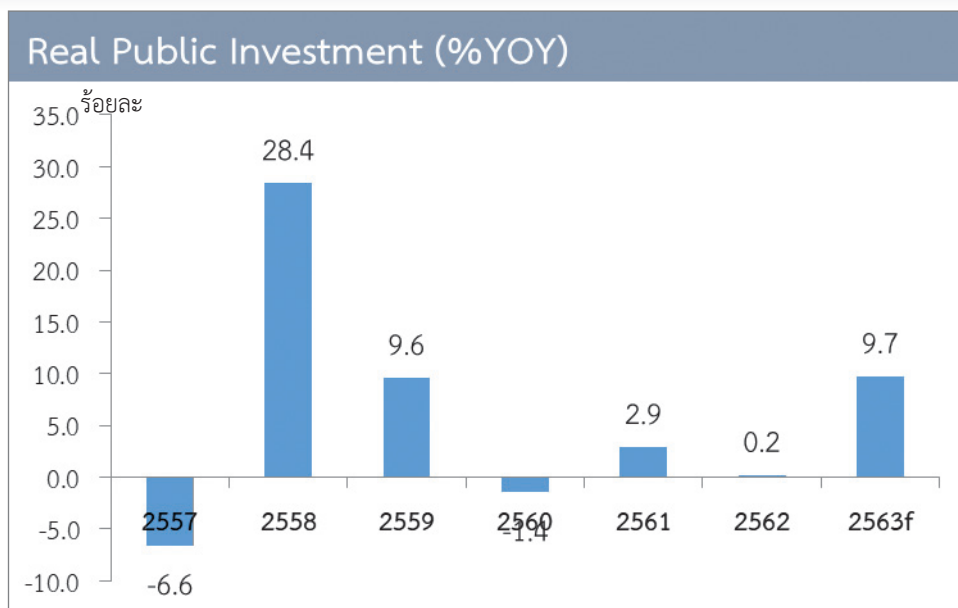
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

4. การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกโซ่

➔ ในปี 2563 การลงทุนภาครัฐที่แท้จริงคาดว่าจะขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 9.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 9.2 – 10.2) ตามกรอบวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีจำนวน 3,200,000 ล้านบาท ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 6.7 โดยในจำนวนนี้เป็นงบประมาณรายจ่ายลงทุนจำนวน 644,426 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 21.1 ของวงเงินงบประมาณรวม ทั้งนี้ คาดว่ารายจ่ายลงทุนในปีงบประมาณ 2563 เบิกจ่ายได้ที่ร้อยละ 60.0 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุน ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากการออกพระราชกำหนดให้อำนาจกระทรวงการคลังกู้เงินเพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พ.ศ. 2563 โดยมีกรอบวงเงินกู้ไม่เกิน 1 ล้านล้านบาท แบ่งออกเป็น ชุดมาตรการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนและเกษตรกร และด้านการแพทย์และสาธารณสุข วงเงิน 600,000 ล้านบาท และชุดมาตรการเพื่อดูแลเศรษฐกิจภายในประเทศ วงเงิน 400,000 ล้านบาท ครอบคลุมโครงการดูแลสนับสนุนเศรษฐกิจในพื้นที่ สร้างความเข้มแข็งให้เศรษฐกิจชุมชน และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในระดับพื้นที่ ซึ่งส่วนหนึ่งของมาตรการดังกล่าวจะช่วยสนับสนุน

การลงทุนภาครัฐในปี 2563 ให้ขยายตัวเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ รายจ่ายงบประมาณของรัฐบาลก็จะเบิกจ่ายได้ดีจากนโยบายเร่งรัดการเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนของรัฐบาล โดยคาดว่าจะอัตราเบิกจ่ายรายจ่ายลงทุนรัฐบาลจะอยู่ที่ร้อยละ 75.0 ของแผนรายจ่ายลงทุนของรัฐบาล

ภาพที่ 5 ประมาณการอัตราการขยายตัวของการลงทุนภาครัฐที่แท้จริงแบบปริมาณลูกใช้ในปี 2563

*หมายเหตุ f หมายถึงประมาณการ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง (สศค.)

5. มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่าส่งออกสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 2 ปี 2563 อยู่ที่ 51.67 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวร้อยละ -15.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน¹ นับเป็นการกลับมาหดตัวภายหลังจากไตรมาสก่อนที่ขยายตัวได้เล็กน้อย ส่วนหนึ่งเป็นผลจากมาตรการควบคุมการแพร่ระบาดของไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้กิจกรรมการผลิตและการขนส่งทั่วโลกชะงักงันลงชั่วคราว ประกอบกับภาวะเศรษฐกิจตลาดคู่ค้าสำคัญของไทยซึ่งมีทิศทางชะลอตัวชัดเจนในช่วงดังกล่าว เป็นสำคัญ ทั้งนี้ การส่งออกสินค้าของไทยที่หดตัวระดับสูงในไตรมาส 2 ปี 2563 มาจากสินค้าอุตสาหกรรมเป็นหลัก อาทิ กลุ่มรถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ สินค้าเกี่ยวเนื่องกับน้ำมัน และเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น ขณะที่สินค้าส่งออกที่ยังมีแนวโน้มเติบโตได้ดีต่อเนื่องในไตรมาส 2 ปี 2563 ยังคงเป็นสินค้าเพื่อการบริโภคโดยเฉพาะกลุ่มอาหาร ได้แก่ ผลไม้สดแช่เย็น แช่แข็งและแห้ง กระป๋องและแปรรูป อาหารทะเลกระป๋องและแปรรูป เป็นต้น ทั้งนี้ หากพิจารณาในด้านมิติรายประเทศ พบว่า ตลาดส่งออกสำคัญส่วนใหญ่มีสัญญาณหดตัว อาทิ ญี่ปุ่น สหภาพยุโรป กลุ่มอาเซียน 9 และทวีปออสเตรเลีย เป็นต้น ขณะที่การส่งออกไปยังตลาดหลักอย่างสหรัฐฯและจีน ขยายตัวในระดับดีในไตรมาสดังกล่าวที่ร้อยละ 8.9 และ 12.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ

¹ มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

6. มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ไตรมาส 2 ปี 2563 อยู่ที่ 44.90 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ -23.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน¹ ทั้งนี้ เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าในรายการสินค้าสำคัญในไตรมาสดังกล่าว พบว่า สินค้านำเข้าที่หดตัว ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เครื่องจักรไฟฟ้า และส่วนประกอบ น้ำมันดิบ เคมีภัณฑ์ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ อัญมณีและเครื่องประดับ และส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เป็นต้น ขณะที่หมวดสินค้านำเข้าที่ยังขยายตัวในไตรมาสดังกล่าว ได้แก่ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เป็นต้น

➔ มูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ ในครึ่งแรกของปี 2563 (เดือนมกราคม – มิถุนายน) อยู่ที่ 103.64 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นการหดตัวเฉลี่ยที่ร้อยละ -12.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน¹ นับเป็นการหดตัวที่เร่งขึ้นเมื่อเทียบกับช่วงครึ่งแรกของปีก่อนหน้า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณารายสินค้านำเข้าสำคัญ พบว่า สินค้านำเข้าที่หดตัวโดยเฉลี่ยในช่วงดังกล่าว ได้แก่ น้ำมันดิบ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ อัญมณีและเครื่องประดับ เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ และส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์ เป็นต้น ขณะที่ สินค้านำเข้าที่ยังคงขยายตัวโดยเฉลี่ย อาทิ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก อุปกรณ์ ส่วนประกอบ เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้ ส่วนประกอบและอุปกรณ์ รถจักรยานยนต์ และรถจักรยาน เป็นต้น

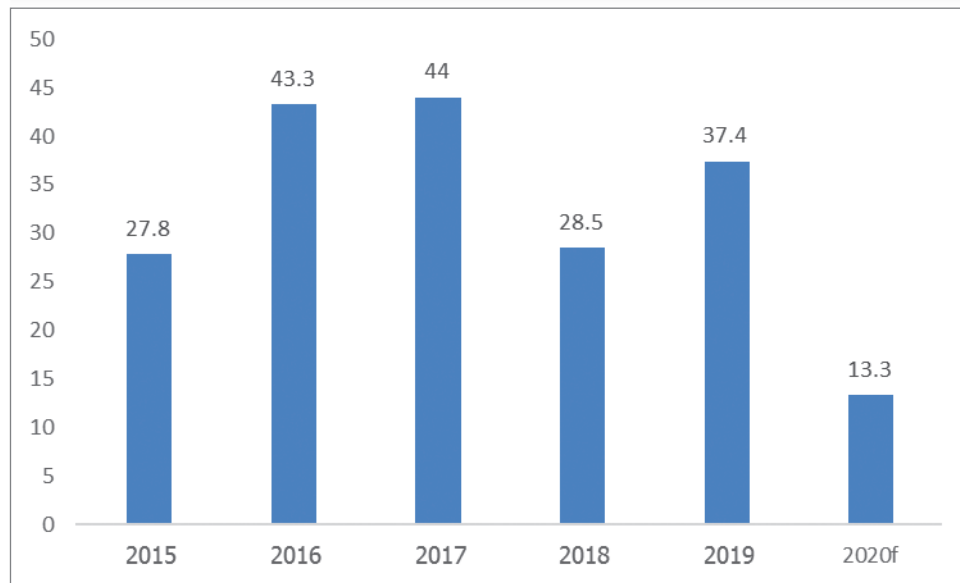
7. ดุลบัญชีเดินสะพัด

➔ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ดุลบัญชีเดินสะพัดขาดดุลทั้งสิ้น -837 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ โดยที่ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินเกินดุลทั้งสิ้น 8.0 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ทรงตัวจากไตรมาสก่อนหน้า จากมูลค่าการส่งออกที่ลดลงมากกว่ามูลค่าการนำเข้าที่ลดลง ขณะที่ดุลบริการ รายได้ และเงินโอนขาดดุลอยู่ที่ -8.8 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ส่งผลให้ดุลบัญชีเดินสะพัดในครึ่งปีแรกของปี 2563 เกินดุลที่ 8.1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ

➔ ในปี 2563 คาดว่าคาดว่าดุลบัญชีเดินสะพัดจะเกินดุล 13.3 พันล้านเหรียญสหรัฐ หรือคิดเป็นร้อยละ 2.7 ของ GDP (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ 2.2 ถึง 3.2 ของ GDP)” เกินดุลลดลงจากปี 2562 (ภาพที่ 8) โดยคาดว่า ดุลการค้าตามระบบดุลการชำระเงินจะเกินดุลทั้งสิ้น 30.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ เกินดุลเพิ่มขึ้นจากปี 2562 สำหรับดุลบริการ รายได้ และเงินโอนคาดว่าจะเกินดุล 2.4 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปีก่อนหน้า เนื่องจากคาดว่าจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติมีแนวโน้มหดตัวในระดับสูงเมื่อเทียบกับปีก่อนหน้า

¹ มูลค่าการส่งออกตามหลักสถิติการค้าระหว่างประเทศ (Customs basis)

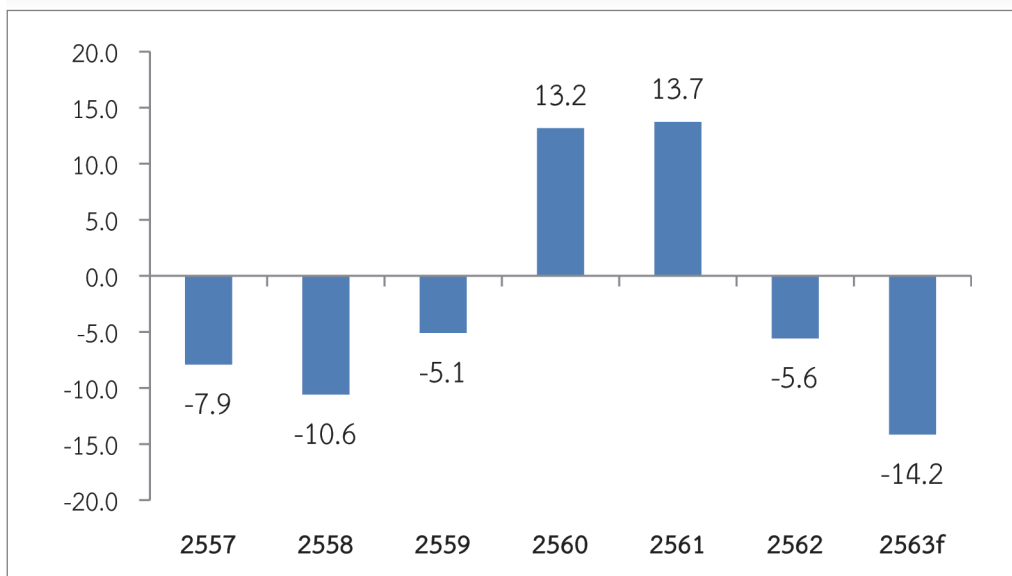
ภาพที่ 8 ประเมินการดุลบัญชีเดินสะพัด (พันล้านดอลลาร์สหรัฐ)

ที่มา: ธปท. รวบรวมและคาดการณ์โดย สศค.

➔ ในปี 2563 สศค. คาดว่ามูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐจะกลับมาหดตัวที่ร้อยละ -14.2¹ (โดยมีช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -14.7 ถึง -13.7) โดยคาดว่าจะหดตัวตามภาวะการส่งออกที่หดตัวจากผลของสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

ภาพที่ 24 ประเมินการอัตราการขยายตัวของมูลค่านำเข้าสินค้าในรูปดอลลาร์สหรัฐ

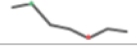
หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้าสินค้า คิดจาก USD Term ตามระบบดุลการชำระเงิน
ที่มา: สศค.

¹ มูลค่าการนำเข้าสินค้าตามระบบดุลการชำระเงิน (BOP basis) (คำนวณโดย สศค.)

8. อัตราเงินเฟ้อทั่วไป

อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563 (มกราคม – มิถุนายน 2563) อยู่ที่ร้อยละ -1.13 เป็นผลจากราคาในพาหนะ ขนส่ง และการสื่อสารที่หดตัวร้อยละ -4.73 โดยเป็นผลจากราคาน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศที่ปรับลดลงตามราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก โดยราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยในช่วง 7 เดือนแรกของปี 2563 (มกราคม – กรกฎาคม 2563) อยู่ที่ระดับ 41.11 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ปรับลดลงจากช่วงเดียวกันปีก่อนถึงร้อยละ -35.3 นอกจากนี้ ราคาในหมวดเคสสถานปรับตัวลดลงร้อยละ -1.90 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยเป็นผลจากมาตรการลดค่ากระแสไฟฟ้าและค่าน้ำประปาเพื่อช่วยเหลือและเยียวยาประชาชนในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในขณะที่หมวดอาหารและเครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ สูงขึ้นร้อยละ 1.08 โดยเป็นผลจากราคาข้าว แป้งและผลิตภัณฑ์จากแป้ง เนื้อสัตว์ เป็ดไก่ และสัตว์น้ำ และไข่และผลิตภัณฑ์นม ที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 7.11 1.56 และ 1.70 ตามลำดับ

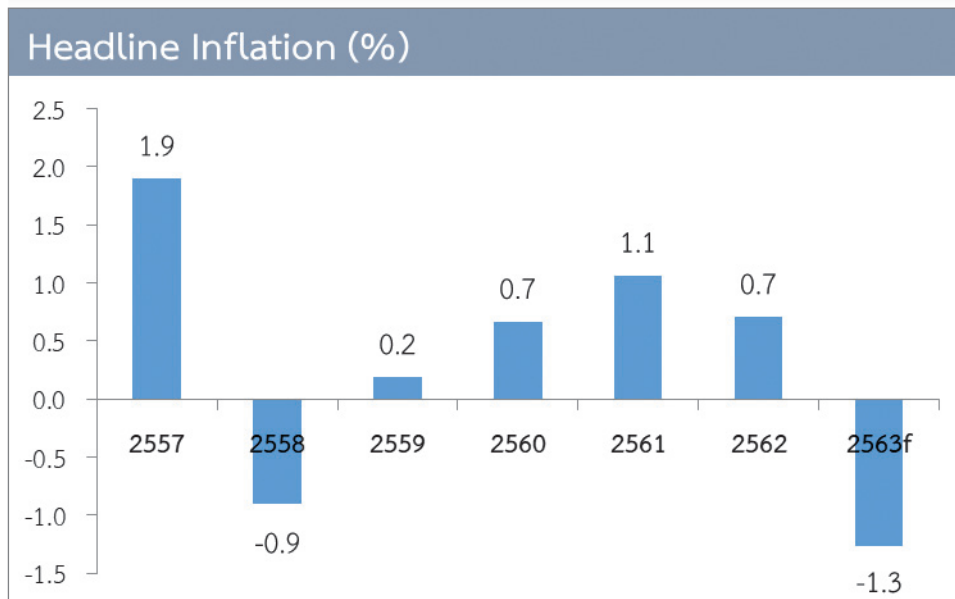
ตารางที่ 1 อัตราการขยายตัวของราคาสินค้าหมวดต่าง ๆ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2563

หมวด	ม.ค. - มิ.ย.	%YTD
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป		-1.13
อาหารและเครื่องดื่ม		1.08
เครื่องนุ่งห่มและรองเท้า		0.08
หมวดเคสสถาน		-1.90
ตรวจรักษาและบริการส่วนบุคคล		0.26
พาหนะ ขนส่ง และการสื่อสาร		-4.73
การบันเทิง การศึกษา และศาสนา		0.36
หมวดยาสูบและเครื่องดื่มมีแอลกอฮอล์		0.01

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ สรุปโดย สศค.

สำหรับในปี 2563 คาดว่าอัตราเงินเฟ้อจะปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้า ตามการคาดการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่มีแนวโน้มปรับตัวลดลง รวมถึงภาวะเศรษฐกิจที่คาดว่าจะชะลอตัวลงจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทั้งนี้ คาดว่าอัตราเงินเฟ้อทั่วไปของปี 2563 จะอยู่ที่ร้อยละ -1.3 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -1.8 ถึง -0.8) ขณะที่อัตราเงินเฟ้อพื้นฐานคาดว่าจะอยู่ที่ร้อยละ 0.2 (ช่วงคาดการณ์ที่ร้อยละ -0.3 ถึง 0.7)

ภาพที่ 7 ประมาณการอัตราเงินเฟ้อทั่วไปในปี 2563

ที่มา: สศค.

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง
8 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2563
(ตุลาคม 2562–พฤษภาคม 2563)

ภาคการคลัง

รายงานสรุปสถานการณ์ด้านการคลัง 8 เดือนแรก

ปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562–พฤษภาคม 2563)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

○ ปีงบประมาณ 2563 รัฐบาลได้ดำเนินนโยบายการคลังเพื่อสนับสนุนเศรษฐกิจไทยอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดทำงบประมาณแบบขาดดุล (Expansionary Fiscal Policy) จำนวน 469,000 ล้านบาท หรือประมาณร้อยละ 2.7 ของ GDP¹ โดยแบ่งเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 3,200,000 ล้านบาท นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้ เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Development Policy Loan: DPL) และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อพัฒนาระบบบริหารจัดการน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน

○ ในปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 –พ.ค. 63) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหัก การจัดสรร อปท. ได้ 1,503,339 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 186,617 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -11.0 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -8.5 ต่อปี สำหรับการเบิกจ่ายงบประมาณรวม สามารถเบิกจ่ายได้ทั้งสิ้น 2,209,125 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนหน้า 80,684 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.8 ต่อปี โดยรายจ่ายปีปัจจุบันเบิกจ่ายได้จำนวน 2,042,965 ล้านบาท สูงกว่าปีก่อนร้อยละ 5.6 ต่อปี หรือคิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 63.8 ของกรอบวงเงินงบประมาณ (3,200,000 ล้านบาท) ทั้งนี้ ดุลเงินงบประมาณขาดดุล จำนวน -738,385 ล้านบาท

○ หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2562 มีจำนวน 7,341,810.53 ล้านบาท หรือ คิดเป็นร้อยละ 44.71 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 155,201.7 ล้านบาท ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.06 และ (2) หนี้สาธารณะคงค้างแบ่งตามอายุคงเหลือเป็นหนี้ระยะยาวถึงร้อยละ 88.99 นอกจากนี้ หนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบความยั่งยืนทางการคลังที่ตั้งไว้ไม่เกินร้อยละ 60 ของ GDP

ผลการดำเนินนโยบายการคลัง 8 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62–พ.ค. 63)

1. ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล

ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาล 8 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63) รัฐบาลสามารถจัดเก็บรายได้สุทธิหลังหักการจัดสรร อปท. ได้ 1,503,339 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 186,617 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -11.0 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -8.5 ต่อปี ทั้งนี้ผลการจัดเก็บรายได้ตามหน่วยงานจัดเก็บสรุปได้ ดังนี้

¹ ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ (GDP) ปี 2563 เท่ากับ 17,593,200 ล้านบาท

กรมสรรพากร

กรมสรรพากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 1,086,819 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 139,268 ล้านบาท หรือร้อยละ -11.4 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -10.9 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บได้ต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม** จัดเก็บได้ 498,353 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 75,752 ล้านบาท หรือร้อยละ 13.2 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -8.0 เนื่องจากภาษีมูลค่าเพิ่มจากการนำเข้าได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและการค้าที่หดตัวเนื่องจากการแพร่ระบาดของ COVID-19 รวมทั้งราคาน้ำมันดิบดูไบที่ลดลง (ภ.พ. 30 และแบบ ภ.พ. 36) ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตที่ต้องชำระภาษีภายในวันที่ 23 เมษายน 2563 ออกไปเป็นภายในวันที่ 1 มิถุนายน 2563 เพื่อบรรเทาผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและ COVID-19 (2) **ภาษีเงินได้นิติบุคคล** จัดเก็บได้ 246,238 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 52,149 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -17.5 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -16.8 ต่อปี เนื่องจากการขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการและชำระภาษี ภ.ง.ด. 50 ให้แก่ผู้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ไม่ได้จดทะเบียนอยู่ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่ต้องชำระภาษีภายในเดือนเมษายน - สิงหาคม 2563 ออกไปเป็นภายในวันที่ 31 สิงหาคม 2563 และสำหรับ ภ.ง.ด. 51 ที่ต้องชำระภาษีภายในเดือนเมษายน - กันยายน 2563 ออกไปเป็นภายในวันที่ 30 กันยายน 2563

กรมสรรพสามิต

กรมสรรพสามิตจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 362,122 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 70,960 ล้านบาท หรือร้อยละ -16.4 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -8.3 ต่อปี โดยภาษีที่จัดเก็บต่ำกว่าประมาณการที่สำคัญ ได้แก่ (1) **ภาษีสรรพสามิตรถยนต์** จัดเก็บได้ 61,608 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 29,343 ล้านบาท หรือร้อยละ -32.3 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ -34.1 ต่อปี เนื่องจากปริมาณรถยนต์ที่ชำระภาษีขายตัวต่ำกว่าที่ประมาณการไว้ ซึ่งเป็นผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจและ COVID-19 ประกอบกับการลดกำลังการผลิตของผู้ประกอบการ (2) **ภาษีน้ำมัน** จัดเก็บได้ 142,031 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 24,603 ล้านบาท หรือร้อยละ -14.8 แต่สูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 3.8 ต่อปี ทั้งนี้มีการขยายเวลาการยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีให้แก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสินค้าน้ำมันฯ ที่ผลิตในราชอาณาจักร จากภายในวัน 10 วันนับจากวันที่สินค้าออกจากโรงอุตสาหกรรมหรือคลังสินค้าต้นฉบับ เป็นภายในวันที่ 15 ของเดือนต่อไป สำหรับเดือนเมษายน - มิถุนายน 2563 (3) **ภาษียาสูบ** จัดเก็บได้ 42,761 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 8,623 ล้านบาท หรือร้อยละ -16.8 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -6.4 ต่อปี (4) **ภาษีเบียร์** จัดเก็บได้ 53,105 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณการ 5,791 ล้านบาท หรือร้อยละ -9.8 แต่ใกล้เคียงกับช่วงเดียวกันของปีก่อน เนื่องจากการขยายเวลาการยื่นแบบรายการภาษีและชำระภาษีแก่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมสุราแช่ที่ผลิตจากโรงอุตสาหกรรมสุราที่มีการติดตั้งระบบมาตรวัดและระบบคอมพิวเตอร์สื่อสารทางไกลของกรมสรรพสามิต ออกไปเป็นภายในวันที่ 15 กรกฎาคม 2563

กรมศุลกากร

กรมศุลกากรจัดเก็บรายได้รวมทั้งสิ้น 64,384 ล้านบาท ต่ำกว่าประมาณ 8,516 ล้านบาท หรือร้อยละ -11.7 และต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -12.5 ต่อปี เนื่องจากได้รับผลกระทบจากการหดตัวของมูลค่าการนำเข้า ทั้งนี้ มูลค่าการนำเข้าในรูปดอลลาร์สหรัฐและรูปเงินบาทในช่วง 7 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 หดตัวร้อยละ 6.2 และ 10.5 ตามลำดับ โดยสินค้าที่จัดเก็บอากรขาเข้าได้สูงสุด 5 อันดับได้แก่ (1) ยานบก และส่วนประกอบ (2) เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ (3) เครื่องจักรและเครื่องใช้กล (4) ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม และ (5) พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก

รัฐวิสาหกิจ

รัฐวิสาหกิจนำส่งรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 149,283 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 4,747 ล้านบาท หรือร้อยละ 3.3 และสูงกว่าช่วงเดียวกันปีก่อนร้อยละ 7.6 ต่อปี เนื่องจากการนำส่งรายได้บางส่วนเลื่อนมาจากปีงบประมาณ 2562 โดยรัฐวิสาหกิจที่นำส่งรายได้สูงกว่าประมาณการสำคัญ อาทิ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย บริษัท กสท โทรคมนาคม จำกัด (มหาชน) กองทุนรวมวายุภักษ์ สำนักงานสลากกินแบ่งรัฐบาล การไฟฟ้านครหลวง เป็นต้น

หน่วยงานอื่น

หน่วยงานอื่นจัดเก็บรายได้รวมได้ทั้งสิ้น 130,515 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 11,923 ล้านบาท หรือ ร้อยละ 10.1 แต่ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ -6.7 ต่อปี จากการจัดเก็บรายได้ของ (1) **ส่วนราชการอื่น** จัดเก็บได้ 121,576 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 10,605 ล้านบาทหรือร้อยละ 9.6 เนื่องจากการรับรู้ส่วนเกิน จากการจำหน่ายพันธบัตร (Premium) เป็นรายได้แผ่นดิน อย่างไรก็ตาม การจัดเก็บรายได้ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อนร้อยละ 7.6 เนื่องจากในปีงบประมาณ 2562 มีรายได้จากการประมูลใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ เพื่อประกอบกิจการโทรคมนาคม (4G) ที่สูงกว่าในปีงบประมาณ 2563 (2) **กรมธนารักษ์** จัดเก็บได้ 8,939 ล้านบาท สูงกว่าประมาณการ 1,318 ล้านบาท หรือร้อยละ 17.3 และสูงกว่าปีก่อนร้อยละ 7.2 ต่อปี โดยรายได้ด้านที่ราชพัสดุ จัดเก็บได้สูงกว่าประมาณการเป็นสำคัญ

ตารางที่ 1 ผลการจัดเก็บรายได้รัฐบาลสุทธิในไตรมาสที่หนึ่ง ปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ 2563		ประมาณการตามเอกสารงบประมาณ	
	(ต.ค. 62 – พ.ค. 63)	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละ
1. กรมสรรพากร	1,086,819	-10.9	1,226,087	-11.4
2. กรมสรรพสามิต	362,122	-8.3	433,082	-16.4
3. กรมศุลกากร	64,384	-12.5	72,900	-11.7
รวมรายได้ 3 กรมจัดเก็บ	1,513,325	-10.3	1,732,069	-12.6
4. รัฐวิสาหกิจ	149,283	7.6	144,536	3.3
5. หน่วยงานอื่น	130,515	-6.7	118,592	10.1
รวมรายได้จัดเก็บ (Gross)	1,793,123	-8.8	1,995,197	-10.1
หัก	241,027	-12.8	256,891	-6.2
รวมรายได้สุทธิ (Net)	1,503,339	-8.5	1,689,956	11.0

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในไตรมาสที่หนึ่ง ปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63)

การเบิกจ่ายงบประมาณรวม 8 เดือนแรก ปีงบประมาณ 2563 เท่ากับ 2,209,125 ล้านบาท สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 80,684 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 3.8 ต่อปี ประกอบด้วย (1) **รายจ่ายปีปัจจุบัน** เบิกจ่ายได้จำนวน 2,042,965 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่ายร้อยละ 63.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำ

ปีงบประมาณ 2563 (3,200,000 ล้านบาท) สูงกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 107,545 ล้านบาท หรือร้อยละ 5.6 ต่อปี และ (2) **รายจ่ายปีก่อน** เบิกจ่ายได้จำนวน 166,160 ล้านบาท คิดเป็นอัตราเบิกจ่าย ร้อยละ 63.1 ของวงเงินรายจ่าย ปีก่อน (263,367 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 26,861 ล้านบาท หรือร้อยละ -13.9 ต่อปี

ทั้งนี้ รายจ่ายปีปัจจุบันจำนวน 2,042,965 ล้านบาท ประกอบด้วย (1.1) **รายจ่ายประจำ** 1,888,839 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 72.6 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายประจำหลังโอนเปลี่ยนแปลง (2,603,028 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 187,778 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 11.0 ต่อปี และ (1.2) **รายจ่ายลงทุน** 154,126 ล้านบาท คิดเป็นอัตราการเบิกจ่ายร้อยละ 25.8 ของวงเงินงบประมาณรายจ่ายลงทุนหลังโอนเปลี่ยนแปลง (596,972 ล้านบาท) ต่ำกว่าช่วงเดียวกันของปีก่อน 80,233 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ -34.2 ต่อปี โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 มีรายจ่ายที่สำคัญ อาทิ เงินอุดหนุนของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จำนวน 174,987 ล้านบาท รายจ่ายอื่นๆของกองทุนและเงินทุนหมุนเวียน จำนวน 165,081 ล้านบาท รายจ่ายชำระหนี้ของกระทรวงการคลัง จำนวน 142,051 ล้านบาท เงินอุดหนุนของกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์วิจัยและนวัตกรรม จำนวน 90,436 ล้านบาท เป็นต้น

ตารางที่ 2 ผลการเบิกจ่ายงบประมาณในไตรมาสที่หนึ่ง ปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63)

ประเภทรายจ่าย (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน งบประมาณรายจ่าย	ปีงบประมาณ		
		2563 (ต.ค. 62 –พ.ค. 63)	เปลี่ยนแปลง ร้อยละต่อปี	ร้อยละ ต่อวงเงิน งบม.
1. รายจ่ายปีปัจจุบัน	3,200,000	2,042,965	5.6	63.8
1.1 รายจ่ายประจำ	2,603,028	1,888,839	11.0	72.6
1.2 รายจ่ายลงทุน	596,972	154,126	-34.2	25.8
2. รายจ่ายปีก่อน	263,367	166,160	-13.9	63.1
3. รายจ่ายรวม (1+2)	3,463,367	2,209,125	3.8	63.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

นอกจากนี้ รัฐบาลได้มีการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมนอกงบประมาณ ได้แก่ (1) การเบิกจ่ายเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (DPL) ตั้งแต่เริ่มโครงการ (เดือนเมษายน 2554) จนถึงสิ้นเดือนพฤษภาคม 2563 มีจำนวน 38,268 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 97.4 ของวงเงิน 39,285 ล้านบาท โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 มีการเบิกจ่ายจำนวน 1,491 ล้านบาท และ (2) โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนาบริหารจัดการทรัพยากรน้ำและระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน มีการเบิกจ่ายทั้งสิ้น 71,382 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 91.2 ของวงเงิน 78,295 ล้านบาท โดยในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 (ตุลาคม 2562 - พฤษภาคม 2563) ไม่มีมีการเบิกจ่าย

ตารางที่ 3 ผลการเบิกจ่ายเงินกู้ยืมงบประมาณ

โครงการ (หน่วย: ล้านบาท)	วงเงิน ที่ได้รับอนุมัติ	2561	2562	ต.ค. 62 - พ.ค. 63	ตั้งแต่เริ่มโครงการ จนถึง สิ้นเดือนพ.ค. 63	ร้อยละ ของวงเงิน ที่ได้รับอนุมัติ
1. เงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน (DPL)	39,285	443	383	1,491	38,268	97.4
2. โครงการเงินกู้เพื่อการพัฒนา ระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และระบบขนส่งทางถนนระยะเร่งด่วน	78,295	3,249	2,809	0	71,382	91.2

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

กล่าวโดยสรุปในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 รัฐบาลมีการเบิกจ่ายเม็ดเงินเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจทั้งสิ้น 2,210,617 ล้านบาท ซึ่งแบ่งออกเป็น (1) งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2563 จำนวน 2,042,965 ล้านบาท (2) รายจ่ายจากงบประมาณปีก่อนจำนวน 166,160 ล้านบาท (3) การเบิกจ่ายเงินกู้นอกงบประมาณ จำนวน 1,492 ล้านบาท

3. ฐานะการคลังในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63)

ฐานะการคลังของรัฐบาลตามระบบกระแสเงินสดในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 พบว่า รัฐบาลมีรายได้เข้าคลังจำนวน 1,470,740 ล้านบาท และมีการเบิกจ่ายงบประมาณรวมทั้งสิ้น 2,209,125 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินงบประมาณขาดดุลจำนวน 738,385 ล้านบาท และเมื่อรวมกับดุลเงินนอกงบประมาณที่เกินดุล 98,553 ล้านบาท ทำให้ดุลเงินสดก่อนกู้ขาดดุลจำนวน 639,832 ล้านบาท ทั้งนี้ รัฐบาลได้บริหารเงินสดให้สอดคล้องกับความต้องการใช้เงินโดยชดเชยการขาดดุลด้วยการออกพันธบัตร จำนวน 392,442 ล้านบาท ส่งผลให้ดุลเงินสด (หลังการกู้เงินเพื่อชดเชยการขาดดุล) ขาดดุลจำนวน 247,390 ล้านบาท และส่งผลให้เงินคงคลัง ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2563 มีจำนวน 265,565 ล้านบาท

ตารางที่ 4 ฐานะการคลังในช่วง 8 เดือนแรกของปีงบประมาณ 2563 (ต.ค. 62 – พ.ค. 63)

(หน่วย:ล้านบาท)	ปีงบประมาณ		เปรียบเทียบ	
	ปีงบ. 2563	ปีงบ. 2562	จำนวน	เปลี่ยนแปลงร้อยละต่อปี
1. รายได้	1,470,740	1,561,283	-90,543	-5.8
2. รายจ่าย	2,209,125	2,128,441	80,683	3.8
3. ดุลเงินงบประมาณ	-738,385	-567,158	-171,227	30.2
4. ดุลเงินนอกงบประมาณ	98,553	-22,895	121,448	530.5
5. ดุลเงินสดก่อนกู้ (3+4)	-639,832	-590,053	-49,779	-8.4
6. เงินกู้เพื่อชดเชยการขาดดุล	392,442	275,879	116,563	42.3
7. ดุลเงินสดหลังกู้ (5+6)	-247,390	-314,174	66,784	21.3
8. เงินคงคลังปลายงวด	265,565	319,262	-53,697	-16.8

ที่มา : กรมบัญชีกลาง และสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

4. หนี้สาธารณะ

หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2563 มีจำนวน 7,341,810.53 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 44.71 ของ GDP และเมื่อเปรียบเทียบกับเดือนก่อนหน้า หนี้สาธารณะเพิ่มขึ้นสุทธิ 155,201.7 ล้านบาท โดยเป็น (1) หนี้รัฐบาลจำนวน 6,268,489.05 ล้านบาท (2) หนี้รัฐวิสาหกิจจำนวน 751,273.73 ล้านบาท (3) หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน) จำนวน 314,111.73 ล้านบาท และ (4) หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐจำนวน 7,936.02 ล้านบาท ตามลำดับ ทั้งนี้ ระดับหนี้สาธารณะคงค้างยังอยู่ในระดับที่มีเสถียรภาพ สะท้อนได้จาก (1) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ในประเทศถึงร้อยละ 98.06 ของหนี้สาธารณะคงค้าง (2) หนี้สาธารณะคงค้างเป็นหนี้ระยะยาวแบ่งตามอายุคงเหลือร้อยละ 88.99 ของหนี้สาธารณะคงค้าง และ (3) สัดส่วนหนี้สาธารณะคงค้างต่อ GDP ยังอยู่ภายใต้กรอบวินัยทางการคลังที่ไม่เกินร้อยละ 60.0 ของ GDP

ตารางที่ 5 หนี้สาธารณะคงค้าง ณ สิ้นเดือนพฤษภาคม 2563

หนี้สาธารณะคงค้าง (หน่วย: ล้านบาท)	ณ สิ้นเดือน พ.ค. 63	% of GDP
1.หนี้รัฐบาล	6,268,489.05	38.18
2.หนี้รัฐวิสาหกิจ	751,273.73	4.58
3.หนี้รัฐวิสาหกิจที่เป็นสถาบันการเงิน (รัฐบาลค้ำประกัน)	314,111.73	1.91
4.หนี้หน่วยงานอื่นของรัฐ	7,936.02	0.05
หนี้สาธารณะรวม	7,341,810.53	44.71

หมายเหตุ: สัดส่วนต่อ GDP คำนวณโดย สบย. ที่มา : สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทย
ในไตรมาส 2 ปี 2563

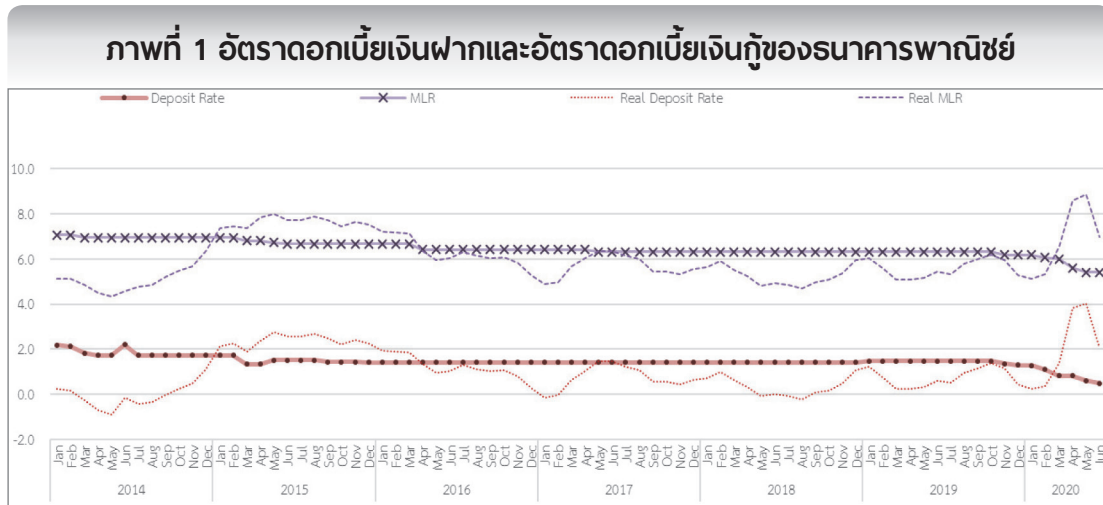

ภาคการเงิน

รายงานภาวะเศรษฐกิจการเงินไทยในไตรมาส 2 ปี 2563

○ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 อัตราดอกเบี้ยเงินฝากและอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยังคงอยู่ในระดับต่ำ โดยอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำระยะเวลา 1 ปีของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ชะลอลงมาอยู่ที่ร้อยละ 0.50 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ MLR เฉลี่ยของธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ 5 แห่ง ชะลอลงมาอยู่ที่ร้อยละ 5.42 ต่อปี (ภาพที่ 1) ทั้งนี้ อัตราเงินเฟ้อที่อยู่ในระดับต่ำต่อเนื่องส่งผลให้อัตราดอกเบี้ยเงินฝากที่แท้จริง¹ ณ เดือนมิถุนายน 2563 อยู่ที่ร้อยละ 2.05 ต่อปี ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่แท้จริงอยู่ที่ร้อยละ 6.99 ต่อปี

○ ในปี 2563 คาดว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากอาจปรับตัวลดลง ตามกลไกการส่งผ่านนโยบายการเงิน ขณะที่อัตราดอกเบี้ยเงินกู้จะทรงตัวอยู่ในระดับต่ำ เพื่อส่งผ่านต้นทุนทางการเงินที่ต่ำเพื่อสนับสนุนการขยายตัวของเศรษฐกิจที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ไวรัสโควิด-19

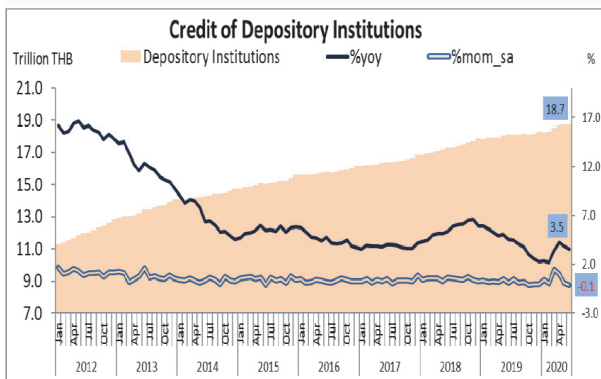
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ ยอดเงินรับฝากในสถาบันการเงินที่รับฝากเงิน² (Depository Institutions) ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2563 ขยายตัวเร่งขึ้น ในขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อขยายตัวชะลอลง (ภาพที่ 2 และภาพที่ 3) โดยสถาบันการเงินที่รับฝากเงินมียอดคงค้างของสินเชื่อจำนวน 18.7 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 3.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 1.0 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) นอกจากนี้ เมื่อวิเคราะห์ตามผู้ให้สินเชื่อพบว่าสินเชื่อในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลง ในขณะที่สินเชื่อในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น ด้านเงินรับฝาก ณ เดือนมิถุนายน 2563 มียอดคงค้างจำนวน 22 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 10.5 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน หรือขยายตัวร้อยละ 2.6 จากไตรมาสก่อนหน้า (หลังขจัดผลทางฤดูกาล) โดยเมื่อเปรียบเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์และเงินรับฝากในสถาบันการเงินเฉพาะกิจขยายตัวเร่งขึ้น

¹ คำนวณโดยนำอัตราดอกเบี้ยเงินฝากประจำ 12 เดือนเฉลี่ย หักอัตราเงินเฟ้อในช่วงเดียวกัน

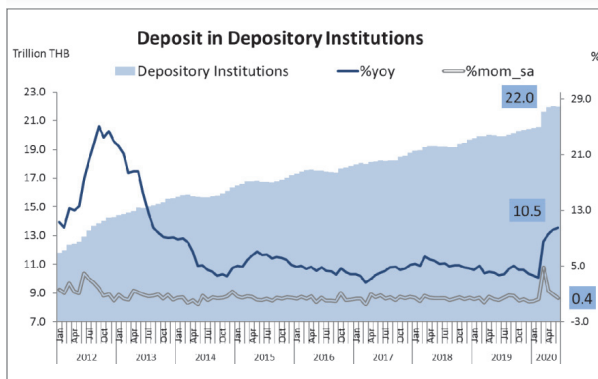
² ได้แก่ ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินเฉพาะกิจ สหกรณ์ออมทรัพย์ และกองทุนรวมตลาดเงิน

ภาพที่ 2 สินเชื่อในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

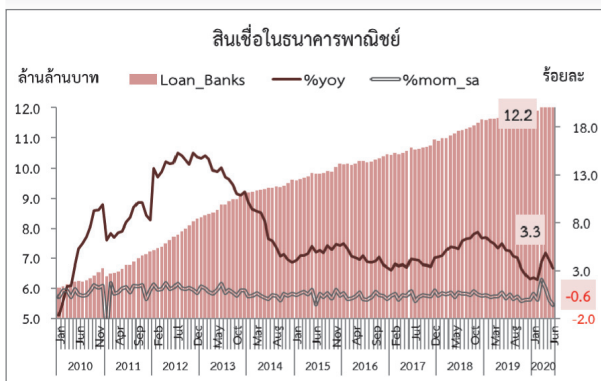
ภาพที่ 3 เงินฝากในสถาบันรับฝากเงิน

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

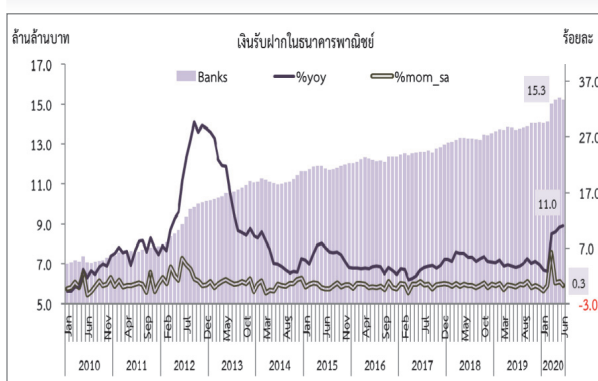
○ หากพิจารณาตามประเภทของสถาบันการเงินพบว่ายอดคงค้างสินเชื่อและเงินฝาก ในธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2563 ขยายตัวชะลอลงเมื่อเทียบกับไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 4 และภาพที่ 5) โดยธนาคารพาณิชย์มียอดคงค้างสินเชื่อจำนวน 12.2 ล้านล้านบาท คิดเป็นการขยายตัวร้อยละ 3.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และเมื่อขจัดผลทางฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 0.4 จากไตรมาสก่อนหน้า และด้านเงินรับฝากมียอดคงค้างจำนวน 15.3 ล้านล้านบาท ขยายตัวร้อยละ 11.0 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เร่งขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า และเมื่อขจัดผลของฤดูกาลแล้วขยายตัวร้อยละ 2.2 จากไตรมาสก่อนหน้า

ภาพที่ 4 สินเชื่อในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

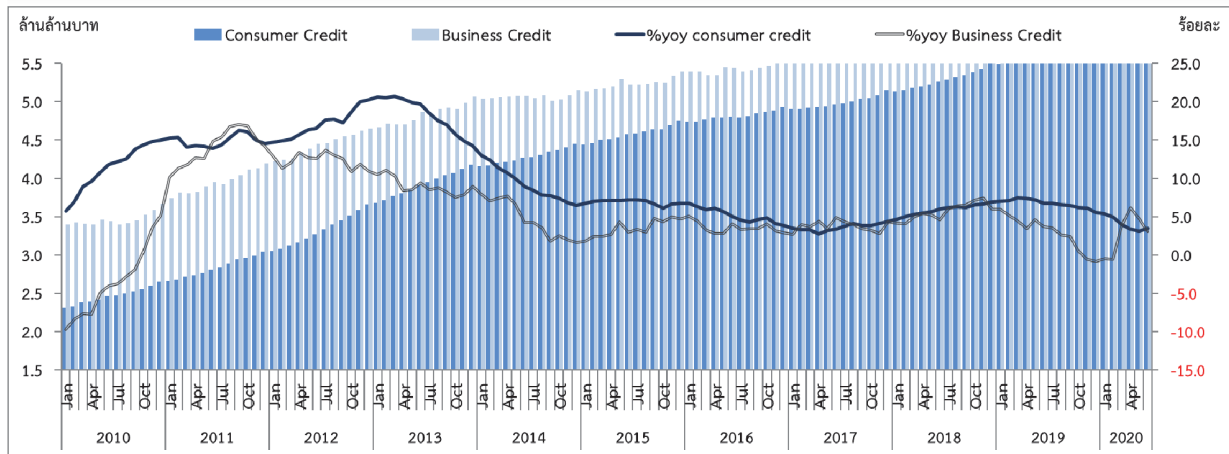
ภาพที่ 5 เงินรับฝากในธนาคารพาณิชย์

ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ เมื่อพิจารณาตามประเภทสินเชื่อของธนาคารพาณิชย์ ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2563 พบว่าสินเชื่อธุรกิจชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า ในขณะที่สินเชื่ออุปโภคบริโภคขยายตัวเร่งขึ้นจาก ไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 6) โดยสินเชื่อที่ให้แก่อำนาจธุรกิจซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 37.0 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 3.6 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 63.0 ของสินเชื่อรวม ขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 3.5 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

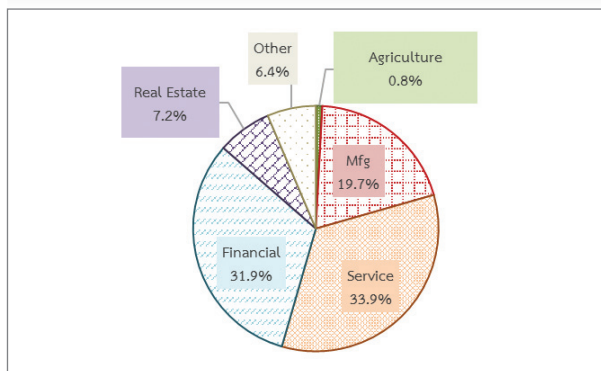
ภาพที่ 6 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคและสินเชื่อธุรกิจของธนาคารพาณิชย์

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

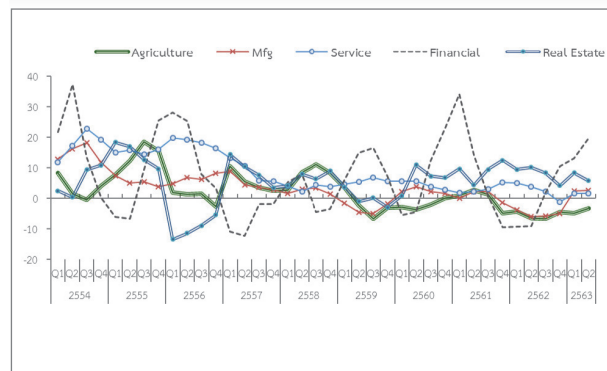
○ ในไตรมาสที่ 2 ปี 2563 ยอดคงค้างสินเชื่อธุรกิจในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวเร่งขึ้น จากการเร่งขึ้นของสินเชื่อภาคสถาบันการเงิน สินเชื่อภาคบริการ และสินเชื่อภาคเกษตร (ภาพที่ 7 และภาพที่ 8) โดยยอดคงค้างสินเชื่อภาคสถาบันการเงินที่มีสัดส่วนร้อยละ 31.9 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 19.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคการผลิต ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 19.7 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ ร้อยละ 2.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน นอกจากนี้ ยอดคงค้างสินเชื่อภาคเกษตร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 0.8 ของสินเชื่อธุรกิจ หดตัวที่ร้อยละ -3.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อภาคบริการ ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 33.9 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 1.8 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ยอดคงค้างสินเชื่อภาคอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 7.2 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวร้อยละ 5.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน และยอดคงค้างสินเชื่อภาคอื่นๆ ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 6.4 ของสินเชื่อธุรกิจ ขยายตัวที่ร้อยละ 51.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน

ภาพที่ 7 สินเชื่อแยกตามภาคส่วนธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

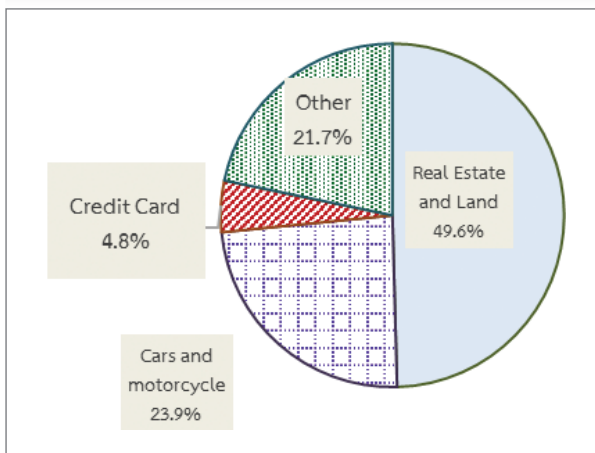
ภาพที่ 8 การขยายตัวของสินเชื่อธุรกิจ

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

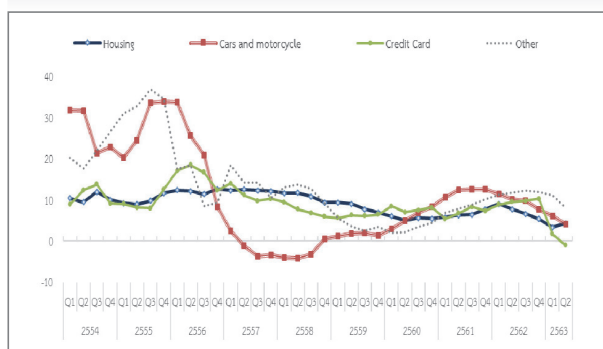
○ ในไตรมาส 2 ปี 2563 ยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคในธนาคารพาณิชย์ขยายตัวชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 9 และภาพที่ 10) โดยสินเชื่อเพื่อซื้อรถหรือเช่าซื้อรถยนต์และรถจักรยานยนต์ ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 23.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 4.1 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน ชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า และยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อที่อยู่อาศัย ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 49.6 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค ขยายตัวร้อยละ 4.3 จากช่วงเดียวกันของปีก่อน เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่ยอดคงค้างสินเชื่อบัตรเครดิต ซึ่งคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 4.9 ของสินเชื่ออุปโภคบริโภค หดตัวร้อยละ -1.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน จากที่เคยขยายตัวในไตรมาสก่อนหน้า ตามปริมาณการใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิตที่ลดลงจากไตรมาสก่อนหน้า (ภาพที่ 11)

ภาพที่ 9 โครงสร้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

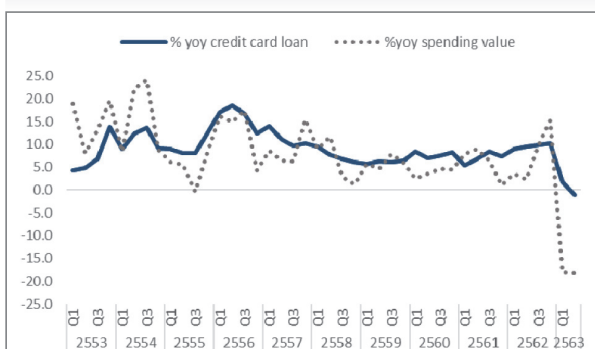
ที่มา: ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 10 การขยายตัวของสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภค

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

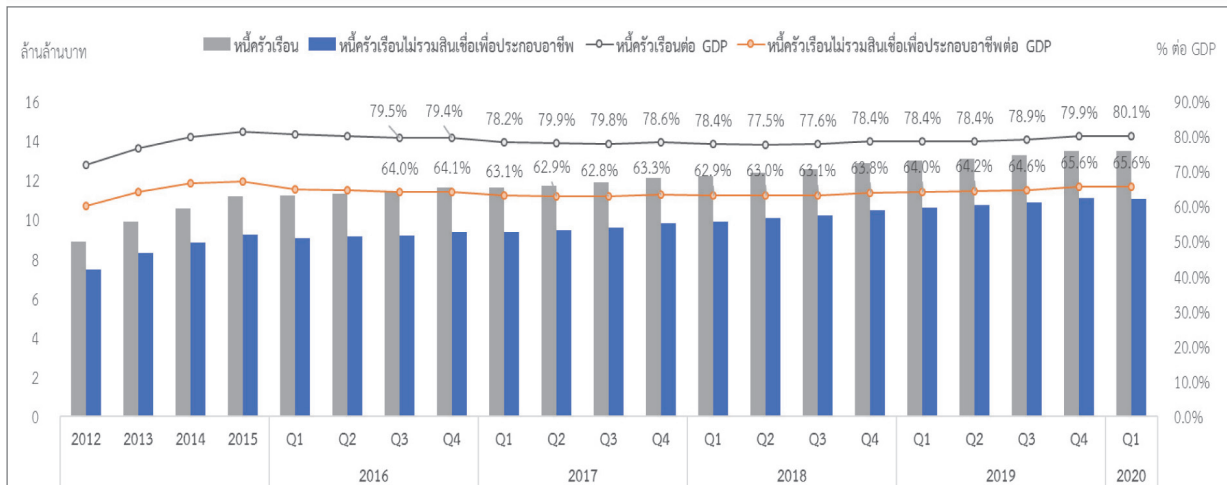
ภาพที่ 11 การใช้จ่ายผ่านบัตรเครดิต

ที่มา : ธปท. / ประมวลผลโดย สศค.

○ สำหรับหนี้ภาคครัวเรือน ณ ไตรมาส 1 ปี 2563 มียอดคงค้างอยู่ที่ 13.48 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 80.1 ของ GDP เติบโตขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้า ทั้งนี้ หากไม่รวมสินเชื่อที่ครัวเรือนกู้เพื่อไปใช้ในการประกอบธุรกิจ ยอดหนี้ครัวเรือนจะอยู่ที่ 11.04 ล้านล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 65.6 ของ GDP (ภาพที่ 12)

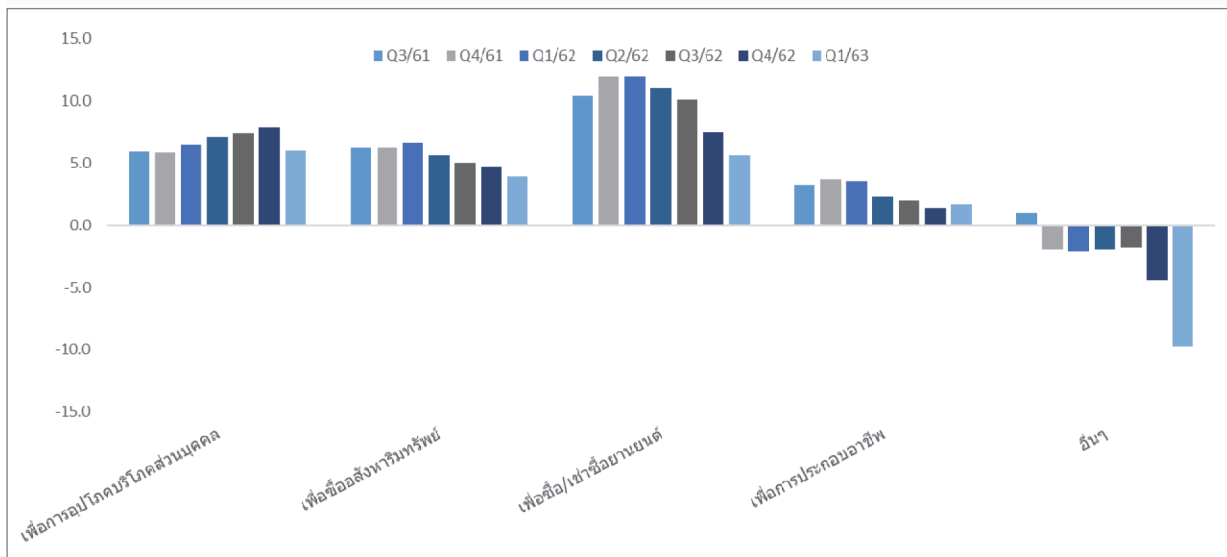
ภาพที่ 12 ระดับหนี้ภาคครัวเรือนและอัตราส่วนต่อ GDP

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

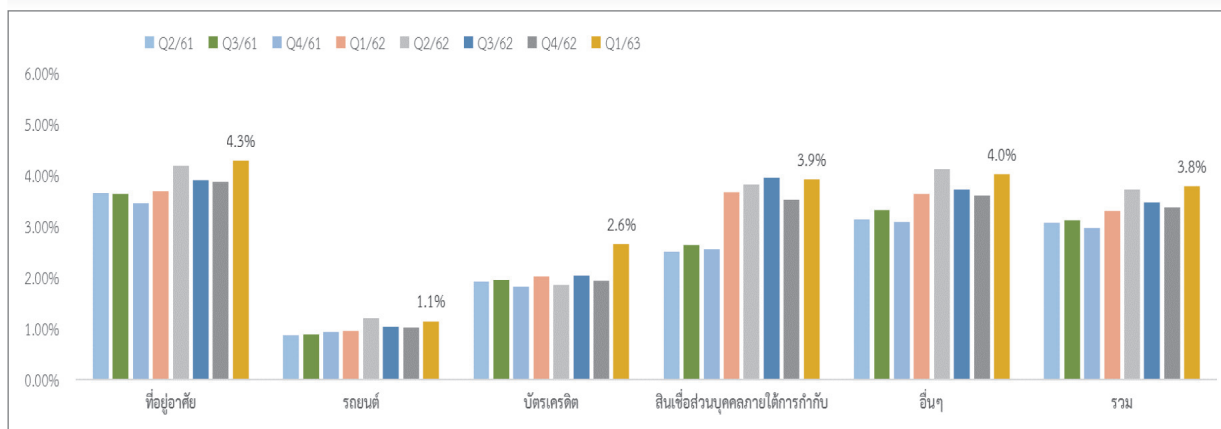
○ การขยายตัวของหนี้ครัวเรือนในภาพรวมชะลอลงจากไตรมาสก่อนหน้า โดยสินเชื่อเพื่อซื้ออสังหาริมทรัพย์ สินเชื่อรถยนต์และจักรยานยนต์ และสินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคลขยายตัวชะลอลงที่ร้อยละ 4.0 5.6 และ 6.1 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ในขณะที่สินเชื่อเพื่อประกอบอาชีพขยายตัวเร่งขึ้นที่ร้อยละ 1.7 เมื่อเทียบกับช่วงเดียวกันปีก่อน ด้านคุณภาพสินเชื่อพบว่าภาพรวมสินเชื่อยังมีคุณภาพดี โดยอัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ของหนี้ภาคครัวเรือนรวมอยู่ที่ร้อยละ 3.8 เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนหน้าที่ร้อยละ 3.4 (ภาพที่ 14)

ภาพที่ 13 อัตราการเติบโตของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

ภาพที่ 14 อัตราส่วนหนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ของหนี้ภาคครัวเรือนแต่ละประเภท

ที่มา ธปท. ประมวลผลโดย สศค.

○ กล่าวโดยสรุป ณ สิ้นไตรมาสที่ 2 ปี 2563 เงินฝากมีแนวโน้มขยายตัวเร่งขึ้น ในขณะที่สินเชื่อมีแนวโน้มขยายตัวชะลอลง โดยที่สินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคมีอัตราการขยายตัวที่เร่งขึ้นจาก ไตรมาสก่อนหน้า ขณะที่สินเชื่อธุรกิจขยายตัวชะลอลงจากช่วงเดียวกันปีก่อน ทั้งนี้ คาดว่าอัตราดอกเบี้ยของธนาคารพาณิชย์ที่อยู่ในระดับต่ำ จะช่วยสนับสนุนการลงทุนภาคเอกชนและการบริโภคที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์การแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา สำหรับความมั่นคงของธนาคารพาณิชย์ในปัจจุบันพบว่ายังคงมีความแข็งแกร่ง อีกทั้งธนาคารพาณิชย์มีสัดส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงกว่าเกณฑ์อย่างต่อเนื่อง โดยเงินกองทุนต่อสินทรัพย์เสี่ยง ณ เดือนมิถุนายน 2563 ยังคงอยู่ในระดับสูงที่ร้อยละ 19.17 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดสำหรับในปี 2563 ที่ร้อยละ 11.0

บทวิเคราะห์เศรษฐกิจ

Macroeconomic Analysis Briefings

บทวิเคราะห์

เรื่อง: อุตสาหกรรมหลักของไทย: ผลกระทบในช่วงโควิด-19 และการปรับเปลี่ยนเพื่อไปต่อ¹

บทสรุปผู้บริหาร

- การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ส่งผลกระทบต่อภาคอุตสาหกรรมของไทยอย่างรุนแรง สะท้อนได้จากเครื่องชี้ต่าง ๆ ด้านอุตสาหกรรมที่หดตัวในอัตราที่เร่งขึ้นตั้งแต่ต้นปี 2563 และติดลบรุนแรงที่สุดในเดือนเมษายน 2563 ทั้งนี้ แม้ว่าดัชนีต่าง ๆ จะปรับตัวดีขึ้นในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 ที่ผ่านมา แต่อัตราการเปลี่ยนแปลงยังคงติดลบในระดับสูง ทำให้ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าการพิจารณาว่าสถานการณ์ดีขึ้นจริงหรือไม่จะต้องรอดูผลของเครื่องชี้ต่าง ๆ ไปอีกระยะหนึ่ง
- อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้ในช่วงต้นปีถึงเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมา อุตสาหกรรมหลักเหล่านี้ได้รับผลกระทบในด้านการผลิต ซึ่งหากพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในแต่ละสาขาการผลิตหลักพบว่าดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมหดตัวตั้งแต่ในช่วงก่อนการแพร่ระบาดดังกล่าว ทำให้คาดว่าผลกระทบอีกส่วนหนึ่งเป็นผลมาจากความต้องการของตลาดหรือความสามารถในการแข่งขันที่เปลี่ยนไป จึงมีความเป็นไปได้ว่าผู้ประกอบการมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนสินค้าหรือเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศให้มากยิ่งขึ้น
- แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักเพื่อให้เท่าทันกับสถานการณ์ในอนาคตสำหรับ 5 การผลิตอุตสาหกรรมหลักของไทย ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก โดยส่วนมากจะเน้นด้านการปรับเปลี่ยนกระบวนการการผลิต รูปแบบสินค้า หรือเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต เพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับอุปสงค์และกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

1. คำนำ

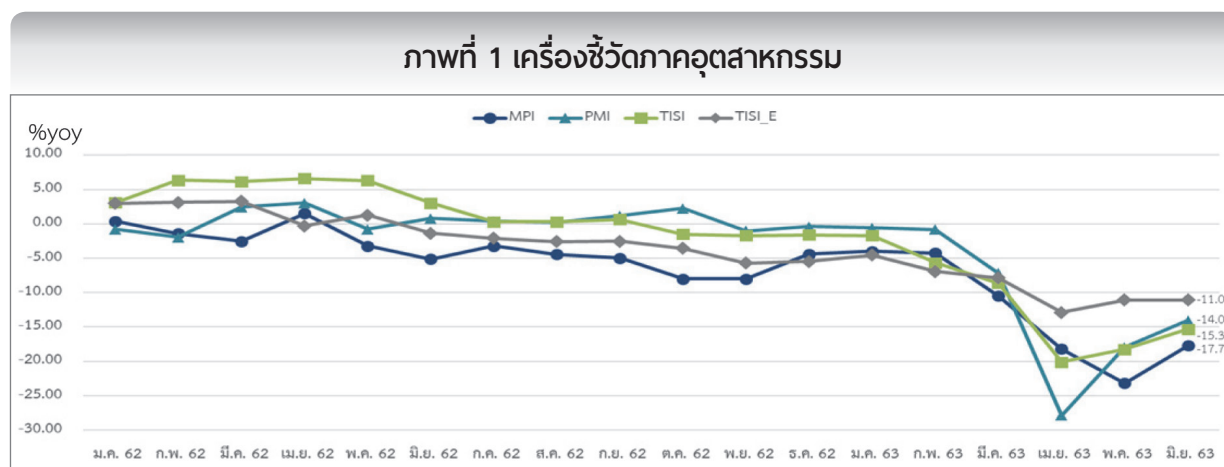
ภาคอุตสาหกรรมของไทยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจไทย โดยในปี 2562 ภาคอุตสาหกรรมมีส่วนต่อ GDP ที่ร้อยละ 26.4 และมีกำลังแรงงานกว่า 8.4 ล้านคน หรือคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 22.3 ของกำลังแรงงานรวม ทั้งนี้ เมื่อเกิดเหตุการณ์โรคระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 หลายอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากการปิดกิจการชั่วคราว ทำให้ผลผลิตอุตสาหกรรมโดยรวมหดตัว โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมหลักของไทย อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ที่มีสัดส่วนร้อยละ 16 ร้อยละ 14 ร้อยละ 10 ร้อยละ 9 และร้อยละ 9

¹ ผู้เขียน นางสาวอภิญญา เจนธัญญารักษ์ ส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค ขอขอบคุณ ดร. พิสิทธิ์ พัวพันธ์ ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค และ ดร.ยุทธภูมิ จารุเศรณี ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจการคลัง สำหรับคำแนะนำ และบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียนบทความ ไม่ได้สะท้อนความเห็นของหน่วยงาน

ของสัดส่วนในดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI) ตามลำดับ ซึ่งควรศึกษาว่าอุตสาหกรรมหลักที่ขับเคลื่อนภาคอุตสาหกรรมเหล่านี้จะสามารถปรับตัวอย่างไรต่อไปในอนาคตท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงที่เข้ามาอย่างรวดเร็วกว่าเดิม โดยในบทความนี้จะกล่าวถึงสถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมไทยและแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของไทยในปัจจุบัน

2. สถานการณ์ภาคอุตสาหกรรมในไทย

เมื่อพิจารณาสถานการณ์ของภาคอุตสาหกรรมจากเครื่องชี้วัดต่าง ๆ ด้านอุตสาหกรรมพบว่า ตั้งแต่ช่วงเดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2563 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 และมีมาตรการล็อกดาวน์ในประเทศไทย เครื่องชี้วัดภาคอุตสาหกรรมต่าง ๆ โดยมากส่งสัญญาณหดตัวในอัตราที่เร่งขึ้นและติดลบรุนแรงที่สุดในเดือนเมษายนที่ผ่านมา (ภาพที่ 1) อย่างไรก็ตาม เครื่องชี้วัดปรับตัวดีขึ้นในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 (ตารางที่ 1) อาทิ ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมอยู่ที่ระดับ 79.7 และ 83.0 จุด ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจากในเดือนเมษายน 2563 ที่อยู่ที่ระดับ 78.1 จุด สอดคล้องกับดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมที่ปรับตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 อยู่ที่ระดับ 78.4 และ 80.0 จุด ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจากในเดือนเมษายน 2563 ที่อยู่ที่ระดับ 75.9 จุด ซึ่งปัจจัยบวกมาจากการผ่อนปรนมาตรการควบคุมโควิด-19 ของภาครัฐ การยกเลิกเคอร์ฟิว การเปิดดำเนินการค้าขายแดนที่ส่งผลดีต่อการส่งออกสินค้า และจำนวนผู้ติดเชื้อโควิด-19 ที่ลดลง ทั้งนี้ แม้ว่าดัชนีต่าง ๆ ในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 ได้ปรับตัวไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากเดือนเมษายน 2563 แต่อัตราการขยายตัวยังคงติดลบในระดับสูง จึงทำให้ผู้ประกอบการมีความเห็นว่าการพิจารณาว่าสถานการณ์ดีขึ้นจริงหรือไม่จะต้องรอดูผลของดัชนีในอีกระยะหนึ่ง¹

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ IHS Markit รวบรวมโดยผู้เขียน

¹ การประชุมคณะกรรมการสายงานเศรษฐกิจและวิชาการ สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (เดือนมิถุนายน-กรกฎาคม 2563)

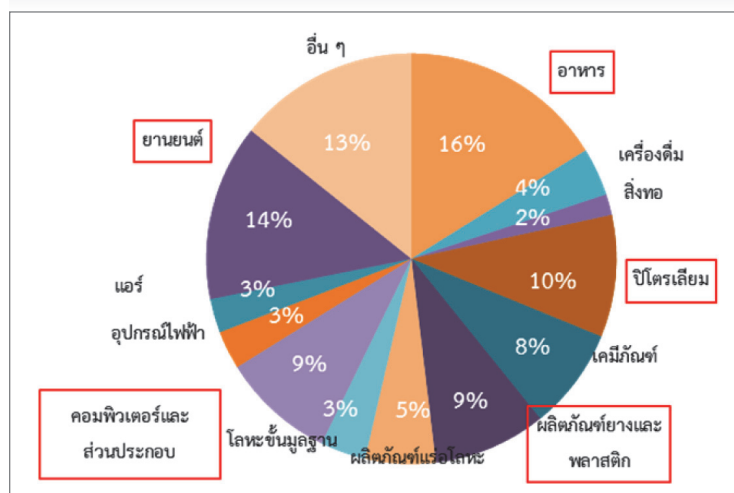
ตารางที่ 1: ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน และดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (ระดับ)

ดัชนี (ระดับ)	2561	2562	2562				2563					
			Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	YTD
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (MPI)	105.6	101.8	109.8	100.3	99.5	97.5	102.9	80.3	78.1	79.7	8.30	91.6
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (TISI)	91.6	93.7	95.2	95.1	92.8	91.7	90.1	78.1	75.9	78.4	80.0	84.1
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรมคาดการณ์ล่วงหน้า 3 เดือน (TISI (E))	103.9	102.7	104.6	102.0	102.9	101.4	97.8	90.1	88.8	91.5	90.1	94.0
ดัชนีผู้จัดการฝ่ายจัดซื้อ (PMI)	50.0	50.3	50.1	50.8	50.3	49.8	48.7	40.6	36.8	41.6	43.5	44.7

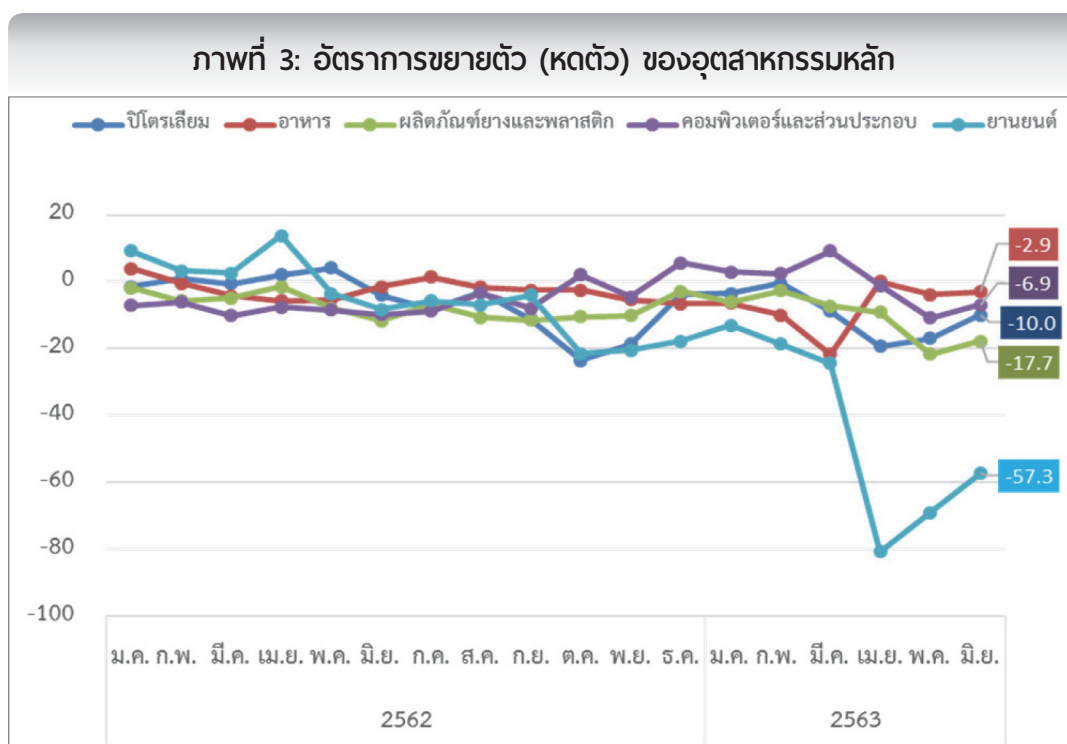
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม สภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และ IHS Markit รวบรวมโดยผู้เขียน

เมื่อพิจารณาจากสัดส่วนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม (ภาพที่ 2) พบว่าอุตสาหกรรมที่มีสัดส่วนใหญ่ 5 อันดับแรก ได้แก่ (1) อุตสาหกรรมอาหาร มีสัดส่วนร้อยละ 16 (2) อุตสาหกรรมยานยนต์ มีสัดส่วนร้อยละ 14 (3) อุตสาหกรรมปิโตรเลียม มีสัดส่วนร้อยละ 10 (4) อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ มีสัดส่วนร้อยละ 9 และ (5) อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก มีสัดส่วนร้อยละ 9 หดตัวหรือขยายตัวในอัตราที่ไม่สูงนักในช่วงเดือนมกราคม 2563 ถึงเดือนเมษายน 2563 (ภาพที่ 3) เนื่องจากเป็นช่วงมาตรการล็อกดาวน์ จึงส่งผลให้ผู้ประกอบการชะลอการผลิตและการลงทุน และถึงแม้จะปรับตัวเพิ่มขึ้นในเดือนพฤษภาคม ถึงเดือน มิถุนายน 2563 แต่ยังคงอยู่ในเกณฑ์ที่หดตัว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมยานยนต์ที่หดตัวถึงร้อยละ -69.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อนในเดือนพฤษภาคม 2563 และหดตัวร้อยละ -57.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อนในเดือนมิถุนายน 2563

ภาพที่ 2: สัดส่วนการผลิตในภาคอุตสาหกรรม

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวบรวมโดยผู้เขียน

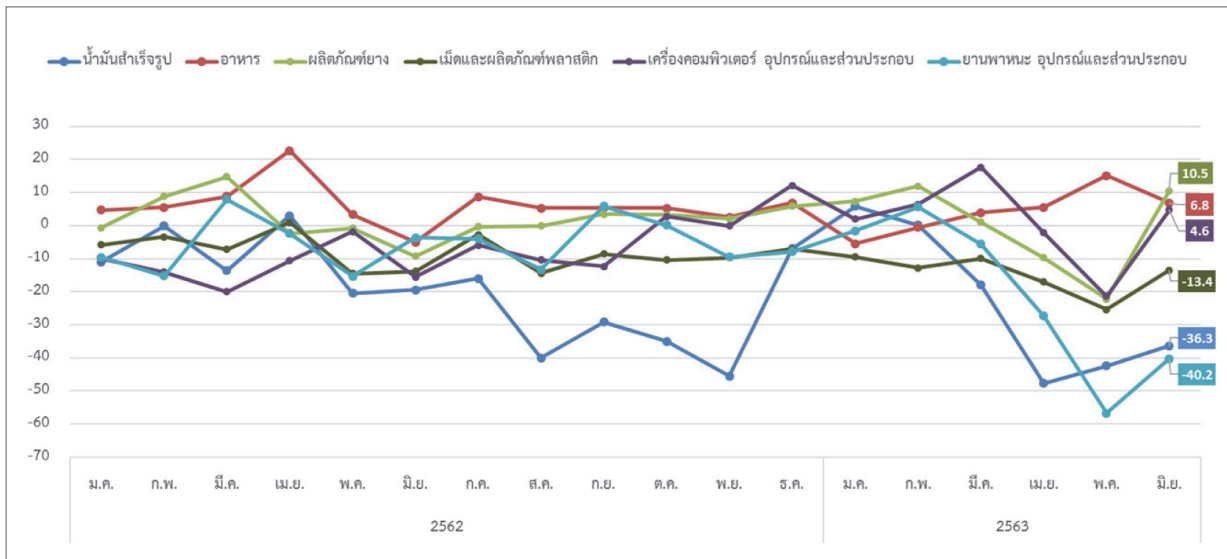
ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม รวบรวมโดยผู้เขียน

สำหรับด้านมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลักส่วนใหญ่เคลื่อนไหวไปในทิศทางเดียวกันกับผลผลิตอุตสาหกรรมที่ได้กล่าวมาข้างต้น โดยที่มูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลักหดตัวอย่างมากในเดือนพฤษภาคม 2563 (ภาพที่ 4) โดยเฉพาะสินค้าในหมวดยานพาหนะ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันสำเร็จรูป เม็ดพลาสติก และผลิตภัณฑ์พลาสติก ผลิตภัณฑ์ยาง และเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ที่หดตัวร้อยละ -56.6 ร้อยละ -42.4 ร้อยละ -25.4 ร้อยละ -22.2 และร้อยละ -21.3 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ตามลำดับ ทั้งนี้ การส่งออกของอุตสาหกรรมหลักส่วนใหญ่ปรับตัวดีขึ้นในเดือนมิถุนายน 2563 ซึ่งสอดคล้องกับทิศทางของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในเดือนมิถุนายน 2563 ที่ปรับตัวดีขึ้นเช่นกัน อย่างไรก็ตาม แม้ว่าอัตราการเปลี่ยนแปลงจะปรับตัวขึ้น แต่การส่งออกสินค้าของหลายอุตสาหกรรมหลักยังคงหดตัวอยู่มาก ยกเว้นสินค้าอุตสาหกรรมในหมวดอาหาร และเครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ที่เป็นที่ต้องการของผู้บริโภค โดยเฉพาะในช่วงที่ยังคงต้องทำงานจากระยะไกล

ทั้งนี้ ข้อมูลดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมและมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลักดังกล่าวค่อนข้างสอดคล้องกับข้อมูลยอดปิดโรงงานของกระทรวงอุตสาหกรรม ที่ในช่วงครึ่งแรกของปี 2563 ยอดโรงงานขอยกเลิกกิจการมีจำนวนทั้งสิ้น 420 โรงงาน โดยมีการเลิกจ้าง 19,410 คน และเงินทุนที่หายไปจากการยกเลิกกิจการ 41,009 ล้านบาท ซึ่งการขอยกเลิกกิจการมากที่สุดในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 อยู่ในช่วงเดือนมีนาคม 2563¹ ที่เป็นช่วงเริ่มต้นของมาตรการล็อกดาวน์เพื่อควบคุมการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19

¹ กรมโรงงานอุตสาหกรรม (2563), “สถิติอุตสาหกรรม ปี 2563”, เข้าถึงได้จาก <https://www.diw.go.th/hawk/content.php?mode=spss63>

ภาพที่ 4: อัตราการขยายตัว (หดตัว) ของมูลค่าการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมหลัก

ที่มา: สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า รวบรวมโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ตาม ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อาจเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่ส่งผลให้อุตสาหกรรมหลักเหล่านี้ได้รับผลกระทบในด้านการผลิต โดยเฉพาะในช่วง 4 เดือนแรกของปี 2563 ทั้งนี้ หากพิจารณาจากดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในแต่ละสาขาการผลิตหลักที่ได้กล่าวมา พบว่าดัชนีฯ หดตัวตั้งแต่ในช่วงก่อนการแพร่ระบาดดังกล่าวแล้ว อาทิ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก ซึ่งผลกระทบในปี 2562 ที่ผ่านมามีส่วนหนึ่งมาจากสถานการณ์ความขัดแย้งด้านการค้าระหว่างประเทศนำโดยสหรัฐฯ และจีน อย่างไรก็ตาม 5 อุตสาหกรรมหลักดังกล่าวมีส่วนการส่งออกของแต่ละอุตสาหกรรมอยู่ที่ร้อยละ 30 – 60 เท่านั้น จึงทำให้คาดว่าอีกส่วนหนึ่งมีแนวโน้มว่าเป็นผลมาจากความต้องการของตลาดหรือความสามารถในการแข่งขันที่เปลี่ยนไป จึงมีความเป็นไปได้ว่าในอนาคตผู้ประกอบการมีความจำเป็นที่จะต้องปรับเปลี่ยนสินค้าหรือเทคโนโลยีให้เหมาะสมกับความต้องการของตลาดในประเทศและต่างประเทศ เช่น การผลิตรถยนต์ที่อาจกำลังจะปรับเปลี่ยนเทคโนโลยีและโมเดลที่จะผลิตในอนาคต และการยกระดับการผลิตสินค้าในหมวดอุตสาหกรรมอาหารและยา เป็นต้น

3. แนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมหลักของไทยในปัจจุบัน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของอุตสาหกรรมหลักส่วนใหญ่จะพบว่าเป็นอุตสาหกรรมที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทย 4.0 ที่มีเป้าหมายในการต่อยอดอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพ (First S-Curve)¹ ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพความเชี่ยวชาญในการผลิตและการสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจ แต่หากขาดการพัฒนาต่อยอดด้วยเทคโนโลยีสมัยใหม่ อุตสาหกรรมกลุ่มนี้จะถึงจุดอิ่มตัว และมีความสามารถในการขยายตัวที่ชะลอลง จึงจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาช่วยในการพัฒนาให้

¹ อุตสาหกรรม First S-Curve ประกอบด้วยอุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ อุตสาหกรรมเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหาร

กลุ่มอุตสาหกรรมนี้สามารถขยายตัวต่อไปได้¹ โดยในส่วนนี้จะกล่าวถึงแนวโน้มอุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก

3.1 แนวโน้มอุตสาหกรรมอาหาร (สัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ 16)

หนึ่งในผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่หลายองค์กรระดับโลก อาทิ องค์การอาหารและการเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nations: FAO) องค์การอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) และองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) วิเคราะห์ไว้ตรงกันคือโลกอาจต้องเผชิญกับวิกฤตอาหารในอีกประมาณ 3 เดือนข้างหน้า อย่างไรก็ตาม นักวิเคราะห์ไทยมองว่าไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่มีความมั่นคงด้านอาหาร ซึ่งหากพิจารณาจาก Global Food Security Index 2019 ไทยอยู่ที่อันดับที่ 52 จากจำนวน 113 ประเทศทั่วโลก² นอกจากนี้ไทยยังเป็นหนึ่งในผู้ผลิตอาหารที่สำคัญของโลกอีกด้วย โดยในปี 2562 ไทยเป็นผู้นำด้านการส่งออกอาหารโดยอยู่อันดับที่ 11 ของโลก และอันดับที่ 2 ของภูมิภาคเอเชีย ด้วยมูลค่า 3.3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ³

ทั้งนี้ แม้ว่าไทยจะมีความมั่นคงด้านอาหาร โอกาสการส่งออกอาหารไปยังประเทศคู่ค้าหลักในปี 2563 ยังคงมีแนวโน้มที่จำกัด เนื่องจากประเทศคู่ค้าหลักส่วนใหญ่ได้รับผลกระทบอย่างหนักจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อาทิ จีน สหรัฐฯ และญี่ปุ่น ที่มีสัดส่วนการส่งออกอาหารของไทยรวมกันกว่าร้อยละ 42.5 ของการส่งออกอาหารทั้งหมดของไทย⁴ (ข้อมูลปี 2562) นอกจากนี้ ตลาดส่งออกอาหารยังมีความเสี่ยงจากผลกระทบที่ตลาดสหภาพยุโรปมีแนวโน้มจะปรับลดการนำเข้าไก่เนื้อจากบราซิล ไทย และยูเครน จำนวน 8.5 แสนตัน เพื่อแก้ไขปัญหาอุปทานส่วนเกิน และตลาดน้ำตาลอาจได้รับผลกระทบจากผู้ผลิตน้ำตาลรายใหญ่ อาทิ บราซิล ที่หันมาผลิตน้ำตาลเพิ่มขึ้นและผลิตเอทานอลลดลง ตามความต้องการใช้น้ำมันที่ลดลงในปี 2563 จึงมีความเป็นไปได้สูงที่การผลิตน้ำตาลในไทยจะยังคงหดตัว ซึ่งในช่วงเดือนมกราคม ถึงเดือน มิถุนายน 2563 ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรมในหมวดน้ำตาลหดตัวถึงร้อยละ -38.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน

ด้านแนวโน้มการพัฒนาอุตสาหกรรมอาหารในอนาคตของไทยหลังจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 นักวิเคราะห์มองว่าอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารที่ต้องพึ่งพาแรงงานอย่างเข้มข้นจำเป็นต้องพิจารณาการนำระบบอัตโนมัติ (Automation) เข้ามาใช้งานมากขึ้น ทั้งนี้ การนำระบบ Automation เข้ามาใช้ขึ้นอยู่กับความพร้อมของผู้ประกอบการ เช่น ผู้ประกอบการรายใหญ่อาจยกระดับการผลิตของตน โดยการนำระบบ Industrial Robotic Arm (IRA) มาทดแทนแรงงานฝีมือ ควบคู่ไปกับการใช้ระบบ Computer Numerical Control (CNC) เพื่อเพิ่มความสามารถในการผลิตในรูปแบบอัตโนมัติได้ดียิ่งขึ้น ขณะที่ผู้ประกอบการขนาดกลางอาจพิจารณาการนำระบบ CNC มาใช้ในกระบวนการผลิตควบคู่ไปกับแรงงานฝีมือ และผู้ประกอบการขนาดเล็ก

¹ กระทรวงอุตสาหกรรม (2559), “ยุทธศาสตร์การพัฒนากอุตสาหกรรมไทย 4.0 ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2560 - 2579)”, เข้าถึงได้จาก <https://waa.inter.nstda.or.th/stks/pub/2017/20171114-oie.pdf>

² The Bangkok Insight (2563), “อาหารไทย พลิกวิกฤติโควิด สร้างโอกาส ส่งออกตลาดโลก”, เข้าถึงได้จาก <https://www.thebangkokinsight.com/379143/>

³ โพสต์ทูเดย์ (2563), “ไทยส่งออกอาหารรั้งอันดับ 2 ในเอเชีย โกยรายได้ เสียตลาดจีน”, เข้าถึงได้จาก <https://www.posttoday.com/economy/news/612135>

⁴ The Bangkok Insight (2563), “อาหารไทย พลิกวิกฤติโควิด สร้างโอกาส ส่งออกตลาดโลก”, เข้าถึงได้จาก <https://www.thebangkokinsight.com/379143/>

อาจนำเครื่องจักรโดยทั่วไปมาปรับใช้ในการผลิตของตนมากยิ่งขึ้น¹ สอดคล้องกับคำตอบในแบบสอบถามความเห็นต่อมาตรการช่วยเหลือและฟื้นฟูแรงงานที่จัดทำโดยสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย ที่อุตสาหกรรมต่าง ๆ มีแนวโน้มที่จะลดขนาดองค์กรและนำเทคโนโลยีมาใช้งานให้มากยิ่งขึ้น

3.2 แนวโน้มอุตสาหกรรมยานยนต์ (สัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ 14)

สำหรับทิศทางตลาดรถยนต์ในระยะยาวมีแนวโน้มมุ่งไปสู่อุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้า เนื่องจากการปรับเปลี่ยนนโยบายของรัฐบาลไทยที่จะช่วยผลักดันให้ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วนยานยนต์ไฟฟ้าภายใน 5 ปี ตามแผน Roadmap การพัฒนาอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าของประเทศไทย (ปี 2563 – 2573) ทั้งนี้ ภาครัฐได้ตั้งเป้าหมายการขับเคลื่อนรถราชการ รถโดยสารสาธารณะ รถจักรยานยนต์ไฟฟ้ารับจ้างสาธารณะ และรถส่วนบุคคลอื่น ๆ ประมาณ 60,000 – 110,000 คัน สำหรับแผนระยะกลาง (ปี 2564 – 2568) และเร่งให้มียานยนต์ไฟฟ้าราคาประหยัด (ECO EV) และ Smart City Bus ประมาณ 250,000 คัน จากนั้น ภายในปี 2573 คาดว่าจะมียานยนต์ไฟฟ้า 750,000 คัน โดยคาดว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทางเศรษฐกิจและลดปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม เช่น PM2.5 และการปล่อยก๊าซ CO2 เป็นต้น

ด้านสถาบันวิจัย BloombergNEF ได้ศึกษาข้อมูลทางการเงินของธุรกิจพลังงานและพบว่าแนวโน้มธุรกิจยานยนต์ไฟฟ้าทั่วโลกอาจได้รับผลกระทบจากโควิด-19 ในระยะสั้น อย่างไรก็ตาม สถาบันวิจัยดังกล่าวมองว่าอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้ามีแนวโน้มปรับตัวดีขึ้นในระยะยาว เนื่องจากไม่เพียงปัจจัยเรื่องการผันแปรของราคาน้ำมันดิบในตลาดโลก แต่หลายประเทศมีนโยบายที่ให้ความสำคัญต่อความยั่งยืนและให้การอุดหนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าที่มีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ ทำให้ในปัจจุบันราคาแบตเตอรี่สำหรับใช้ขับเคลื่อนในกลุ่มยานยนต์ไฟฟ้ามีราคาลดลงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่จะกระตุ้นให้เกิดการเติบโตของธุรกิจยานยนต์ไฟฟ้าในแต่ละประเทศมากขึ้น โดยเฉพาะยานยนต์ไฟฟ้าแบบ 2 ล้อ ยานยนต์ไฟฟ้าที่ใช้สำหรับเชิงพาณิชย์ และยานยนต์ไฟฟ้าเพื่อบริการสาธารณะ ซึ่งเป็นแนวคิดที่สอดคล้องกับนักวิเคราะห์ในประเทศไทยที่คาดว่านโยบายของภาครัฐที่สนับสนุนอุตสาหกรรมยานยนต์ไฟฟ้าจะมีผลให้ผู้ประกอบการวางแผนการลงทุนผลิตรถยนต์ไฟฟ้าเพิ่มเติม รวมถึงการลงทุนผลิตแบตเตอรี่สำหรับรถยนต์ไฟฟ้าของตนเอง ซึ่งคาดว่าปริมาณการใช้รถยนต์ไฟฟ้าในไทยจะมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นในระยะเวลา 5-7 ปี โดยมีผลมาจากการพัฒนาแบตเตอรี่ลิเทียมไอออนได้จนราคาลดลงอย่างต่อเนื่อง²

ทั้งนี้ ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) ได้เปิดให้มีการส่งเสริมการลงทุนกิจการผลิตรถยนต์ไฟฟ้าและชิ้นส่วน รวมทั้งสถานีอัดประจุไฟฟ้า โดยมีผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้าได้รับการส่งเสริมการลงทุนแล้ว 28 โครงการ มีมูลค่าการลงทุนกว่า 110,000 ล้านบาท และมีการจำหน่ายรถยนต์แล้ว 5 ราย ประกอบด้วย Toyota Honda Fomm Benz และ BMW และสำหรับในส่วนของสถานีอัดประจุไฟฟ้า ภาครัฐและเอกชนได้มีการติดตั้งสถานี AC 736 จุด และ DC 69 จุด สำหรับการส่งเสริมการผลิตแบตเตอรี่ มีผู้ขอส่งเสริมการลงทุนแล้ว 11 ราย และได้รับการส่งเสริมการลงทุน 9 ราย อย่างไรก็ตามยังพบว่ามีอุปสรรค อาทิ รถยนต์ไฟฟ้ายังคงมีราคาสูง ประชาชนทั่วไปไม่สามารถเข้าถึงได้ และจำนวนสถานีประจุไฟฟ้ายังไม่เพียงพอที่จะรองรับการเดินทางในระยะไกล

¹ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2563), “โควิดกระตุ้นอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารสู่ระบบ Automation...ลดการพึ่งพาแรงงานและยกระดับความปลอดภัยอาหาร”, กระแสทรรศน์ ฉบับที่ 3116, เข้าถึงได้จาก <https://kasikomresearch.com/th/analysis/k-econ/business/Pages/z3116.aspx>

² วิจัยกรุงศรี (2562), “อุตสาหกรรมรถยนต์”, แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2563 – 65, ธันวาคม 2562

3.3 แนวโน้มอุตสาหกรรมปิโตรเลียม (สัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ 10)

สำหรับในปี 2563 คาดว่าอุตสาหกรรมปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องจะมีทิศทางราคาที่ปรับตัวลดลงตามอุปสงค์ตลาดโลกที่ชะลอลงเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2562 อย่างไรก็ตามยังคงมีปัจจัยบวกด้านราคาต้นทุน (ราคาน้ำมันดิบ) ที่มีแนวโน้มปรับตัวลดลงจากปีก่อนหน้าเช่นกัน (ภาพที่ 5) จึงทำให้นักวิเคราะห์ในประเทศมองว่ากลุ่มธุรกิจปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องยังคงสามารถทำกำไรได้จากอุปสงค์ภายในประเทศที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นหลังจากการคลายมาตรการล็อกดาวน์¹ ส่งผลบวกต่อธุรกิจปิโตรเลียมและโรงกลั่น รวมถึงธุรกิจปิโตรเคมีที่ยังเป็นที่ต้องการของตลาดภายในประเทศและต่างประเทศ เช่น เวชภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาด พลาสติกและบรรจุภัณฑ์ เป็นต้น

ภาพที่ 5 ราคาน้ำมันดิบ West Texas Intermediate (WTI Crude) (ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล)

ที่มา: Bloomberg

ทั้งนี้คาดว่าในปี 2564 ความต้องการใช้น้ำมันจะปรับตัวสูงขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2563 จากเศรษฐกิจโลกที่ค่อย ๆ ฟื้นตัวขึ้นหลังการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 เริ่มคลี่คลายลง ขณะที่คาดว่าปริมาณสต็อกน้ำมันดิบจะปรับลดลงไปอยู่ในระดับที่เพียงพอต่อความต้องการใช้น้ำมัน จึงส่งผลให้คาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบมีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นในปี 2564 ทำให้ธุรกิจปิโตรเลียมและอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องในไทยมีแนวโน้มด้านรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากการขยายตัวอย่างต่อเนื่องด้านอุปสงค์

อย่างไรก็ตาม อุตสาหกรรมปิโตรเคมีของไทยยังมีความเสี่ยงเกี่ยวกับวัตถุดิบตั้งต้น โดยเฉพาะก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทยที่คาดว่าจะหมดในอีกนาน นอกจากนี้ ในระยะปานกลางถึงระยะยาว ผู้ผลิตปิโตรเคมีในไทยบางส่วนอาจปรับการผลิตโดยหันมาใช้สารชีวมวล (Biomass) ที่มีความอุดมสมบูรณ์ในประเทศ อาทิ มันสำปะหลัง ปาล์มน้ำมัน อ้อย มาเป็นสารตั้งต้นในการผลิตพลาสติกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (Bio-plastic) ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าเพิ่มสูงที่อยู่ในกระแสโลก² และสอดคล้องกับข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีที่ได้กำหนดให้วันที่ 1 มกราคม 2563 ที่ผ่านมา

¹ ขวัญ (2563), “คัด 23 หุ่น โบรกฯ ชั่งบา Q2/63 โตเด่นสวนโควิด-แฮมออฟเป้าสูงน่าเก็บ”, 16 กรกฎาคม 2563, เข้าถึงได้จาก <https://www.kaohoon.com/content/376214>

² วิจัยกรุงศรี (2562), “อุตสาหกรรมปิโตรเคมี”, แนวโน้มธุรกิจ/อุตสาหกรรม ปี 2563 – 65, มิถุนายน 2563

เป็นจุดเริ่มต้นให้ธุรกิจต่าง ๆ ให้ความร่วมมือในการไม่แจกถุงพลาสติก และภาครัฐได้ดำเนินการคู่กับการผลักดันทางกฎหมายโดยคาดว่าจะในวันที่ 1 มกราคม 2564 จะสามารถออกกฎหมายดัดใช้พลาสติกในประเทศได้ต่อไป¹

3.4 แนวโน้มอุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ (สัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ 9)

อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบของไทยเป็นหนึ่งในอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาเทคโนโลยีให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงและขยายการส่งออกในตลาดโลกได้ โดยในปี 2562 ที่ผ่านมา ไทยเป็นผู้ส่งออกคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบอันดับที่ 6 ของโลก รองจากจีน สหภาพยุโรป สหรัฐฯ เม็กซิโก และฮ่องกง (จีน) ทั้งนี้ ไทยถือเป็นอันดับที่ 1 ของอาเซียน² นอกจากนี้ ล่าสุดในเดือนมิถุนายน 2563 การส่งออกคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบของไทยขยายตัวถึงร้อยละ 26.2 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยการขยายตัวดังกล่าวได้รับปัจจัยบวกจากมาตรการทำงานระยะไกล หรือ Work from home และการเรียนการสอนออนไลน์ของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยทั่วโลก ส่งผลให้ความต้องการใช้คอมพิวเตอร์ส่วนบุคคลเพิ่มขึ้น ประกอบกับโรงงานในจีนที่ชะลอการผลิตในช่วงสถานการณ์โควิด-19³

นอกจากนี้ ด้านการค้าระหว่างประเทศในหมวดสินค้าคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบของไทยยังคงมีแนวโน้มในเชิงบวก เนื่องจากไทยมีความตกลงการค้าเสรี (Free Trade Agreement: FTA) และเป็นภาคีในความตกลงว่าด้วยสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology Agreement: ITA) ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ทำให้ได้รับประโยชน์จากการยกเลิกภาษีนำเข้าและค่าธรรมเนียมในสินค้าเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศสมาชิก รวมถึงการขยายขอบเขตสินค้า (ITA Expansion) ไปยังสินค้าต้นน้ำและกลางน้ำ ส่งผลให้สามารถนำเข้าวัตถุดิบเพื่อการผลิตสินค้าในกลุ่มเทคโนโลยีสารสนเทศได้โดยไม่เสียภาษีนำเข้า ซึ่งจะช่วยส่งเสริมด้านความสามารถในการผลิตสินค้าในหมวดคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศอีกด้วย โดยปัจจุบันไทยมีมูลค่าการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศสะสมในสาขาการผลิตคอมพิวเตอร์ อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์ที่ 1.8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ และมีการจ้างงานในสาขาอิเล็กทรอนิกส์กว่า 3 แสนคน⁴

ทั้งนี้ ในด้านการผลิตอุปกรณ์เทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับในระยะกลางและระยะยาวนั้น คาดว่าจะมีการปรับเปลี่ยนจากการผลิตคอมพิวเตอร์ตั้งโต๊ะและคอมพิวเตอร์แล็ปท็อปเป็นหลักมาเป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับ Internet of Things (IoT) มากยิ่งขึ้น เช่น อุปกรณ์จัดเก็บข้อมูลที่ปลอดภัย เชื่อถือได้ และมีประสิทธิภาพสูงในการประมวลผล เป็นต้น⁵

¹ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (2562), “ทช. นับถอยหลังงดใช้ถุงพลาสติก ดีด้วย 1 ม.ค. 63”, เข้าถึงได้จาก <https://www.dmcg.go.th/detailAll/36052/nws/11>

² กรุงเทพธุรกิจ (2563), “ไทยแชมป์อาเซียน ส่งออกคอมพิวเตอร์ไตรมาสแรก”, เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/881102>

³ สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า กระทรวงพาณิชย์ (2563), “การแถลงข่าวการค้าระหว่างประเทศของไทย เดือนมีนาคม 2563 และไตรมาส 1 ปี 2563”, เข้าถึงได้จาก https://www.ditp.go.th/contents_attach/605514/605514.pdf

⁴ กรุงเทพธุรกิจ (2563), “ไทยแชมป์อาเซียน ส่งออกคอมพิวเตอร์ไตรมาสแรก”, เข้าถึงได้จาก <https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/881102>

⁵ Frost & Sullivan, “อุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ เสริมสร้างศักยภาพของประเทศไทย”, MICE Intelligence Center, Thailand Convention & Exhibition Bureau

3.5 แนวโน้มอุตสาหกรรมยางและพลาสติก (สัดส่วนการผลิตที่ร้อยละ 9)

ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 ผลผลิตยางพาราชะลอลง สะท้อนจากดัชนีผลผลิตในหมวดยางพาราที่ขยายตัวเพียงร้อยละ 1.0 จากช่วงเดียวกันปีก่อน อีกทั้งราคายางสะท้อนจากดัชนีราคาสินค้าเกษตรในหมวดยางพาราหดตัวสูงถึงร้อยละ -18.6 จากช่วงเดียวกันปีก่อน ซึ่งหดตัวมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับพืชผลสำคัญอื่น ๆ นอกจากนี้มูลค่าการส่งออกยางพาราในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 ยังหดตัวสูงถึงร้อยละ -22.1 จากช่วงเดียวกันปีก่อน สะท้อนให้เห็นว่าสถานการณ์ตลาดยางพาราทั้งในและต่างประเทศที่ผ่านมาในปีนี้มีผู้ตื่น

อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่เหลือของปี 2563 คาดว่าราคายางพาราจะเริ่มปรับตัวสูงขึ้น จากการเปิดตลาดของจีน ซึ่งเป็นตลาดส่งออกยางพาราสำคัญของไทย (สัดส่วนร้อยละ 39.0 ของการส่งออกยางพาราทั้งหมดในปี 2562) ส่วนตลาดในประเทศคาดว่าจะมีความต้องการน้ำยางสดที่ขยายตัวจากการผลิตและส่งออกถุงมือยางเป็นสำคัญ นอกจากนี้ ราคาน้ำมันดิบที่มีแนวโน้มปรับตัวสูงขึ้นจากในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 จะเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ราคายางพาราปรับตัวสูงขึ้นด้วยเช่นกัน¹

สำหรับด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมยางพารา การยางแห่งประเทศไทยจะมุ่งเน้นการสนับสนุนการใช้ยางพาราในประเทศ รวมถึงผลักดันตลาดกลางยางพาราให้เชื่อมโยงกันในโครงการเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (Eastern Economic Corridor: EEC) ซึ่งอยู่ระหว่างการพัฒนาให้จังหวัดระยองเป็นศูนย์กลางตลาดยางที่สามารถเชื่อมโยงระหว่างเกษตรกรและโรงงานผู้ผลิตภัณฑ์ยางพาราที่อยู่ในนิคมอุตสาหกรรม อีกทั้งจะสนับสนุนการยกระดับและสร้างเสถียรภาพให้กับราคายางด้วยการใช้นวัตกรรมแปรรูปสินค้ายางพาราให้มากยิ่งขึ้น²

สำหรับด้านอุตสาหกรรมพลาสติก ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 สถานการณ์ไม่ต่างกับตลาดยางพารานัก โดยผลผลิตอุตสาหกรรมในหมวดการผลิตเม็ดพลาสติกและพลาสติกขั้นต้นหดตัวร้อยละ -2.9 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยที่ราคาของเม็ดพลาสติกเป็นไปตามการเคลื่อนไหวของราคาน้ำมันดิบเช่นกัน ซึ่งปรับตัวลดลงในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 นอกจากนี้ มูลค่าการส่งออกเม็ดพลาสติกหดตัวถึงร้อยละ -18.7 จากช่วงเดียวกันปีก่อน โดยการส่งออกไปยังประเทศคู่ค้าหลักหดตัวทั้งหมด อาทิ จีน ญี่ปุ่น เวียดนาม อินโดนีเซีย และอินเดีย ทั้งนี้คาดว่าในช่วงที่เหลือของปี 2563 ทิศทางอุตสาหกรรมพลาสติกมีโอกาสปรับตัวดีขึ้นจากอุปสงค์การอุปโภคบริโภคที่เริ่มฟื้นตัว และแนวโน้มราคาน้ำมันดิบที่เริ่มปรับตัวสูงขึ้น

ทั้งนี้ ด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมพลาสติกในอนาคต นักวิเคราะห์คาดว่าไทยสามารถยกระดับคุณภาพเม็ดพลาสติกไทยไปสู่การผลิตเครื่องมือทางการแพทย์ที่ได้รับมาตรฐานระดับสากลได้ ซึ่งถือเป็นโอกาสอันดีที่จะยกระดับหรือปรับเปลี่ยนการผลิตในช่วงที่กระแสการรักษาสังแวดล้อมกำลังทำให้ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกลดลง ในขณะที่ผู้บริโภคให้ความสำคัญกับกระแสการดูแลสุขภาพและความปลอดภัยในระดับสูงมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การมุ่งไปสู่การผลิตอุปกรณ์ทางการแพทย์คุณภาพสูงยังสอดคล้องกับการส่งเสริมของภาครัฐในด้านการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) อีกด้วย³

¹ ประชาชาติธุรกิจ (2563), “ผู้ว่าใหม่อัฟเกรด กยท. สู้โควิด ชี้เทรด ‘ยาง’ ขาขึ้นออร์เดอร์มาราคาพุ่ง”, เข้าถึงได้จาก <https://www.prachachat.net/economy/news-497033>

² Ibid.

³ ศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2562), “ยกระดับคุณภาพเม็ดพลาสติก...หนุนธุรกิจขึ้นรูปอุปกรณ์การแพทย์ไทยสู่สากล”, เข้าถึงได้จาก https://kasikomresearch.com/th/analysis/k-social-media/Pages/FB_20191106.aspx

4. สรุป

ในช่วงครึ่งปีแรกของปี 2563 สถานการณ์ของอุตสาหกรรมหลักในไทยโดยรวมส่งสัญญาณการชะลอตัว โดยมีจุดต่ำสุดในช่วงเดือนเมษายน 2563 จากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 จากนั้นได้ปรับตัวดีขึ้นในเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 ที่ผ่านมา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจะปรับตัวดีขึ้นแต่อัตราการเปลี่ยนแปลงของภาคการผลิตยังคงเคลื่อนไหวอยู่ในแดนลบ ซึ่งหากพิจารณาย้อนกลับไปในปี 2562 จะพบว่าภาวะหดตัวของภาคการผลิตเกิดขึ้นต่อเนื่องมาตั้งแต่ในปี 2562 ดังนั้นแต่ละอุตสาหกรรมหลักของไทย ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมอาหาร อุตสาหกรรมยานยนต์ อุตสาหกรรมปิโตรเลียม อุตสาหกรรมคอมพิวเตอร์และส่วนประกอบ และอุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ยางและพลาสติก จะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการการผลิต รูปแบบสินค้า หรือเทคโนโลยีที่ใช้ในการผลิต เพื่อที่จะปรับตัวให้สอดคล้องกับอุปสงค์และกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ทั้งนี้ การปรับเปลี่ยนไปสู่เทคโนโลยีที่เป็นขั้นสูงขึ้นเป็นโอกาสในการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับอุตสาหกรรมต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอาจเป็นความเสี่ยงต่อภาคแรงงานอย่างมีนัยสำคัญ เนื่องจากอุตสาหกรรมส่วนใหญ่มีแนวโน้มที่จะปรับลดการใช้กำลังแรงงานลง ด้วยการลดขนาดองค์กรและการนำเทคโนโลยีมาใช้งานมากขึ้น

บทวิเคราะห์

เรื่อง:ราคาน้ำมันถึง...วิกฤติหรือโอกาสของเศรษฐกิจไทย¹

บทสรุปผู้บริหาร

- ตลาดน้ำมันโลกในปี 2563 ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดดังกล่าว ได้แก่ มาตรการปิดเมือง-ปิดประเทศ มาตรการปิดด่านชายแดนต่าง ๆ และมาตรการปิดสถานที่เสี่ยงเป็นการชั่วคราว ซึ่งผลกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกลดต่ำลงเป็นอย่างมาก ประกอบกับสต็อกน้ำมันดิบโลกที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกลดลงอยู่ในระดับต่ำ นอกจากนี้ การประชุมหรือระหว่างกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries: OPEC) ซึ่งนำโดยซาอุดีอาระเบีย และประเทศนอกกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยรัสเซีย ในการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมัน เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันในตลาด ไม่สามารถช่วยพยุงราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกไม่ให้ลดต่ำลงได้
- ราคาน้ำมันขายปลีกในประเทศไทยใช้การอ้างอิงจากราคาน้ำมันดิบดูไบและราคาน้ำมันสำเร็จรูป ณ ประเทศสิงคโปร์เป็นหลัก เนื่องจากราคาตลาดสิงคโปร์สะท้อนราคาตลาด อุปสงค์และอุปทานของน้ำมัน รวมถึงเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย โดยทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียใช้ราคาตลาดสิงคโปร์ตัวอ้างอิง ทั้งในการเจรจาซื้อขายระหว่างประเทศ และใช้เป็นฐานการคำนวณต้นทุนราคาภายในประเทศ
- สถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับลดลงส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยผลกระทบเชิงบวกจะช่วยให้ไทยสามารถลดต้นทุนในการนำเข้าน้ำมันดิบได้เป็นอย่างมาก ต้นทุนการผลิต ค่าขนส่ง และราคาสินค้าโดยรวมในประเทศปรับตัวลดลง ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าและบริการได้มากขึ้น ขณะที่นักลงทุนก็กล้าลงทุนมากขึ้นเมื่อต้นทุนน้ำมันต่ำลง ทำให้เศรษฐกิจในประเทศขยายตัว ขณะที่ผลกระทบเชิงลบจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าและบริการของไทยเป็นสำคัญ เช่น การส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศผู้ส่งออกน้ำมันอาจได้รับผลกระทบ เนื่องจากรายได้ของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันจะลดลงตามราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวลดลง (Income Effect) การส่งออกสินค้าเกษตรหรือสินค้าที่เกี่ยวข้องกับราคาน้ำมันอาจมีแนวโน้มชะลอตัว รวมถึงอาจส่งผลกระทบต่อตลาดการเงิน เนื่องจากธุรกิจน้ำมันมีสัดส่วนค่อนข้างใหญ่ โดยมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 25.8 ของตลาดหุ้นไทย เป็นอันดับ 2 รองจากกลุ่มธนาคาร โดยราคาน้ำมันที่ลดลงอาจทำให้ผลประกอบการของกลุ่มบริษัทพลังงานลดลง ส่งผลต่อราคาหุ้นของบริษัทเหล่านั้น และทำให้ดัชนีตลาดหุ้นผันผวน ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในรูปแบบหนึ่ง
- โดยสรุป แม้ว่าการปรับตัวลดลงของราคาน้ำมันในปัจจุบันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือธุรกิจ แต่การปรับตัวลดลงในครั้งนี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากสถานการณ์ปกติ ในระยะยาวหากสถานการณ์ดังกล่าวยังไม่สามารถคลี่คลายได้อาจส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการน้ำมันให้ประสบปัญหาขาดทุนและขาดสภาพคล่องทางการเงิน

¹ ผู้เขียน นายภัทร จารุวัฒนมงคล เศรษฐกรชำนาญการ การ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์ และ ดร.ยุทธภูมิ จารุเศรษฐ์ สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

ดังนั้น กลุ่มประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันทุกประเทศควรหารือกันเพื่อพิจารณากำลังการผลิตน้ำมันและสต็อกน้ำมันให้มีปริมาณอยู่ในระดับที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการใช้น้ำมันดิบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตลาดน้ำมันกลับไปสู่เสถียรภาพในที่สุด

1. สถานการณ์ตลาดน้ำมันโลกในปี 2563

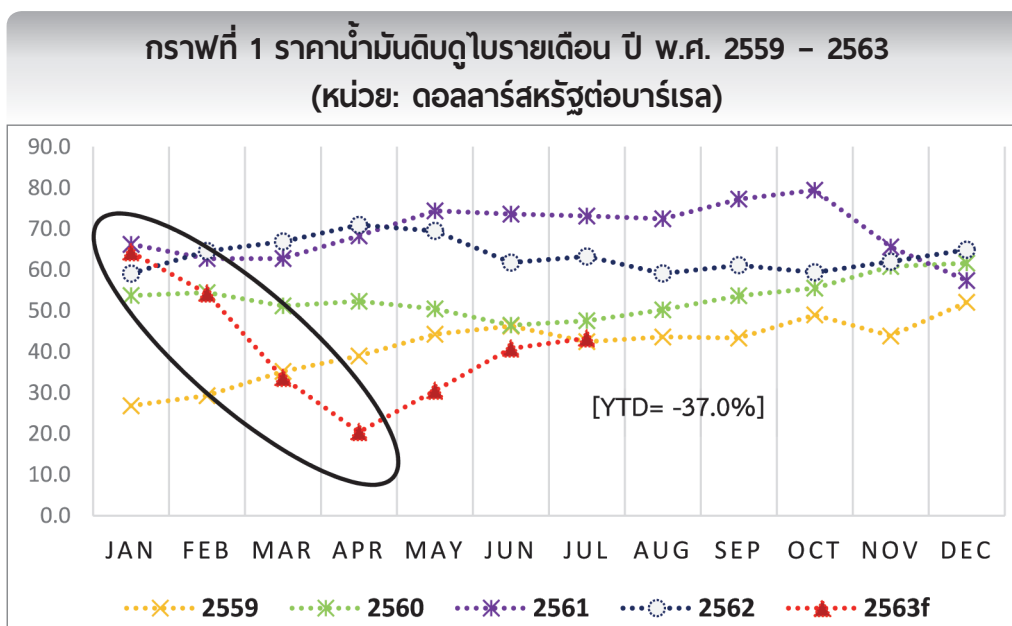
ตลาดน้ำมันโลกในปี 2563 ได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ส่งผลให้หลายประเทศทั่วโลกต้องดำเนินมาตรการเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดดังกล่าว ได้แก่ มาตรการปิดเมือง-ปิดประเทศเพื่อไม่ให้มีการเดินทางไปมาระหว่างกัน เช่น การประกาศห้ามสายการบินทุกประเภทบินเข้าหรือออกจากประเทศ มาตรการปิดด่านชายแดนต่าง ๆ รวมถึงมาตรการปิดสถานที่เสี่ยงเป็นการชั่วคราว เช่น สถานบันเทิง สนามกีฬา หรือห้างสรรพสินค้าต่าง ๆ ซึ่งผลกระทบจากการดำเนินมาตรการดังกล่าวส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกลดต่ำลงเป็นอย่างมาก และส่งผลกระทบต่อแนวโน้มปริมาณน้ำมันดิบโลกในตลาด

นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563 ได้มีสถานการณ์ที่ซ้ำเติมราคาน้ำมันในตลาดโลกอีก ในการประชุมระหว่างกลุ่มประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน (Organization of Petroleum Exporting Countries: OPEC) และประเทศนอกกลุ่ม OPEC โดยกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยซาอุดีอาระเบีย ได้เสนอให้ประเทศสมาชิกและประเทศนอกกลุ่ม OPEC ซึ่งนำโดยรัสเซีย ปรับลดกำลังการผลิตน้ำมันลงเพิ่มเติมอีก 1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน นับตั้งแต่ต้นเดือนเมษายน 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 เพื่อชดเชยอุปสงค์น้ำมันที่ลดลง เนื่องจากการระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 อย่างไรก็ตาม รัสเซียไม่เห็นด้วยกับข้อเสนอดังกล่าว และยืนยันให้ประเทศผู้ผลิตน้ำมันคงการผลิตน้ำมันในปริมาณเดิมต่อจนถึงสิ้นไตรมาสที่ 2 ของปี 2563 จากความล้มเหลวในการหาข้อตกลงดังกล่าว ทำให้ซาอุดีอาระเบียผู้ผลิตน้ำมันยักษ์ใหญ่ของโลกตัดสินใจทำสงครามราคาน้ำมัน (Oil Price War) โดยประกาศปรับแผนเพิ่มการผลิตน้ำมันกว่า 10 ล้านบาร์เรลต่อวันในเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมา นอกจากนี้ ซาอุดีอาระเบียได้ปรับลดราคาขายน้ำมันอย่างเป็นทางการ (Official Selling Price: OSP) สำหรับน้ำมันดิบทุกเกรดที่ส่งมอบให้กับลูกค้าทุกประเทศ โดยราคาน้ำมันที่ขายไปยังยุโรป สหรัฐอเมริกา และเอเชีย ได้ปรับลดลงจากระดับก่อนหน้า 8 7 และ 6 ดอลลาร์สหรัฐตามลำดับ สถานการณ์ที่เกิดขึ้นได้ซ้ำเติมภาวะอุปทานน้ำมันส่วนเกินของโลกมากขึ้น ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบโลกปรับตัวลดลงอย่างรวดเร็ว โดยราคาน้ำมันดิบดูไบเมื่อวันที่ 9 มีนาคม 2563 ปรับลดลงอย่างรวดเร็วกว่าร้อยละ -32.3 จากราคาเมื่อวันที่ 6 มีนาคม 2563

และแม้ว่าจะมีการประชุมหารือร่วมกันระหว่างกลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC เพื่อรักษาเสถียรภาพราคาน้ำมันในตลาดอีกครั้ง เมื่อวันที่ 9 - 10 เมษายน 2563 โดยผลการประชุมออกมาว่ากลุ่มประเทศ OPEC และประเทศนอกกลุ่ม OPEC จะลดกำลังการผลิตน้ำมันจำนวน 9.7 ล้านบาร์เรลต่อวัน ตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นเดือนมิถุนายน 2563 ปรับลดการผลิต 8 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2563 ไปจนถึงสิ้นปี 2563 และปรับลดกำลังการผลิต 6 ล้านบาร์เรลต่อวันตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2564 ไปจนถึงเดือนเมษายน 2565 แต่ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกยังคงปรับตัวลดลงอย่างต่อเนื่อง โดยได้รับแรงกดดันจากสต็อกน้ำมันของสหรัฐอเมริกาที่ยังคงเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง คลังเก็บน้ำมันของหลาย ๆ ประเทศทั่วโลกใกล้เต็มขีดความสามารถในการเก็บของคลัง สถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่ยังไม่คลี่คลายลงในหลาย ๆ ประเทศ ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้ราคาน้ำมันดิบของโลกปรับตัวลดลงต่อเนื่องจนถึงสิ้นเดือนเมษายน 2563 และแม้ว่าในระยะเวลาต่อมา ราคาน้ำมันดิบดูไบได้มีการปรับตัวเพิ่มขึ้น เป็นผลจากการปรับลดกำลังการผลิตน้ำมัน และความต้องการใช้น้ำมันดิบที่เริ่มฟื้นตัวขึ้น ภายหลังจากที่หลาย ๆ ประเทศเริ่มกลับมาดำเนินกิจกรรม

ทางเศรษฐกิจอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ราคาน้ำมันดิบดูไบล่าสุดเมื่อวันที่ 30 กรกฎาคม 2563 อยู่ที่ระดับ 43.1 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ยังคงอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าราคาน้ำมันดิบในช่วงต้นปี 2563 ซึ่งอยู่ที่ระดับ 65.8 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล กว่าร้อยละ -34.5

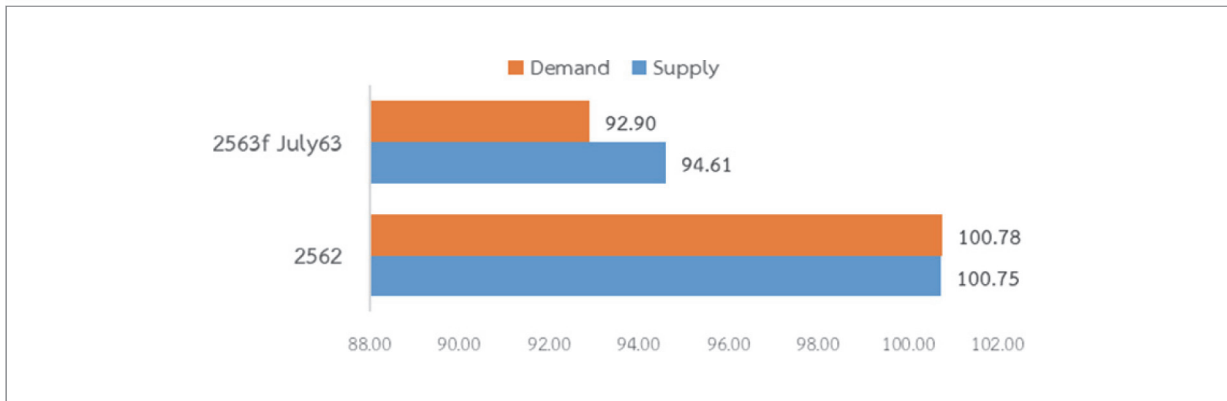
นอกจากนี้ สถานการณ์ในตลาดน้ำมันครั้งนี้ได้เกิดเหตุการณ์ที่ราคาน้ำมันดิบตลบเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อวันที่ 20 เมษายน 2563 โดยสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบเวสต์เท็กซัส (West Texas Intermediate: WTI) ส่งมอบเดือนพฤษภาคม 2563 ที่ซื้อขาย ณ ตลาดนิวยอร์ก ลดลง 55.90 ดอลลาร์ หรือร้อยละ 306 ปีตที่ -37.63 ดอลลาร์ต่อบาร์เรล สาเหตุหนึ่งที่ส่งผลให้ราคาสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบ WTI ส่งมอบเดือนพฤษภาคม 2563 ในวันดังกล่าวปรับตัวลดลงจนถึงระดับตลบนั่น เนื่องจากสัญญาดังกล่าวจะมีการครบกำหนดส่งมอบในวันรุ่งขึ้น ทำให้ผู้ขายน้ำมันดิบต้องการขายสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบออกไป จึงจำเป็นต้องลดราคาลงมาจนถึงขั้นราคาตลบเพื่อที่จะได้เป็นแรงจูงใจให้มีผู้มาช่วยซื้อสัญญาซื้อขายน้ำมันดิบดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ก็แทบจะไม่มีผู้ที่มาซื้อน้ำมันดิบไป เนื่องจากความกังวลเกี่ยวกับอุปสงค์น้ำมันที่ลดลงจากผลกระทบของเชื้อไวรัสโควิด-19 ที่แพร่ระบาดทั่วโลก นอกจากนี้ ราคาน้ำมันยังถูกกดดันจากการที่คลังน้ำมันของสหรัฐอเมริกาที่กำลังกักเก็บน้ำมันใกล้เต็มความจุ ท่ามกลางภาวะน้ำมันล้นตลาด และสต็อกน้ำมันสหรัฐอเมริกาเพิ่มสูงขึ้นเป็นประวัติการณ์

ที่มา: Reuters

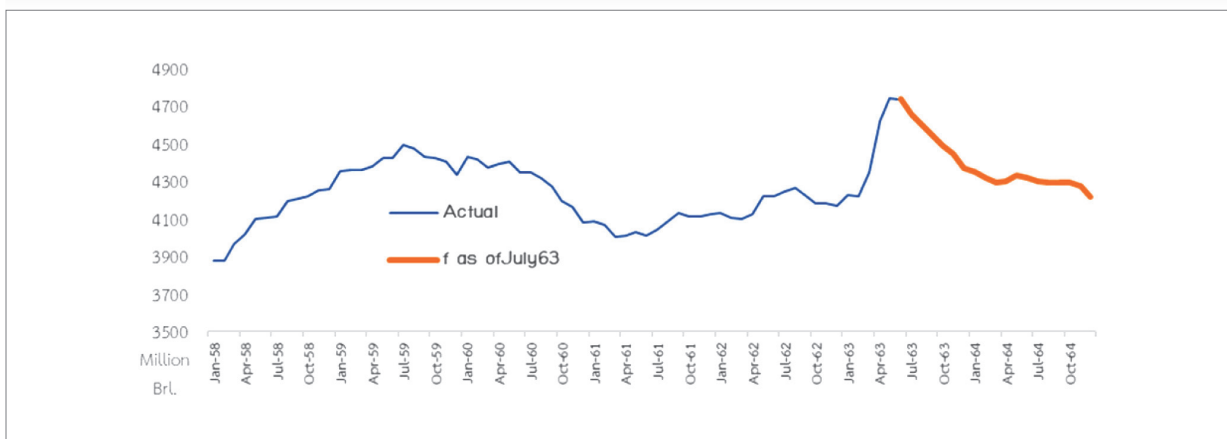
สถานการณ์ดังกล่าวสอดคล้องกับข้อมูลขององค์กรข้อมูลด้านพลังงานของสหรัฐอเมริกา (The Energy Information Administration: EIA) ที่คาดการณ์ไว้เมื่อเดือนกรกฎาคม 2563 ที่ผ่านมามีความต้องการใช้น้ำมันดิบของโลกในปี 2563 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 92.90 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลงจากปี 2562 กว่าร้อยละ -7.8 ต่อปี ขณะที่ปริมาณน้ำมันดิบของโลกในปี 2563 จะเฉลี่ยอยู่ที่ 94.61 ล้านบาร์เรลต่อวัน ลดลงจากปี 2562 ร้อยละ -6.1 ต่อปี (กราฟที่ 2) นอกจากนี้ EIA ได้คาดการณ์ว่าสต็อกน้ำมันดิบของโลกจะค่อยๆ ปรับลดลง จากที่ขึ้นไปสูงสุดในช่วงเดือนพฤษภาคมและมิถุนายน 2563 (กราฟที่ 3) ทั้งนี้ รายงานประมาณการเศรษฐกิจไทยปี 2563 ณ เดือนกรกฎาคม 2563 กระทรวงการคลังคาดการณ์ว่าราคาน้ำมันดิบดูไบเฉลี่ยในปี 2563 จะอยู่ที่ระดับ 42.0 ดอลลาร์สหรัฐต่อบาร์เรล ลดลงจากปีก่อนหน้าร้อยละ -33.9

กราฟที่ 2 ความต้องการใช้และปริมาณน้ำมันดิบของโลกในปี 2563 คาดการณ์โดย EIA
(หน่วย: ล้านบาร์เรลต่อวัน)

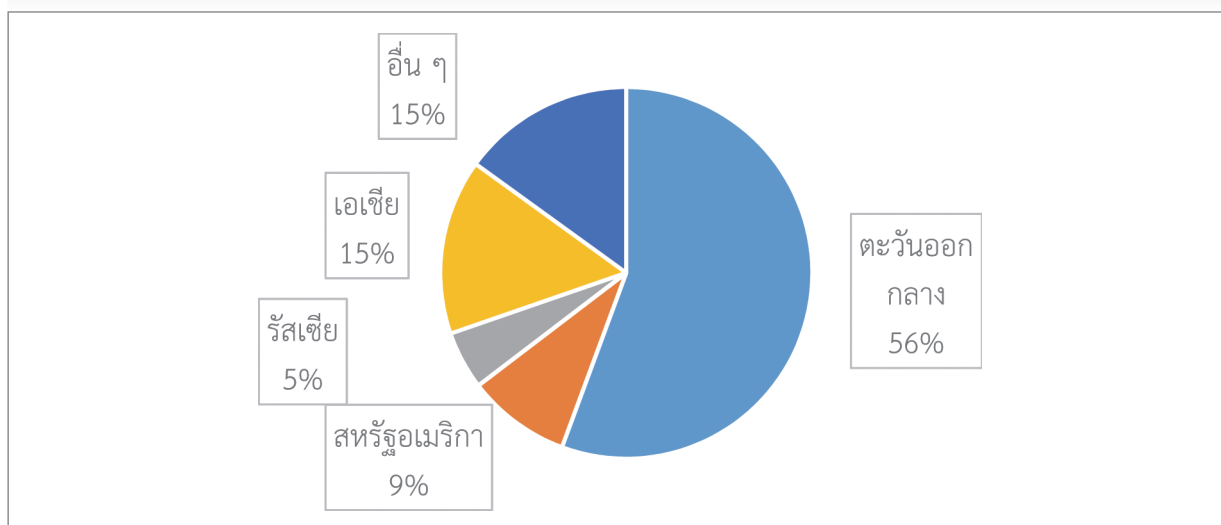
ที่มา: EIA ณ เดือนกรกฎาคม 2563

กราฟที่ 3 สต็อกน้ำมันดิบของโลกในปี 2563 คาดการณ์โดย EIA
(หน่วย: ล้านบาร์เรล)

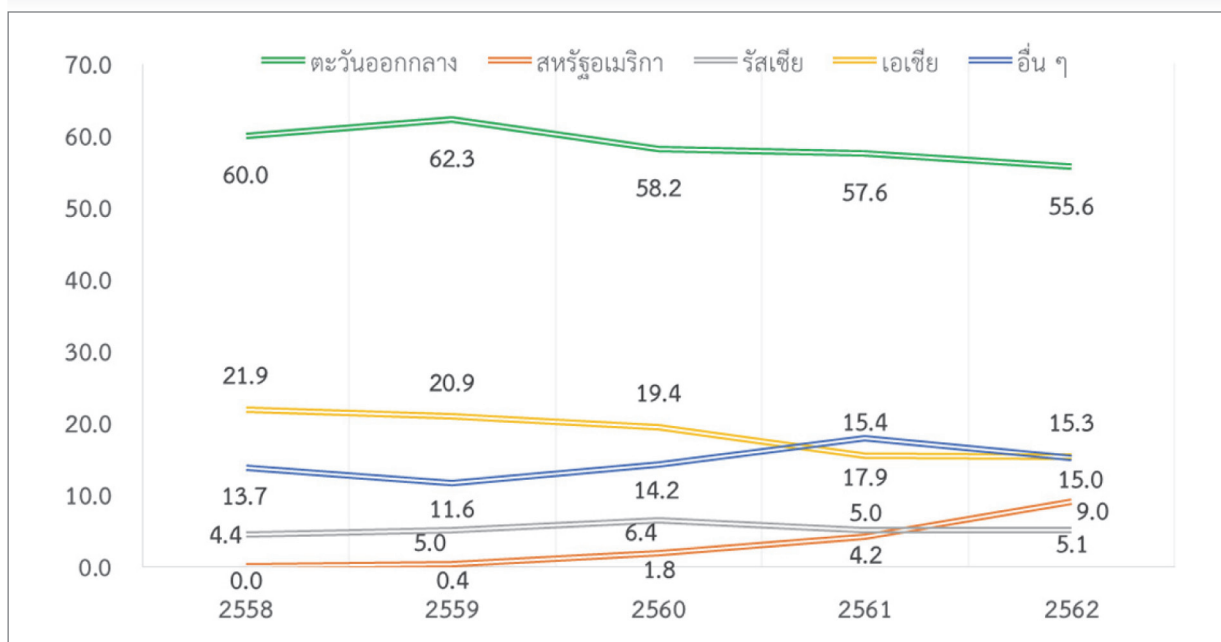
ด้วยเหตุนี้ หน่วยงานที่ติดตามภาวะเศรษฐกิจของภาครัฐ เช่น กระทรวงการคลัง กระทรวงพาณิชย์ สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงธนาคารแห่งประเทศไทย จึงกำหนดสมมติฐานราคาน้ำมันดิบ โดยใช้ราคาน้ำมันดิบดูไบในการประมาณการเศรษฐกิจหรือคาดการณ์เงินเฟ้อเป็นหลัก แทนที่จะพิจารณาราคาน้ำมันดิบอื่น เช่น West Texas Intermediate (WTI) ที่ตลาดนิวยอร์กของสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นราคาอ้างอิงในการกำหนดราคาน้ำมันในแถบทวีปอเมริกาเหนือ หรือ Brent ที่ตลาดลอนดอนของยุโรป ซึ่งเป็นราคาที่ถูกใช้อ้างอิงมากที่สุดในโลก

กราฟที่ 4 สัดส่วนการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยจากแหล่งต่าง ๆ ในปี 2562

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

กราฟที่ 5 สัดส่วนการนำเข้าน้ำมันดิบของไทยจากแหล่งต่าง ๆ ในช่วง 5 ปีย้อนหลัง

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์

ตลาดซื้อขายน้ำมันระหว่างประเทศที่เป็นแหล่งใหญ่มี 3 แห่งในโลก ได้แก่ ตลาดนิวยอร์ก (NYMEX: New York Merchantile Exchange) ตลาดลอนดอน (IPE: International Petroleum Exchange) และ ตลาดสิงคโปร์ (SIMEX: Singapore Monetary Exchange) ทั้งนี้ **ราคาน้ำมันในประเทศไทยใช้การอ้างอิงราคาน้ำมันสำเร็จรูป ณ ประเทศสิงคโปร์ เป็นหลัก** โดยข้อมูลจากกรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ กระทรวงพลังงาน อธิบายว่าสาเหตุที่ทำให้ตลาดสิงคโปร์เป็นตลาดกลางซื้อขายน้ำมันของภูมิภาคเอเชียนั้น ประกอบด้วย

1) สิงคโปร์มีกำลังการกลั่นเหลือเพื่อการส่งออกมากที่สุด โดยสิงคโปร์มีกำลังการกลั่น 1.2-1.5 ล้านบาร์เรลต่อวัน สามารถส่งออกได้ประมาณ 8 แสนถึง 1 ล้านบาร์เรลต่อวัน เมื่อเทียบกับประเทศไทยมีกำลังการกลั่นประมาณ 10.2 ล้านบาร์เรลต่อวัน แต่เหลือส่งออกประมาณ 1.7 แสนบาร์เรลต่อวัน การที่โรงกลั่นในสิงคโปร์กลั่นเพื่อการส่งออกเป็นหลัก ทำให้ราคาจำหน่ายของตลาดสิงคโปร์สะท้อนราคาส่งออกสากลที่แท้จริง และสะท้อนความสามารถในการจัดหาและสภาพความต้องการน้ำมันสำเร็จรูปของภูมิภาคเอเชีย

2) สิงคโปร์เป็นเมืองท่าที่สำคัญ มีท่าเรือที่ตั้งที่ดี รวมถึงสภาพทางภูมิศาสตร์ของประเทศสิงคโปร์เอื้อต่อการเป็นจุดศูนย์กลางการเดินเรือของเอเชีย เป็นจุดรับน้ำมันดิบจากตะวันออกกลางและเป็นจุดกระจายน้ำมันสำเร็จรูปไปยังพื้นที่ต่าง ๆ ในเอเชียได้โดยสะดวก

3) ระบบการจัดการและสิ่งอำนวยความสะดวกเพียบพร้อม โดยสิงคโปร์มีนโยบายการบริหารประเทศที่โปร่งใสและอำนวยความสะดวกให้กับการลงทุน และการทำธุรกิจระหว่างประเทศ เช่น ระบบบริหารราชการที่มีประสิทธิภาพสามารถติดต่อจัดตั้งหน่วยงานหรือบริษัทเพื่อทำธุรกิจได้สะดวกรวดเร็ว การมีมาตรการจัดเก็บภาษีธุรกิจในอัตราต่ำเพื่อจูงใจผู้ลงทุนสูง เป็นเหตุให้บริษัทหรือตัวแทนจากประเทศในเอเชียสามารถเข้ามาทำธุรกิจเจรจาติดต่อซื้อขายผ่านตลาดสิงคโปร์ได้อย่างคล่องตัว ความเป็นสากลในเชิงธุรกิจ และความพร้อมในระบบการขนส่งทางเรือ

ในส่วนของสาเหตุที่ราคาน้ำมันในประเทศไทยต้องอ้างอิงราคาน้ำมันสำเร็จรูป ณ ประเทศสิงคโปร์เป็นฐานในการคำนวณ เนื่องจาก

1) ราคาตลาดสิงคโปร์สะท้อนราคาตลาด อุปสงค์และอุปทานในภูมิภาคนี้อย่างแท้จริง เนื่องจากในตลาดสิงคโปร์แห่งนี้มีผู้ซื้อและผู้ขายจำนวนมากจากทุกประเทศไทยในเอเชีย จึงไม่มีผู้ซื้อหรือผู้ขายรายใดสามารถเข้าไปแทรกแซงหรือปั่นราคาได้

2) ราคาตลาดสิงคโปร์สะท้อนต้นทุนการนำเข้าของไทยในระดับต่ำสุด ตลาดสิงคโปร์เป็นตลาดซื้อขายระหว่างประเทศและเป็นตลาดส่งออกที่ใหญ่ที่สุดในภูมิภาคเอเชีย ซึ่งใกล้ไทยมากที่สุด ดังนั้น ต้นทุนในการนำเข้าจึงเป็นต้นทุนที่ถูกที่สุดที่โรงกลั่นไทยต้องแข่งขันด้วย

3) ทำให้เกิดสมดุลในการผลิตและการจัดหาของประเทศ เนื่องจากประเทศไทยมีนโยบายระบบการค้าน้ำมันเสรี สามารถนำเข้าและส่งออกได้อย่างเสรี หากไม่กำหนดราคาขึ้นหรือลงไปตามตลาดสิงคโปร์ จะทำให้เกิดปัญหาไม่สมดุลในการผลิตและการจัดหาของประเทศขึ้น กล่าวคือ หากไทยกำหนดราคาของตนเองโดยรัฐเข้าไปควบคุมราคาของโรงกลั่น เมื่อใดที่ราคาที่กำหนดเองต่ำกว่าราคาตลาดสิงคโปร์ จะทำให้โรงกลั่นนำน้ำมันส่งออกไปขายที่ตลาดสิงคโปร์เพราะจะได้ราคาสูงกว่า ซึ่งอาจทำให้ปัญหาน้ำมันขาดแคลนในประเทศได้

4) ทุกประเทศในภูมิภาคเอเชียใช้ราคาตลาดสิงคโปร์ตัวอ้างอิง ทั้งในการเจรจาซื้อขายระหว่างประเทศ และใช้เป็นฐานการคำนวณต้นทุนราคาภายในประเทศ ส่วนการที่ราคาขายปลีกน้ำมันของแต่ละประเทศมีความแตกต่างกันนั้น ขึ้นอยู่กับระบบการจัดเก็บภาษีหรือการจ่ายเงินอุดหนุนของแต่ละประเทศ ดังนั้น การใช้ราคาน้ำมันสิงคโปร์เป็นฐานการคำนวณจึงมีผลดีมากกว่าผลเสีย

3. โครงสร้างราคาน้ำมันของไทย

การที่ราคาขายปลีกน้ำมันในประเทศไทยมีการปรับขึ้นหรือปรับลงอยู่ตลอดเวลา เนื่องจากโครงสร้างราคาน้ำมันของไทยขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย โดยข้อมูลจากสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน ได้อธิบายถึงโครงสร้างราคาน้ำมันของไทย (ภาพที่ 1) ประกอบด้วย

1) **ราคาหน้าโรงกลั่นน้ำมัน** ประกอบด้วยราคาต้นทุนน้ำมันดิบและค่าการกลั่น โดยราคาหน้าโรงกลั่นเป็นปัจจัยที่สำคัญในการกำหนดราคาขึ้นลงของราคาขายปลีกน้ำมันสำเร็จรูป เนื่องจากมีอัตราส่วนกว่าร้อยละ 30 - 50 ของราคาทั้งหมด หากราคาต้นทุนน้ำมันดิบและค่าการกลั่นสูงขึ้น ราคาขายปลีกน้ำมันก็ปรับเพิ่มขึ้นด้วย แต่หากราคาต้นทุนน้ำมันดิบและค่าการกลั่นต่ำลง ราคาขายปลีกน้ำมันก็ปรับลดลงตามไปด้วย

2) **ภาษีสรรพสามิต** เป็นภาษีที่ภาครัฐจัดเก็บจากสินค้าประเภทฟุ่มเฟือยที่ผลิตหรือนำเข้า โดยภาครัฐจะนำภาษีดังกล่าวมาเป็นงบประมาณในการพัฒนาประเทศ โดยอัตราภาษีจะกำหนดไว้ทั้งแบบอัตราภาษีตามมูลค่าหรืออัตราภาษีตามปริมาณตามแต่ละประเภทของสินค้า สำหรับอัตราภาษีน้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมันที่ใช้อยู่ในปัจจุบันคือ อัตราภาษีตามมูลค่า ในอัตราร้อยละ 0 - 36 และอัตราภาษีตามปริมาณ ในอัตราร้อยละ 0 - 7 บาทต่อหน่วย

3) **ภาษีเทศบาล** เป็นภาษีที่ภาครัฐจัดเก็บเพื่อนำไปพัฒนาพื้นที่จังหวัดที่โรงกลั่นนั้น ๆ ตั้งอยู่ โดยน้ำมันทุกชนิดจะถูกเรียกเก็บในอัตราเดียวกัน คือ ร้อยละ 10 ของอัตราภาษีสรรพสามิต

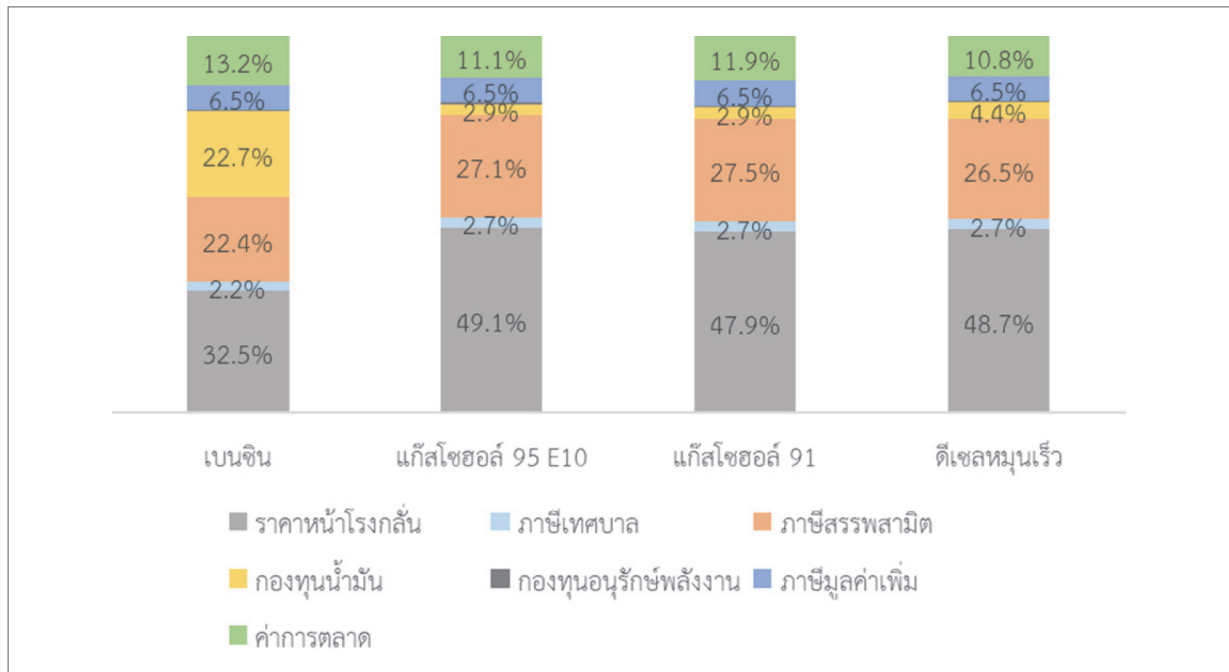
4) **กองทุนน้ำมัน** เป็นกองทุนโดยภาครัฐทำหน้าที่ทั้งจัดเก็บเงินเข้ากองทุน และนำมาใช้ เพื่อรักษาเสถียรภาพของราคาน้ำมันในช่วงที่ราคาน้ำมันหน้าโรงกลั่นพุ่งสูงมากขึ้นอย่างรวดเร็ว เพื่อไม่ให้ค่าครองชีพของประชาชนสูงขึ้นจนเกิดภาวะเงินเฟ้อ หรือเกิดการหยุดชะงักการบริโภคและกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ซึ่งจะกระทบการเติบโตทางเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ซึ่งภาครัฐจะนำเงินส่วนนี้ออกมาแบ่งเบาภาระของประชาชน เพื่อการพยุงให้ราคาน้ำมันให้อยู่ในเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการบริหารกองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง

5) **กองทุนอนุรักษ์พลังงาน** เป็นกองทุนที่เก็บโดยภาครัฐ โดยมีจุดประสงค์คล้ายกองทุนน้ำมันแต่นำมาใช้เพื่อพลังงานประเภทอื่นด้วย โดยนอกจากการช่วยหนุนราคาพลังงานแล้ว กองทุนน้ำมันและกองทุนอนุรักษ์พลังงานยังนำเงินบางส่วนมาใช้ในการพัฒนาระบบขนส่ง การสร้างถนน และการให้ทุนการศึกษาด้านพลังงานด้วย โดยน้ำมันทุกชนิดโดนเก็บเท่ากันในอัตรา 0.10 บาทต่อลิตร

6) **ภาษีมูลค่าเพิ่ม (ร้อยละ 7)** เป็นภาษีที่เก็บโดยภาครัฐจากสินค้าและบริการทุกชนิด เพื่อนำมาเป็นงบประมาณในการบริหารและพัฒนาประเทศ

7) **ค่าการตลาด** เป็นรายได้ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันและแบรนด์ ซึ่งค่าการตลาดนี้ได้รวมค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจ เช่น ค่าก่อสร้างคลังน้ำมัน ค่าการขนส่ง ค่าบุคลากร เป็นต้น และค่าใช้จ่ายส่วนนี้คือตัวกำหนดราคาถูกแพงของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันแต่ละแบรนด์

ภาพที่ 1 โครงสร้างราคาน้ำมันของไทย ณ ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2563

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

ทั้งนี้ ราคาน้ำมันขายปลีกแต่ละประเภทของไทยจะแตกต่างกัน โดยสามารถอ้างอิงได้จากโครงสร้างราคาน้ำมันเชื้อเพลิงที่เผยแพร่โดยสำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน เพื่อให้สาธารณะใช้ในการอ้างอิง มิใช่ราคาซื้อขายที่ภาครัฐกำหนด โดยโครงสร้างราคาน้ำมันในกรุงเทพมหานคร ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2563 ปรากฏดังตารางที่ 1

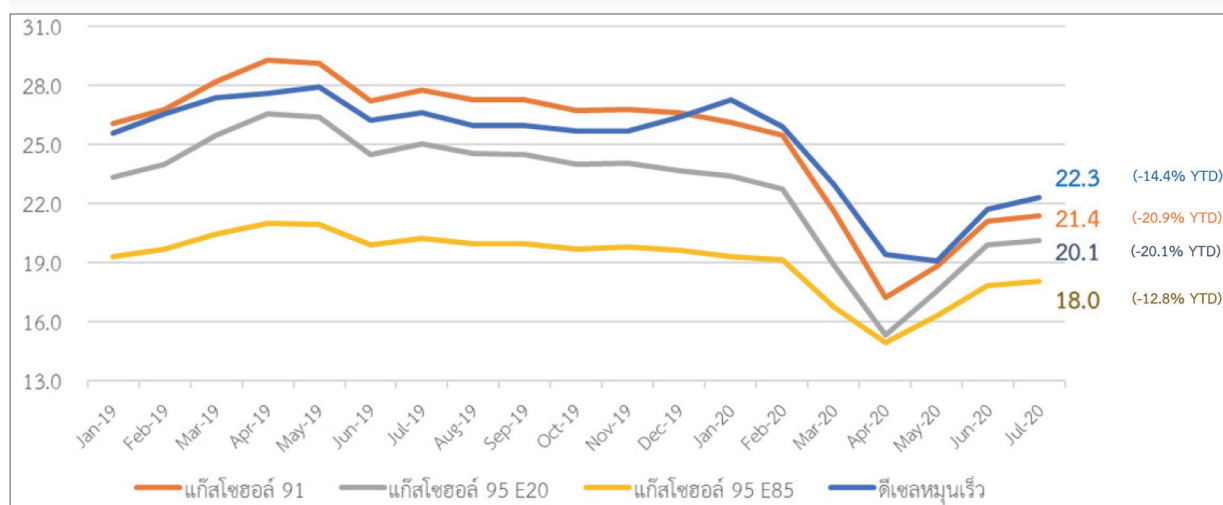
ตารางที่ 1 โครงสร้างราคาน้ำมันในกรุงเทพมหานคร
ณ วันที่ 31 กรกฎาคม 2563

หน่วย: บาท/ลิตร	ราคาขายหน้าโรงกลั่น	ภาษีสรรพสามิต	ภาษีเทศบาล	กองทุนน้ำมัน	กองทุนอนุรักษ์พลังงาน	ราคาขายส่ง (1)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (2)	(3) (1)+(2)	ค่าการตลาด (4)	ภาษีมูลค่าเพิ่ม (5)	ราคาขายปลีก (3)+(4)+(5)
เบนซิน	9.4118	6.5000	0.6500	6.5800	0.1000	23.2418	1.6269	24.8687	3.8236	0.2677	28.96
แก๊สโซฮอล์ 95 E10	10.5837	5.8500	0.5850	0.6200	0.1000	17.7387	1.2417	18.9804	2.4015	0.1681	21.55
แก๊สโซฮอล์ 91	10.1935	5.8500	0.5850	0.6200	0.1000	17.3485	1.2144	18.5629	2.5393	0.1778	21.28
แก๊สโซฮอล์ 95 E20	11.6184	5.2000	0.5200	-2.2800	0.1000	15.1584	1.0611	16.2195	3.5706	0.2499	20.04
แก๊สโซฮอล์ 95 E85	19.5978	0.9750	0.0975	-7.1300	0.1000	13.6403	0.9548	14.5951	3.1728	0.2221	17.99
ดีเซลหมุนเร็ว	10.9944	5.9900	0.5990	1.0000	0.1000	18.6834	1.3078	19.9912	2.4288	0.1700	22.59
ดีเซลหมุนเร็ว B10	11.3009	5.8000	0.5800	-2.5000	0.1000	15.2809	1.0697	16.3505	3.0275	0.2119	19.59
ดีเซลหมุนเร็ว B20	12.6942	5.1530	0.5153	-4.1600	0.1000	14.3025	1.0012	15.3037	3.7723	0.2641	19.34
LPG (หน่วย: บาท/กิโลกรัม)	11.7879	2.1700	0.2170	0.2009	0.0000	14.3758	1.0063	15.3821	3.2566	0.2280	18.87

ที่มา: สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน กระทรวงพลังงาน

จากราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับตัวลดลงอย่างมากในช่วงไตรมาสแรกของปี 2563 ส่งผลให้ราคาน้ำมันขายปลีกของไทยปรับตัวลดลงเช่นกัน ยกตัวอย่างเช่น ณ เดือนเมษายน 2563 ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ 95 E85 เฉลี่ยอยู่ที่ 14.9 บาทต่อลิตร ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ 95 E20 เฉลี่ยอยู่ที่ 15.3 บาทต่อลิตร ราคาน้ำมันแก๊สโซฮอล์ 91 เฉลี่ยอยู่ที่ 17.2 บาทต่อลิตร และราคาน้ำมันดีเซลหมุนเร็วเฉลี่ยอยู่ที่ 19.4 บาทต่อลิตร ซึ่งราคาน้ำมันดังกล่าวเป็นราคาน้ำมันขายปลีกที่ต่ำที่สุดในรอบกว่า 11 ปี อย่างไรก็ตาม เมื่อราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกเริ่มปรับตัวเพิ่มขึ้น ราคาน้ำมันขายปลีกของไทยก็ค่อย ๆ ปรับตัวเพิ่มขึ้นเช่นกัน

กราฟที่ 6 ราคาขายปลีกน้ำมันแต่ละประเภทในช่วงปี 2562 ถึงปี 2563

ที่มา: บริษัท ปตท. น้ำมันและการค้าปลีก จำกัด (มหาชน)

4. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย

สถานการณ์ราคาน้ำมันที่ปรับลดลงอย่างรวดเร็ว ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทย ทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ผลกระทบเชิงบวก

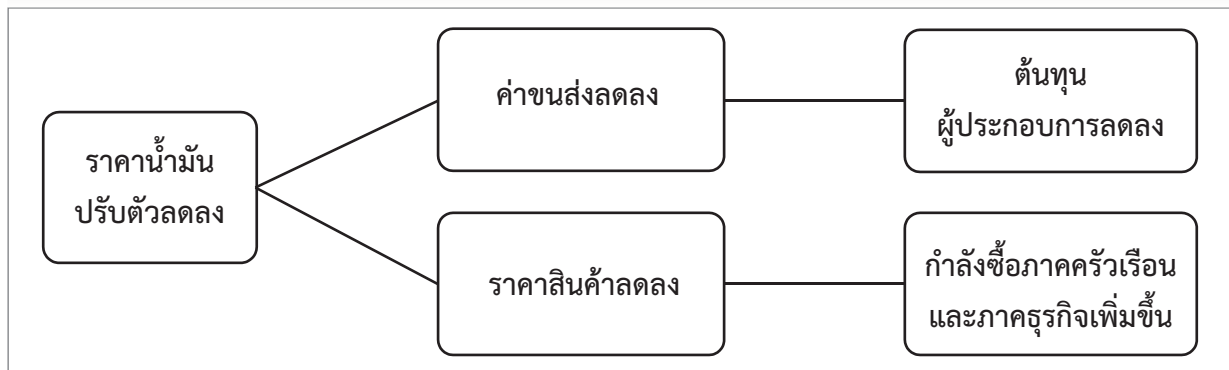
1) ไทยเป็นประเทศที่นำเข้าน้ำมันและเชื้อเพลิงสุทธิ โดยในปี 2562 ไทยนำเข้าน้ำมันดิบคิดเป็นมูลค่ากว่า 6.8 แสนล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 4.0 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศปี 2562 เป็นสินค้านำเข้าที่มีมูลค่าสูงสุดอันดับ 1 ในปี 2562 ซึ่งการที่ราคาน้ำมันดิบลดลงจะช่วยให้ไทยสามารถประหยัดหรือลดต้นทุนในการนำเข้าน้ำมันดิบได้เป็นอย่างมาก โดยไทยจะเสียเงินตราต่างประเทศในการนำเข้าน้ำมันลดลงแต่น้ำมันในปริมาณเท่าเดิม และดุลบัญชีเดินสะพัดจะปรับตัวดีขึ้น

2) ในส่วนของผู้บริโภคหรือผู้ใช้พลังงาน เช่น ภาคครัวเรือน ภาคธุรกิจ ก็จะมีกำลังซื้อมากขึ้น เนื่องจากการต้นทุนการผลิต ต้นทุนค่าขนส่ง และราคาสินค้าโดยรวมในประเทศปรับตัวลดลงตามราคาน้ำมัน ก็ส่งผลโดยตรงให้อัตราเงินเฟ้อลดลง ผู้บริโภคก็สามารถซื้อสินค้าและบริการได้มากขึ้น ขณะที่นักลงทุนก็กล้าลงทุนมากขึ้นเมื่อต้นทุนน้ำมันต่ำลง ทำให้เศรษฐกิจในประเทศขยายตัว ดังนั้น ในภาพรวมจะช่วยสนับสนุนการบริโภคและการลงทุนของไทย ทั้งนี้ จากการวิเคราะห์ความอ่อนไหว (Sensitivity Analysis) ของราคาน้ำมันดิบดูไบและอัตรา

การขยายตัวทางเศรษฐกิจของไทย พบว่า การที่ราคาน้ำมันดิบในปัจจุบันมีราคาลดลงจากในช่วงต้นปีกว่าร้อยละ 40.0 จะส่งผลให้การบริโภคและการลงทุนภาคเอกชนเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.07 และ 0.21 จากกรณีฐาน ตามลำดับ

3) อัตราเงินเฟ้อลดลง โดยเฉพาะในหมวดยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีน้ำหนักถึงร้อยละ 16.07 ของตะกร้าเงินเฟ้อ ยกตัวอย่างเช่น ราคาน้ำมันดิบดูไบในเดือนมิถุนายน 2563 หดตัวร้อยละ -33.94 จากเดือนเดียวกันปีก่อน ส่งผลให้อัตราเงินเฟ้อทั่วไปในเดือนมิถุนายน 2563 หดตัวที่ร้อยละ -1.57 ต่อปี โดยเป็นผลจากอัตราเงินเฟ้อในหมวดยานพาหนะและน้ำมันเชื้อเพลิงที่หดตัวร้อยละ -7.61

ตารางที่ 2 สรุปผลกระทบเชิงบวกต่อเศรษฐกิจไทยจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวลดลง

ผลกระทบเชิงลบ

1) การส่งออกสินค้าของไทยไปยังประเทศผู้ส่งออกน้ำมันอาจได้รับผลกระทบ เนื่องจากรายได้ของประเทศผู้ส่งออกน้ำมันจะลดลงตามราคาน้ำมันดิบที่ปรับตัวลดลง โดยในปี 2562 ไทยมีมูลค่าการส่งออกไปยังประเทศกลุ่ม OPEC และรัสเซีย คิดเป็นสัดส่วนรวมกันกว่าร้อยละ 3 ของมูลค่าส่งออกรวม

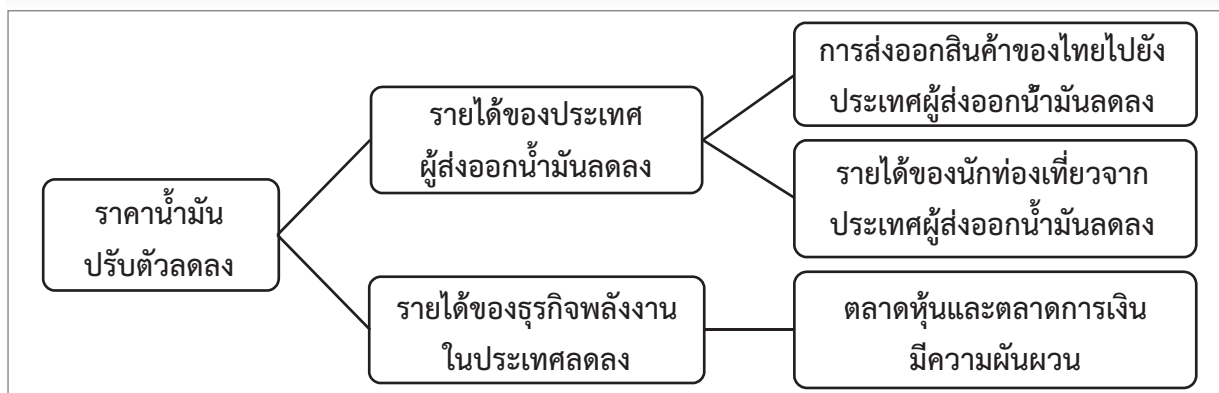
2) การส่งออกสินค้าที่เกี่ยวข้องกับราคาน้ำมันอาจมีแนวโน้มชะลอตัว เช่น น้ำมันสำเร็จรูป เคมีภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ยาง และเม็ดพลาสติก รวมถึงจะกดดันราคาสินค้าส่งออกของไทย โดยเฉพาะราคาสินค้าวัตถุดิบต่าง ๆ

3) การส่งออกสินค้าเกษตรอาจได้รับผลกระทบเช่นกัน เนื่องจากราคาสินค้าเกษตรบางชนิดเคลื่อนไหวในทิศทางเดียวกับราคาน้ำมัน โดยเฉพาะยางพารา ทั้งนี้ ราคายางพารา Free on board (FOB) ในเดือนมิถุนายน 2563 อยู่ที่ 47.10 บาทต่อกิโลกรัม ลดลงจาก 48.88 บาทต่อกิโลกรัมเมื่อเดือนมกราคม 2563 กว่าร้อยละ -3.64

4) หากสถานการณ์การแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโควิด-19 คลี่คลายลง และภาคการท่องเที่ยวระหว่างประเทศเริ่มกลับมาอยู่ในสภาวะปกติ การที่ราคาน้ำมันดิบลดลงจะกระทบต่อรายได้จากการท่องเที่ยวของกลุ่มนักท่องเที่ยวจากประเทศผู้ส่งออกน้ำมัน ได้แก่ รัสเซีย และตะวันออกกลาง ซึ่งในปี 2562 นักท่องเที่ยวจากรัสเซีย และตะวันออกกลางที่เดินทางเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยมีจำนวน 1.48 และ 0.70 ล้านคน ตามลำดับ สร้างรายได้ให้กับประเทศกว่า 1.03 และ 0.57 ล้านบาท ตามลำดับ โดยรายได้จากนักท่องเที่ยวกลุ่มนี้คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 8.89 ของรายได้จากนักท่องเที่ยวต่างประเทศทั้งหมด

5) ผลกระทบต่อตลาดการเงิน เนื่องจากธุรกิจน้ำมันมีสัดส่วนค่อนข้างใหญ่ในดัชนีตลาดหุ้นทั่วโลก อย่างในประเทศไทย กลุ่มพลังงานมีสัดส่วนกว่าร้อยละ 25.8 ของตลาดหุ้นไทย มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 2 รองจาก กลุ่มธนาคาร ซึ่งมีสัดส่วนร้อยละ 25.9 ของตลาดหุ้นไทย โดยราคาน้ำมันที่ลดลงอาจจะทำให้ผลประกอบการของกลุ่มบริษัทพลังงานลดลง ส่งผลต่อราคาหุ้นของบริษัทเหล่านั้น และทำให้ดัชนีตลาดหุ้นผันผวน ซึ่งถือเป็น ความเสี่ยงต่อเศรษฐกิจไทยในรูปแบบหนึ่ง

ตารางที่ 3 สรุปผลกระทบเชิงลบต่อเศรษฐกิจไทยจากราคาน้ำมันที่ปรับตัวลดลง

5. สรุป

สถานการณ์ราคาน้ำมันดิบในตลาดโลกที่ปรับลดลงอย่างรวดเร็วและรุนแรง ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในหลายประเทศ โดยประเทศผู้นำเข้าน้ำมันดิบสุทธิอย่างไทย จีน ญี่ปุ่น อินโดนีเซีย และอินเดีย จะได้รับประโยชน์จากต้นทุนการนำเข้าน้ำมันดิบที่ลดลง ขณะที่ผู้ที่เสียประโยชน์อย่างชัดเจนก็คือ ประเทศผู้ส่งออกน้ำมันสุทธิ ซึ่งมีรายได้จากการส่งออกน้ำมันที่ลดลง ในส่วนของผลกระทบต่อเศรษฐกิจไทยนั้นมีทั้งในเชิงบวกและเชิงลบ โดยผลกระทบเชิงบวกจะช่วยให้ไทยสามารถประหยัดหรือลดต้นทุนในการนำเข้าน้ำมันดิบได้เป็นอย่างมาก ต้นทุนการผลิต ต้นทุนค่าขนส่ง และราคาสินค้าโดยรวมในประเทศปรับตัวลดลง ผู้บริโภคสามารถซื้อสินค้าและบริการได้มากขึ้น ขณะที่นักลงทุนก็กล้าลงทุนมากขึ้นเมื่อต้นทุนน้ำมันต่ำลง ทำให้เศรษฐกิจในประเทศขยายตัว ในส่วนของผลกระทบเชิงลบราคาน้ำมันดิบที่ลดลงจะส่งผลกระทบต่อการส่งออกสินค้าและบริการของไทยเป็นสำคัญ

โดยสรุปถึงแม้ว่าการปรับตัวลดลงของราคาน้ำมันในปัจจุบันจะเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือธุรกิจบางประเภท แต่การปรับตัวลดลงในครั้งนี้นี้ไม่ได้เกิดขึ้นจากสถานการณ์ปกติ ในระยะยาวหากสถานการณ์ดังกล่าวยังไม่สามารถคลี่คลายได้อาจจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการน้ำมันให้ประสบปัญหาขาดทุนและขาดสภาพคล่องทางการเงิน ตัวอย่างเช่น บริษัท Hin Leong Trading บริษัทค้าน้ำมันยักษ์ใหญ่ของสิงคโปร์ หรือบริษัท Diamond Offshore Drilling Company บริษัทขุดเจาะน้ำมันของสหรัฐอเมริกาได้ประกาศล้มละลายไปในช่วงปลายเดือนเมษายน 2563 ที่ผ่านมา ดังนั้น กลุ่มประเทศผู้ผลิตและส่งออกน้ำมันทุกประเทศควรหารือกันเพื่อพิจารณากำลังการผลิตน้ำมันและสต็อกน้ำมันให้มีปริมาณอยู่ในระดับที่เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการใช้น้ำมันดิบ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้ตลาดน้ำมันกลับไปสู่เสถียรภาพในที่สุด

บทวิเคราะห์

เรื่อง: การสร้างงานสร้างรายได้ให้แก่ผู้มีรายได้น้อยผ่าน OTOP (หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์)¹

บทสรุปผู้บริหาร

○ “โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ” (โครงการลงทะเบียนฯ) ถือเป็นอีก 1 โครงการสำคัญของรัฐบาล ภายใต้จุดมุ่งหมาย “การให้สวัสดิการแบบถูกฝาถูกตัว” เพื่อสนับสนุนให้คุณภาพชีวิตของประชาชนที่ยังอ่อนแอให้แข็งแรงขึ้น และพัฒนาจนสามารถดูแลตัวเองได้ รวมถึงลดความเหลื่อมล้ำในสังคมตามแนวทางยุทธศาสตร์ชาติ โดยโครงการลงทะเบียนฯ ได้ดำเนินการดูแลผู้มีรายได้น้อยผ่าน มาตรการหลัก ได้แก่ 1.การลงทะเบียนเพื่อรับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ เพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพ และ 2.มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้หลุดพ้นจากความยากจน

○ ที่ผ่านมารัฐบาลได้จัดฝึกอบรมผู้มีรายได้น้อยเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ ผ่านมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ (มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ) จำนวน 4,145,397 ราย มีการพัฒนาแล้วจำนวน 3,267,941 ราย พบว่า 1.รายได้มากกว่า 30,000 หรือพ้นเส้นความยากจน จำนวน 1,012,727 ราย คงเหลือ 1,040,842 ราย 2.รายได้มากกว่า 100,000 บาทต่อปี จำนวน 115,116 ราย แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้มีรายได้น้อยที่ลดลงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ

○ แม้ว่าผลการดำเนินการที่ผ่านมาจะเป็นที่น่าพึงพอใจในระดับหนึ่ง แต่ยังมีผู้มีรายได้น้อยที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์จากมาตรการดังกล่าวบางส่วน เนื่องจากข้อจำกัดบางอย่าง ได้แก่ 1.แหล่งฝึกอาชีพในจังหวัดน้อยและไม่หลากหลาย 2.ขาดแคลนค่าใช้จ่ายในการเดินทาง 3.ทักษะที่ได้รับ ไม่สอดคล้องกับอาชีพหลัก และ 4.ไม่มีตลาดแรงงานรองรับอาชีพที่ตนได้ศึกษาไป ทำให้ผู้มีรายได้น้อยบางส่วน ไม่สามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการเพิ่มรายได้ จึงเป็นโจทย์สำคัญของรัฐบาลในการนำกลไกอื่น ๆ เข้ามาพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการรองรับสำหรับผู้ฝึกอาชีพ เพื่อตอบโจทย์สำหรับโครงการลงทะเบียนฯ รอบใหม่

○ “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” หรือโอท็อป (OTOP) เป็นแนวคิดหนึ่ง ที่รัฐบาลสามารถนำมาบูรณาการต่อยอดร่วมกับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ได้ เนื่องจากโอท็อป ถือเป็นหน่วยธุรกิจที่สำคัญในระดับพื้นที่ สามารถสร้างยอดขายสินค้าโอท็อปในประเทศไทยในปี 62 อยู่ที่ 1 แสนล้านบาท ตั้งอยู่กระจายทั่วประเทศไทยในระดับตำบล และเป็นตลาดที่มีความต้องการด้านแรงงานในพื้นที่ เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์โอท็อปให้มีคุณภาพและศักยภาพมากขึ้น ซึ่งเหมาะที่จะนำมาใช้เป็น 1. แหล่งฝึกอาชีพของผู้ที่เข้าร่วมมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ 2. ตลาดรองรับการจ้างงานของกลุ่มผู้เข้าร่วมมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ โดยมีเป้าหมายหลักคือผู้มีรายได้น้อยที่มีรายได้ต่ำกว่าเส้นความยากจน หรือผู้ที่ว่างงานที่เข้าร่วมฝึกอาชีพ

¹ ผู้เขียน : นายนายกนต์ฤศ พุ่มเจริญ นักศึกษาฝึกงาน และนายคิวัจน์ จิรกุลยาพัฒน์ เศรษฐกรปฏิบัติการ ส่วนการ

1. บทนำ

ที่ผ่านมา รัฐบาลไทยในแต่ละยุคสมัย ต่างพยายามเสนอแนะนโยบายทางรัฐสวัสดิการเพื่อแก้ปัญหาให้กับประชาชน หนึ่งในนั้นคือการแก้ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาปากท้อง รวมไปถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยเน้นไปที่การช่วยเหลือผู้ที่ขาดแคลนในสังคม หรือประชาชนผู้มีรายได้น้อย ทั้งการช่วยเหลือด้านการลดค่าครองชีพด้านต่าง ๆ การอุดหนุนราคาสินค้าเกษตร และมาตรการอื่น ๆ อีกเป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตาม การช่วยเหลือดังกล่าว เป็นเพียงการช่วยเหลือระยะสั้น เพื่อบรรเทาผลกระทบได้ในช่วงระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ทั้งยังไม่ช่วยให้ช่องว่างความเหลื่อมล้ำลดลง

โดยในปัจจุบัน โครงการสำคัญของรัฐบาลในแง่ของการจัดสรรสวัสดิการเพื่อลดปัญหาความเหลื่อมล้ำ โดยมีกลุ่มเป้าหมายคือผู้มีรายได้น้อย ถูกขับเคลื่อนด้วยมาตรการหลัก 2 มาตรการ คือ “โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ” (โครงการลงทะเบียนฯ) โดยดำเนินการเปิดรับการลงทะเบียนสำหรับผู้มีรายได้น้อย หากผ่านเกณฑ์จะได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐเพื่อบรรเทาภาระค่าครองชีพ และ “มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ” (มาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ) ที่มุ่งเน้นการฝึกทักษะอาชีพ เพื่อใช้ประกอบอาชีพ สร้างรายได้ให้หลุดพ้นจากความยากจน ซึ่งทั้ง 2 มาตรการนี้ครอบคลุมการช่วยเหลือระยะสั้น รวมไปถึงการพัฒนาศักยภาพผู้มีรายได้น้อยให้สามารถดำรงตนได้ดีในระยะยาว

ผลลัพธ์ที่ได้จาก 2 มาตรการที่ผ่านมา ถือว่าเป็นที่น่าพอใจในระดับหนึ่ง โดยเฉพาะการช่วยเหลือผ่านการฝึกอาชีพที่สามารถช่วยให้ผู้มีรายได้น้อยกว่า 1 ล้านรายพ้นจากเส้นความยากจน¹ และกว่า 1.15 แสนรายที่สามารถสร้างรายได้เกิน 100,000 บาท รวมไปถึงการประเมินผลโดย ธ.ก.ส. เมื่อปี พ.ศ. 2561 พบว่าจากผู้เข้าร่วมทั้งหมด 2.7 ล้านคน 6 แสนรายมีรายได้เพิ่มขึ้น 4 แสนราย สามารถเพิ่มผลผลิตในอาชีพเดิมของตนได้ และ 2 แสนราย สามารถประกอบอาชีพเสริมได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของมาตรการในบางส่วน

อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้มีรายได้น้อยบางส่วนยังไม่บรรลุวัตถุประสงค์ตามโครงการ จากการลงพื้นที่ตรวจสอบการดำเนินงานโครงการประชารัฐสวัสดิการ² ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ร่วมกับหน่วยงานหลักผู้ดำเนินโครงการลงทะเบียนฯ สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และกรมบัญชีกลาง ในพื้นที่หลายจังหวัดทั่วทุกภูมิภาค เพื่อติดตามผลการดำเนินงานโครงการหลักสองโครงการ ได้แก่ โครงการลงทะเบียนฯ และมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ พบจะสามารถสรุปสิ่งที่ทำให้การพัฒนาอาชีพ ไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่วางไว้ได้ ดังนี้

1. ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมไม่ได้นำความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์
2. การดำเนินงานเพื่อรองรับการฝึกอบรมที่ล่าช้า
3. การติดตามและรายงานผลของเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายขาดช่วง และไม่ต่อเนื่อง

ปัญหาหลักของมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การดำเนินการฝึกอบรมที่ล่าช้า ส่วนหนึ่งเป็นผลมาจาก จำนวนผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมที่มากกว่าจะรองรับได้ สถานที่จัดฝึกอบรมที่มีจำนวนจำกัดและไม่กระจายตัวเท่าที่ควร ส่งผลสืบเนื่องไปยังภาระการเดินทางไปฝึกอบรมของผู้มีรายได้น้อยจนทำให้บางส่วนไม่สามารถเข้าร่วมการฝึกอบรมต่อได้ และปัญหาการขาดความหลากหลายของประเภทกิจกรรมการฝึกอบรมในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากการฝึกอบรมในแต่ละรอบ สามารถรองรับผู้ที่ต้องการฝึกได้เพียงจำนวนหนึ่ง ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว ส่งผลให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรมไม่สามารถใช้ประโยชน์จากมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ได้อย่างเต็มที่

¹ อ่านเพิ่มเติมได้ในเว็บไซต์ www1.mof.go.th/home/Press_release/News2019/007.pdf

² อ่านรายละเอียดทั้งหมดได้ที่ “การตรวจสอบการดำเนินงานโครงการประชารัฐสวัสดิการ สำนักงานปลัดกระทรวงการคลัง สำนักงานเศรษฐกิจการคลังและกรมบัญชีกลาง กระทรวงการคลัง” สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

ด้วยข้อจำกัดดังกล่าว การนำ “โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์” หรือโอท็อป มาบูรณาการร่วมกับมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ น่าจะมีความเหมาะสม เนื่องจากจุดเด่นของโอท็อป คือการมีผู้ประกอบการที่กระจายตัวครอบคลุมในระดับจังหวัด อำเภอ และตำบล เป็นการลดภาระการเดินทางไปฝึกอบรมของผู้ฝึก และเพิ่มแรงจูงใจแก่ผู้ที่ต้องการเข้าร่วมฝึกอบรม เนื่องจากสถานที่ฝึกอบรมมีความหลากหลายมากขึ้น รวมถึงเป็นสถานที่ที่เหมาะสมสำหรับการจัดฝึกอบรม ทั้งองค์ความรู้ต่าง ๆ เช่น การผลิต การแปรรูป การจำหน่าย ความพร้อมของเครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ และสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการเรียนในสถานประกอบการจริง ขณะเดียวกัน กลุ่มโอท็อปก็จะได้ประโยชน์จากการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านการฝึกอบรม และยังสามารถคัดเลือกแรงงานซึ่งก็คือผู้ที่เข้าร่วมการฝึกที่ต้องการหางานหลัก หรือหางานเสริม หรือผู้ที่กำลังว่างงานเข้ามาทำงานเปรียบเสมือนการที่รัฐนำผู้ประกอบการและแรงงานมาพบกัน ทำให้ผู้มีรายได้น้อย มีโอกาสสร้างรายได้เพิ่มขึ้นทั้งในรูปแบบงานประจำหรือเป็นรายได้เสริม เพื่อเป้าหมายในการหลุดพ้นจากความยากจน หากรัฐบาลสามารถกำหนดหลักเกณฑ์การเข้าร่วมโครงการ กระบวนการดำเนินงานที่เหมาะสม ร่วมกับมาตรการเพิ่มเติมอื่น ๆ จะช่วยยกระดับทั้งตัวผู้มีรายได้น้อย กลุ่มผู้ประกอบการโอท็อป รวมถึงเป็นการลดปัญหาความเหลื่อมล้ำในสังคมอย่างยั่งยืน

ผู้เขียนหวังว่า บทความนี้จะประโยชน์ให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนามาตรการประชารัฐสวัสดิการลดจุดด้อย เสริมจุดแข็ง เพื่อให้เป็นไปตามผลสัมฤทธิ์ที่ต้องการต่อไป

2. พลัฟร์ที่ได้จาก “โครงการลงทะเบียนเพื่อสวัสดิการแห่งรัฐ”

ตามนิยามของผู้มีรายได้น้อยตามโครงการลงทะเบียนฯ จะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติ อันได้แก่

1. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงทะเบียนในโครงการลงทะเบียนฯ ปี 2560

1.1) มีสัญชาติไทย

1.2) อายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์

1.3) ว่างงานหรือมีรายได้ในปี 2559 ทั้งสิ้นไม่เกิน 100,000 บาท

1.4) ไม่มีหรือมีทรัพย์สินทางการเงิน ได้แก่ เงินฝากธนาคาร สลากออมสิน สลาก ธ.ก.ส. พันธบัตรตราสารหนี้ รวมทั้งสิ้นไม่เกิน 100,000 บาท ณ เวลาใดเวลาหนึ่ง

1.5) ไม่เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์ตามกฎหมายหรือถ้าเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ดังกล่าว จะต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไข ดังนี้

1.5.1) ที่อยู่อาศัยที่เป็นที่ดินและสิ่งปลูกสร้าง (บ้านพร้อมที่ดิน)

(1) กรณีอยู่อาศัยอย่างเดียว

(1.1) บ้านหรือทาวเฮ้าส์ต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 25 ตารางวา

(1.2) ห้องชุดต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 35 ตารางเมตร

(2) กรณีเป็นที่อยู่อาศัย และใช้ประโยชน์จากที่ดินเพื่อการเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่

หรือในกรณีที่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่นที่ไม่ใช่เพื่อการเกษตรจะต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 1 ไร่

1.5.2) ที่ดินแยกจากที่อยู่อาศัย

(1) ในกรณีที่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการอื่นที่ไม่ใช่เพื่อการเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 1 ไร่

(2) ในกรณีที่ใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อการเกษตรต้องมีพื้นที่ไม่เกิน 10 ไร่

หากผู้มีรายได้น้อยผ่านคุณสมบัติข้างตน จะได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ และได้รับการช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ดังต่อไปนี้

2. ประเภทการช่วยเหลือผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ

2.1) ลดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน แบ่งออกเป็น

2.1.1) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคและบริโภค สินค้าเพื่อการศึกษา และวัตถุดิบเพื่อเกษตรกรรมจากร้านธงฟ้าประชารัฐ และร้านอื่น ๆ ที่กระทรวงพาณิชย์กำหนด สำหรับผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้ต่ำกว่า 30,000 บาทต่อปี จะได้รับวงเงิน 300 บาทต่อเดือน และผู้ที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาทต่อปี จะได้รับวงเงิน 200 บาทต่อเดือน

2.1.2) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจะได้รับวงเงินส่วนลดค่าซื้อก๊าซหุงต้มจากร้านค้าที่กระทรวงพลังงานกำหนด วงเงิน 45 บาทต่อคนต่อ 3 เดือน

2.2) ลดค่าใช้จ่ายในการเดินทาง โดยผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐจะได้รับวงเงินสำหรับการเดินทางประเภทต่าง ๆ ดังนี้

2.2.1) วงเงินค่าโดยสารรถเมล์ (ขสมก.) ระบบ e-Ticket / รถไฟฟ้า วงเงิน 500 บาทต่อเดือน

2.2.2) วงเงินค่าโดยสารรถ บริษัทขนส่ง จำกัด (บขส.) วงเงิน 500 บาทต่อเดือน

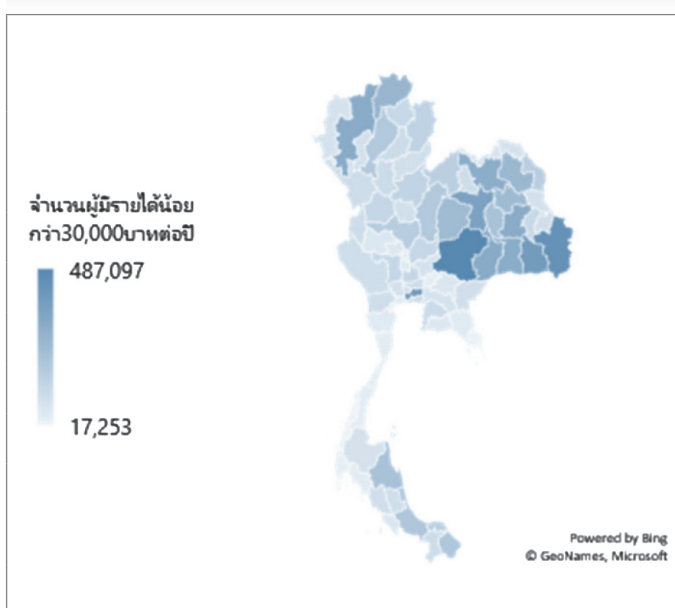
2.2.3) วงเงินค่าโดยสารรถไฟ วงเงิน 500 บาทต่อเดือน

ทั้งนี้ จากฐานข้อมูลผู้มีรายได้น้อยที่ผ่านการลงทะเบียนโครงการลงทะเบียนฯ ที่ทาง สศค. ได้รวบรวมไว้ ทำให้ทราบถึงการกระจายตัวของผู้ถือบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี ทั้งในมิติจำนวน และมิติสัดส่วนต่อประชากร ดังนี้

ตาราง 1 (ตารางแสดงจังหวัดที่มีจำนวนผู้มีรายได้น้อยมากที่สุด 10 จังหวัด)

จำนวนผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 30,000 บาท 10 จังหวัด	หน่วย(คน)
1. นครราชสีมา	487,097
2. อุบลราชธานี	440,677
3. กรุงเทพมหานคร	395,542
4. ศรีสะเกษ	393,629
5. ขอนแก่น	361,141
6. บุรีรัมย์	322,749
7. ร้อยเอ็ด	320,567
8. เชียงใหม่	319,127
9. สุรินทร์	316,952
10. อุดรธานี	309,151

ภาพที่ 1 (แผนที่แสดงจำนวนผู้มีรายได้น้อยในแต่ละจังหวัดทั่วประเทศ)

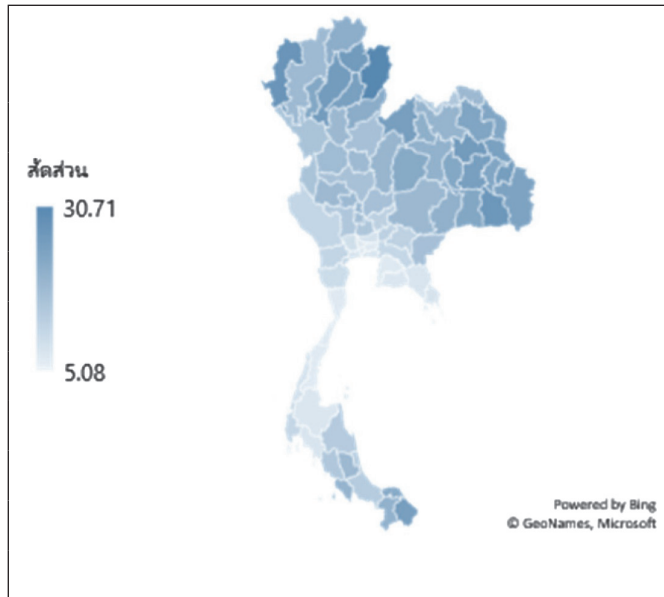

10 จังหวัด ที่มีผู้มีรายได้น้อยกว่า 30,000 บาทต่อปี มากที่สุด ได้แก่ นครราชสีมา อุบลราชธานี กรุงเทพมหานคร ศรีสะเกษ ขอนแก่น บุรีรัมย์ ร้อยเอ็ด เชียงใหม่ สุรินทร์ อุดรธานี ส่วนใหญ่ เป็นจังหวัดในภาคอีสาน ที่มีจำนวนประชากรมาก ทำให้ผู้มีรายได้น้อย สัดส่วนมากกว่าภาคอื่นๆ และมี กทม. (ภาคกลาง) และ เชียงใหม่ (ภาคเหนือ) ที่เป็นหัวเมืองที่สำคัญ ที่มีผู้มีรายได้น้อยสูง

ตาราง 2 (ตารางเปรียบเทียบอัตราส่วนผู้มีรายได้น้อยต่อจำนวนประชากรในจังหวัด)

อัตราส่วนผู้มีรายได้น้อยเทียบกับจำนวนประชากรในจังหวัด 10 จังหวัด	ร้อยละ
1. นครราชสีมา	18.39
2. อุบลราชธานี	23.46
3. กรุงเทพมหานคร	6.98
4. ศรีสะเกษ	26.73
5. ขอนแก่น	20.03
6. บุรีรัมย์	20.23
7. ร้อยเอ็ด	24.56
8. เชียงใหม่	17.94
9. สุรินทร์	22.69
10. อุตรดิตถ์	19.48

ภาพที่ 2 (แผนที่แสดงอัตราส่วนผู้มีรายได้น้อยต่อจำนวนประชากรในระดับจังหวัดทั่วประเทศ)

หากนำข้อมูลข้างต้น มาเทียบผลทางด้านประชากรศาสตร์ ซึ่งแสดงให้เห็นความหนาแน่นของประชากรใน 10 จังหวัดดังกล่าว มีความหนาแน่นสูงเช่นกัน เมื่อเทียบกับปริมาณของผู้มีรายได้น้อย โดยเฉพาะกรุงเทพมหานคร ที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจน เมื่อเทียบกับจำนวนผู้มีรายได้น้อยในกรุงเทพฯ ที่มากเป็นอันดับ 3 พบว่าเทียบเป็นเพียงร้อยละ 6.98 ของจำนวนประชากร

อย่างไรก็ตาม จังหวัดที่มีประชากรมาก มีโอกาสที่จำนวนคนว่างงานจะว่างงานจะมากตามไปด้วย ดังตาราง 3

ตาราง 3 (ตารางเปรียบเทียบสัดส่วนของคนว่างงานต่อกลุ่มผู้มีรายได้น้อยในจังหวัด)

10 จังหวัด ที่มีผู้มีรายได้น้อยมากที่สุด	จำนวนผู้มีรายได้น้อยต่ำกว่า 30,000 บาท	จำนวนคนว่างงาน	เทียบอัตรา ร้อยละ
1. นครราชสีมา	487,097	23,623	4.85
2. อุบลราชธานี	440,677	9,892	2.24
3. กรุงเทพมหานคร	395,542	46,757	11.82
4. ศรีสะเกษ	393,629	2,315	0.59
5. ขอนแก่น	361,141	8,566	2.37
6. บุรีรัมย์	322,749	3,459	1.07
7. ร้อยเอ็ด	320,567	3,437	1.07
8. เชียงใหม่	319,127	13,517	4.24
9. สุรินทร์	316,952	4,249	1.34
10. อุตรดิตถ์	309,151	3,031	0.98

3. “หนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์”

3.1 ทำความรู้จักกับโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

โครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ หรือเรียกโดยย่อว่า โอท็อป (One Tambon One Product : OTOP) เป็นโครงการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมกลุ่มคนในชุมชน โดยการนำภูมิปัญญาพื้นบ้านในแต่ละท้องถิ่นมาพัฒนาต่อยอดออกมาเป็นผลิตภัณฑ์และจำหน่ายในระดับตำบล สร้างรายได้ให้แก่ตนเองและชุมชน โดยโครงการโอท็อปถือเป็นหนึ่งในโครงการหลักของพรรคไทยรักไทยสมัยที่เป็นรัฐบาลช่วงปี 2544-2547 ที่นำเอาโครงการ “หนึ่งหมู่บ้านหนึ่งผลิตภัณฑ์¹” (One Village One Product : OVOP) ของประเทศญี่ปุ่นเป็นต้นแบบในการดำเนินโครงการ

โดยโครงการโอท็อปนั้น มีแนวคิดในการสร้างอาชีพ สร้างรายได้ในระดับชุมชน โดยใช้ทรัพยากรที่มีให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการผลิตสินค้าที่มีคุณภาพ เอกลักษณ์ และสอดคล้องกับวัฒนธรรมในแต่ละท้องถิ่น เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มให้แก่ตัวสินค้า และจัดจำหน่ายทั้งในประเทศและต่างประเทศ เป็นการยกระดับรายได้ในครัวเรือนและชุมชน นำไปสู่เป้าหมายการยกระดับคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน ลดการพึ่งพารัฐบาล รวมถึงเป็นรากฐานเศรษฐกิจชุมชนเพื่อสร้างความเข้มแข็งแก่เศรษฐกิจระดับประเทศต่อไป

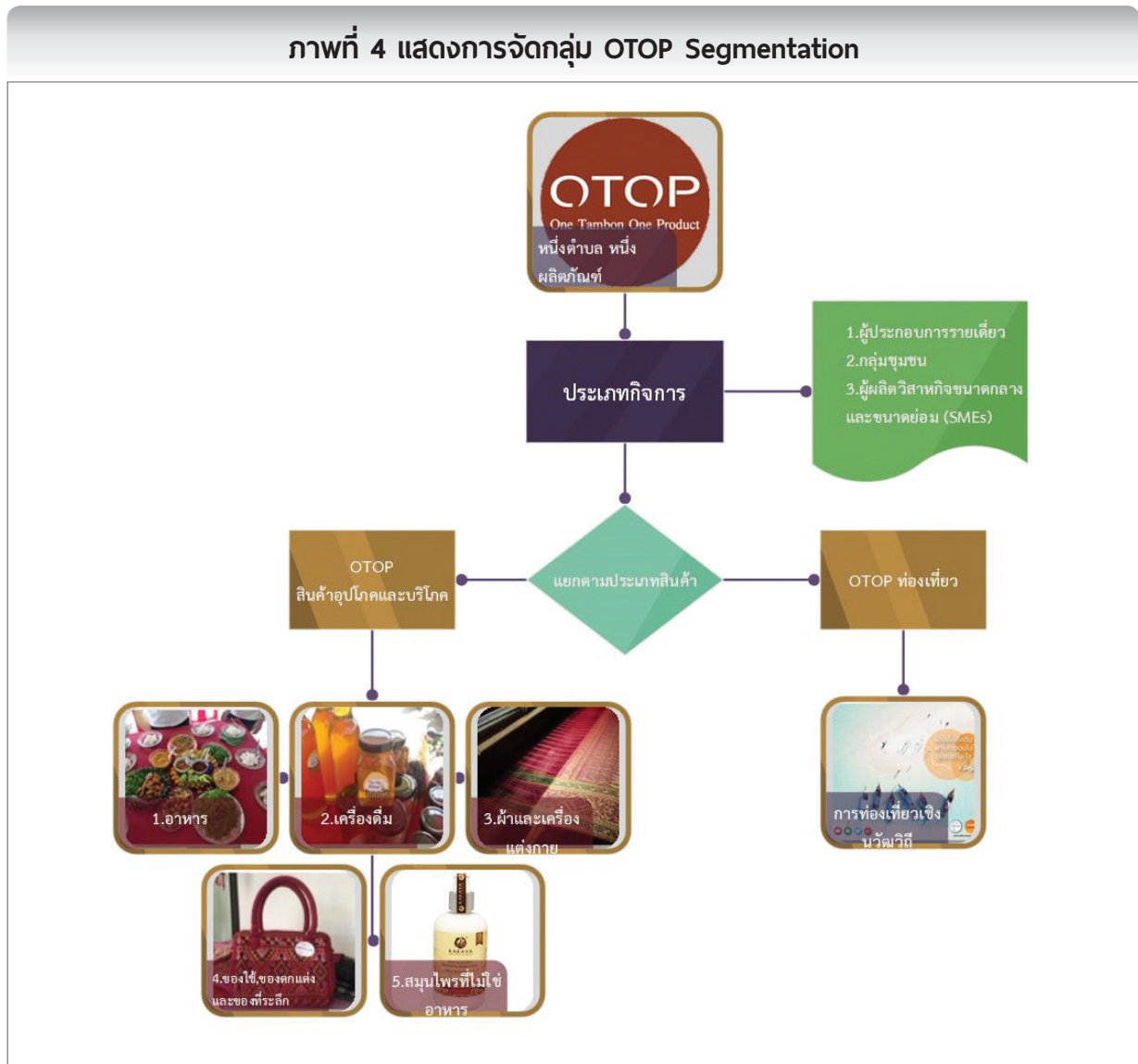
นอกจากนี้ ยังเป็นการส่งเสริมการจ้างงานในชุมชน ลดปัญหาการกระจุกตัวของตำแหน่งงานรวมถึงประชาชนไม่ให้กระจุกอยู่แต่ในหัวเมืองใหญ่ และเป็นเครื่องมือกระตุ้นให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ของประชาชน เกิดการดำเนินงานพัฒนาเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง นับเป็นกลยุทธ์การพัฒนาที่อาศัยหมู่บ้าน เป็นหน่วยพัฒนา (Unit of Development)

ทั้งนี้ การสนับสนุนของรัฐบาลต่อโครงการโอท็อป มีหลากหลายกิจกรรม ตั้งแต่ต้นน้ำ คือการสนับสนุนการจัดหาวัตถุดิบเพื่อผลิตผลิตภัณฑ์ การจัดหาแหล่งเงินทุน ทั้งจากธนาคารประชาชนที่ถูกจัดตั้งขึ้น กองทุนหมู่บ้านละ 1 ล้านบาท ที่จะทำให้เกิดการหมุนเวียนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำในชุมชนและประชาชนสามารถกู้ยืมไปดำเนินการจัดทำผลิตภัณฑ์ กลางน้ำ หรือกระบวนการจัดการตั้งแต่การเสริมความรู้ในการบริหารจัดการธุรกิจสมัยใหม่ การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและความคิดสร้างสรรค์ เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และปลายน้ำ คือการแสวงหาตลาดเพื่อสนับสนุนกลุ่มผู้ผลิตให้มีที่สำหรับจำหน่ายสินค้าทั้งตลาดในประเทศและต่างประเทศ การขยายช่องทางการตลาด Online ยุคการตลาดแบบ E-Commerce การสร้างเครือข่ายผู้ผลิตผู้ประกอบการให้สามารถปรับตัวได้ทันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงยุคโลกาภิวัตน์ เป็นต้น

¹ มีหลักแนวคิดพื้นฐาน หรือหลักปรัชญา OVOP 3 ประการ ได้แก่

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่สากล (Local Yet Global) คือการผลิตหรือสร้างสินค้าให้ได้มาตรฐานในระดับสากล แต่ยังคงสะท้อนวัฒนธรรมท้องถิ่น ไม่ว่าจะเป็นรูป รส กลิ่น สี เอาไว้
2. ลดการพึ่งพาจากภาครัฐ (Self-reliance and Creativity) คนในชุมชนจะต้องพึ่งพาตนเองได้ ไม่ผูกติดกับนโยบายของภาครัฐ มีอิสระในการคิด สร้างสรรค์ และตัดสินใจด้วยตนเอง
3. การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource Development) ให้มีความกล้าทำหยาและมีวิสัยทัศน์กว้างไกลสามารถเป็นผู้นำของชุมชนได้ โดยการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ ถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของ OVOP โดยถือว่า หากสามารถสร้างผู้นำกลุ่มที่ดีและมีกำลังกายใจที่เต็มเปี่ยม จะสามารถขับเคลื่อนโครงการให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้ในที่สุด

โดยในปัจจุบัน โครงการโอท็อป สามารถแบ่งออกเป็น 3 ประเภทกิจการ และ 6 ประเภทสินค้า ดังนี้

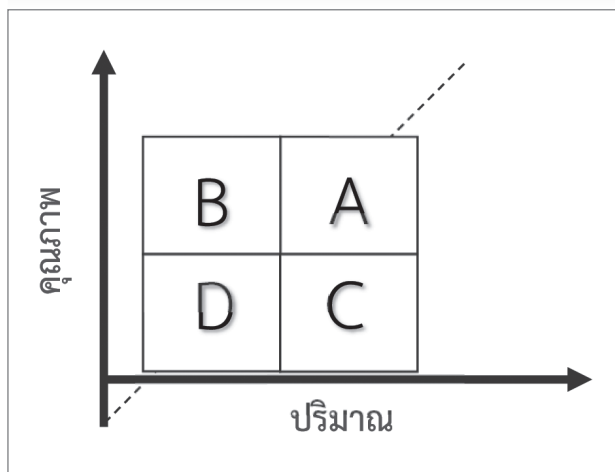

และโครงการโอท็อป ยังได้มีการจัดกลุ่มผู้ผลิตสินค้าที่เรียกว่า OTOP Segmentation¹ เพื่อง่ายต่อการดำเนินกลยุทธ์การส่งเสริมและแนวทางการพัฒนาเฉพาะกลุ่ม (Segmentation) โดยกำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีความชัดเจนเฉพาะกลุ่ม (Segmentation) โดยจำแนกเป็น 4 กลุ่ม ประกอบด้วย

- กลุ่ม A ดาวเด่นสู่สากล : สินค้ามีคุณภาพราคาสูงและผลิตได้ปริมาณมาก
- กลุ่ม B อนุรักษ์สร้างคุณค่าในกลุ่มลูกค้าเฉพาะ : สินค้ามีคุณภาพราคาสูงและผลิตในปริมาณน้อย เพื่อตอบสนองลูกค้าเฉพาะราย
- กลุ่ม C พัฒนาเข้าสู่ตลาดการแข่งขัน : สินค้ามีคุณภาพ/ราคาต่ำและผลิตได้ปริมาณมาก
- กลุ่ม D ปรับตัวเข้าสู่ห่วงโซ่อุปทานการผลิต : สินค้ามีคุณภาพ/ราคาต่ำและผลิตได้ปริมาณน้อย

¹ จากคู่มือการดำเนินงาน ผู้ผลิต ผู้ประกอบการ OTOP รายใหม่ ประจำปี 2558

ภาพที่ 5 สถิติโอทอป ประเภท สินค้าอุปโภค
และบริโภค ปี 2562

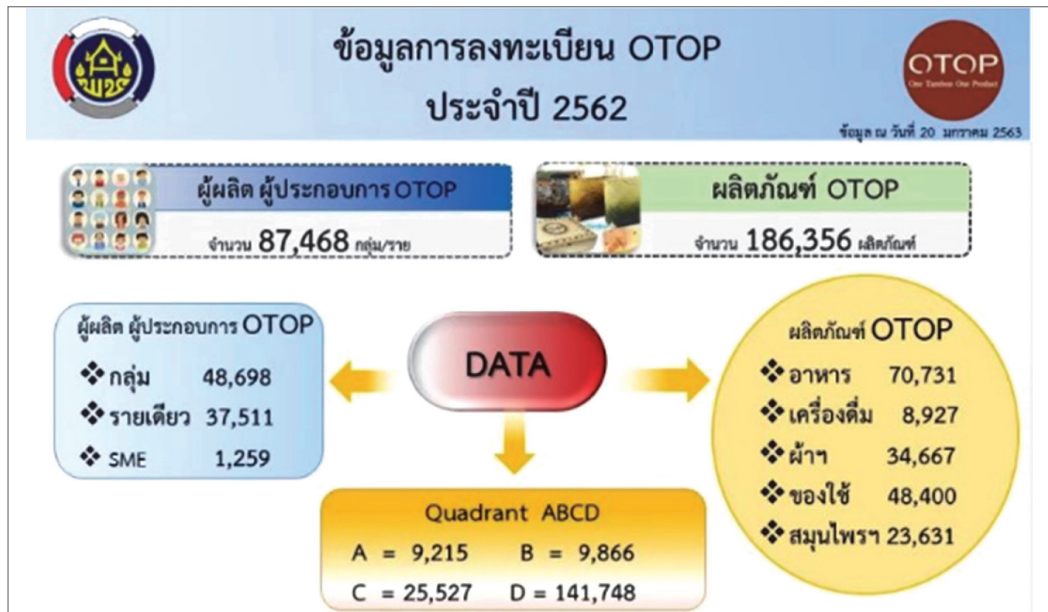

ในปัจจุบัน Segment ของกิจการโอทอป ยังคงมีจำนวนมากในกลุ่ม D ถึง C คิดเป็นสัดส่วนกว่าร้อยละ 90 ซึ่งต้องการการยกระดับคุณภาพเพื่ก้าวสู่กลุ่มเพื่อการส่งออกที่สามารถสร้างรายได้ที่มากขึ้นให้แก่ประเทศได้ในกลุ่ม B และ A ต่อไป

3.2 สถิติสำคัญของโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์

จากฐานข้อมูลการลงทะเบียนผลิตภัณฑ์โอทอป¹ ตั้งแต่ปี 2557-2562 ของกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ตามภาพที่ 5 แสดงให้เห็นถึงจำนวนผู้ผลิต ผู้ประกอบการโอทอปประเภทสินค้าอุปโภคและบริโภค จำนวนทั้งสิ้น 87,468 ราย โดยเป็นผู้ประกอบการครอบคลุมทุกพื้นที่ 77 จังหวัด ทั่วประเทศ สามารถผลิตสินค้าได้รวม 186,356 ชนิดผลิตภัณฑ์ โดยประเภทของผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยมมากในการประกอบกิจการโอทอป ได้แก่ สินค้าหมวด อาหาร ของใช้ตกแต่งของที่ระลึก ผ้าและเครื่องแต่งกาย คิดเป็นร้อยละ 38.0 26.0 และ 18.6 ตามลำดับ ซึ่งเป็นกลุ่มที่ง่ายต่อการประกอบกิจการ ได้รับความนิยมสูงในกลุ่มผู้ประกอบการรายเดียวและกลุ่มผู้ผลิตชุมชน สินค้าประเภทเหล่านี้ จัดอยู่ในกลุ่ม Segment D ถึง C เป็นส่วนมาก ขณะที่ กลุ่มสินค้าประเภทสมุนไพรที่ไม่ใช่อาหาร และเครื่องดื่ม ที่มีสัดส่วนร้อยละ 12.7 และ 4.8 ตามลำดับ เป็นกลุ่มสินค้าที่มีการผลิตน้อยกว่า อาจเนื่องจากกระบวนการผลิตที่ซับซ้อนกว่ากลุ่มแรก ทรัพยากรในชุมชนไม่เอื้อต่อการผลิต รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ แต่ทำให้ เมื่อเทียบสัดส่วนของการผลิตสินค้าประเภทเดียวกันแล้ว กลุ่มนี้จะมีสัดส่วนอยู่ใน Segment A สูงที่สุดทุกกลุ่มสินค้า

¹ จากฐานข้อมูลหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เว็บไซต์ <https://cep.cdd.go.th/services/database-otop>

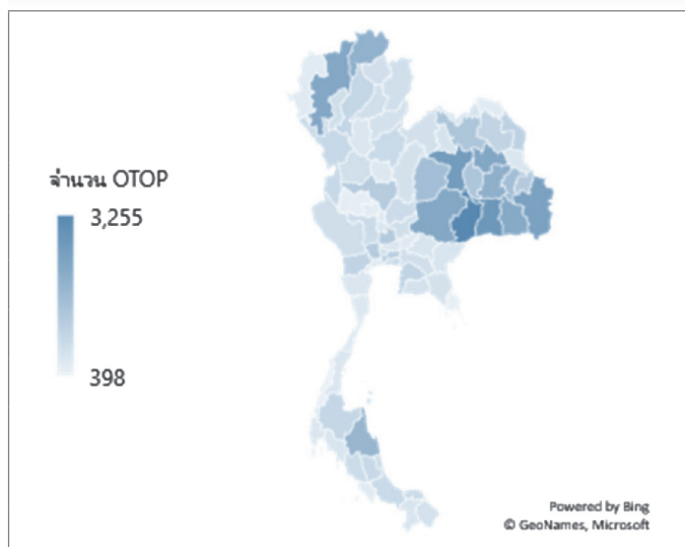
ที่มา : ฐานข้อมูลหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์จากเว็บไซต์ <https://cep.cdd.go.th/services/database-otop>

หากพิจารณาด้านการกระจายตัวของผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการโอท็อปในระดับพื้นที่ พบว่า จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปสูงสุด 10 อันดับแรก ตามภาพที่ 10 อยู่ในพื้นที่จังหวัด บุรีรัมย์ สุรินทร์ ขอนแก่น อุบลราชธานี กาฬสินธุ์ เชียงใหม่ นครราชสีมา ศรีสะเกษ ร้อยเอ็ด และเชียงราย โดย 8 ใน 10 จังหวัดแรกอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และหากพิจารณาทั่วทั้งประเทศ ตามภาพที่ 11 จะสังเกตได้ว่าการกระจายตัวส่วนใหญ่จะอยู่ในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของไทยเช่นเดียวกัน รวมถึงบางส่วนในภาคเหนือและภาคใต้ อาจเนื่องจาก ความพร้อมสำหรับการดำเนินกิจการของผู้ประกอบการในพื้นที่ดังกล่าว ทั้งด้านกำลังคน การจัดหาวัตถุดิบ และความพร้อมด้านการสร้างมูลค่าเพิ่มจากเอกลักษณ์หรือวัฒนธรรมประจำถิ่น เป็นตัวสนับสนุนผู้ผลิตสินค้าโอท็อปได้มากกว่าเมื่อเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ

ตาราง 6 (จำนวนผู้ประกอบการกิจการ OTOP สูงสุด 10 อันดับแรก)

จำนวนผู้ประกอบการโอท็อป	หน่วย (ราย)
1. บุรีรัมย์	3,255
2. สุรินทร์	2,815
3. ขอนแก่น	2,665
4. อุบลราชธานี	2,514
5. กาฬสินธุ์	2,351
6. เชียงใหม่	2,336
7. นครราชสีมา	2,332
8. ศรีสะเกษ	2,272
9. ร้อยเอ็ด	2,131
10. เชียงราย	2,076

ภาพที่ 6 (แผนที่แสดงจำนวนกิจการโอท็อปทั่วประเทศ)

ขณะที่ 10 จังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปน้อยที่สุด ประกอบไปด้วย จังหวัดภูเก็ต ตราด ระนอง อุทัยธานี ชัยนาท สตูล บึงกาฬ แม่ฮ่องสอน สมุทรสงคราม และนครนายก โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในพื้นที่บริเวณภาคใต้ สำหรับปัจจัยที่ทำให้มีจำนวนผู้ผลิตน้อยรายในกลุ่มดังกล่าว อาจเนื่องจาก เป็นพื้นที่ที่มีกำลังแรงงานต่ำ เนื่องจากเป็นจังหวัดเล็ก มีทางเลือกในการประกอบกิจการหรือทำงานอื่นที่มากกว่า เช่น ภาคการท่องเที่ยวในพื้นที่ภาคใต้ พื้นที่ไม้อื้อ เป็นต้น

3.3 การจัดกลุ่มพื้นที่เป้าหมายที่จะเป็นศูนย์ฝึกอบรมผู้มีรายได้น้อย

การพิจารณาจัดกลุ่มพื้นที่ที่มีจำนวนผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการโอท็อปในระดับพื้นที่ที่มีความสำคัญต่อการวางแผนการดำเนินงาน รวมถึงมาตรการที่จะใช้สนับสนุนในระยะถัดไป เนื่องจากแต่ละจังหวัดมีจำนวนผู้มีรายได้น้อยและจำนวนผู้ประกอบการไม่เท่ากัน ดังนั้น เพื่อให้ง่ายต่อการวิเคราะห์ ผู้เขียนได้ยกตัวอย่างกลุ่มจังหวัด 10 จังหวัด โดยใช้ข้อมูลผู้มีรายได้น้อย จากหัวข้อที่ 2 และจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปมาวิเคราะห์ตามภาพที่ 3 ดังต่อไปนี้

- กลุ่มที่ 1 กลุ่มจังหวัดที่มีอัตราส่วนจำนวนผู้มีรายได้น้อยต่อจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปในระดับสูงสุด
- กลุ่มที่ 2 กลุ่มจังหวัดที่มีอัตราส่วนจำนวนผู้มีรายได้น้อยต่อจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปในระดับต่ำสุด
- กลุ่มที่ 3 กลุ่มจังหวัดที่มีจำนวนผู้ประกอบการโอท็อปสูงสุด

ตาราง 7 แสดงอัตราส่วนจำนวนผู้มีรายได้น้อยต่อจำนวนผู้ประกอบการโอท็อป 1 ราย ปี 2562

ลำดับ	กลุ่มที่ 1		กลุ่ม 2		กลุ่ม 3	
	จังหวัด	อัตราส่วน	จังหวัด	อัตราส่วน	จังหวัด	อัตราส่วน
1.	กรุงเทพมหานคร	325.0	ระนอง	36.9	บุรีรัมย์	99.2
2.	นราธิวาส	242.0	สมุทรสงคราม	40.1	สุรินทร์	112.6
3.	เพชรบูรณ์	238.9	ตราด	41.3	ขอนแก่น	135.5
4.	สกลนคร	229.8	พังงา	43.7	อุบลราชธานี	175.4
5.	นครราชสีมา	208.9	ชุมพร	50.4	กาฬสินธุ์	107.1
6.	อุดรธานี	202.3	ภูเก็ต	53.1	เชียงใหม่	136.7
7.	สงขลา	200.1	กระบี่	53.2	นครราชสีมา	208.9
8.	เลย	189.7	นครนายก	53.4	ศรีสะเกษ	173.3
9.	อุบลราชธานี	175.4	จันทบุรี	55.3	ร้อยเอ็ด	150.5
10.	ศรีสะเกษ	173.3	สิงห์บุรี	60.1	เชียงราย	131.0

จากข้อมูลข้างต้น กลุ่มจังหวัดที่มีอัตราส่วนที่อยู่ในระดับต่ำ ดังเช่นในกลุ่มที่ 2 จะมีความพร้อมในด้านการมีผู้ประกอบการโอท็อปรองรับการฝึกอบรมได้มากกว่า เหมาะแก่การเป็นจังหวัดต้นแบบเพื่อทดลองกระบวนการดำเนินงานมากที่สุด อย่างไรก็ตาม การมีอัตราส่วนน้อยที่สุดไม่ได้แสดงถึงการกระจายตัวและความหลากหลายของประเภทของผู้ประกอบการ

สำหรับกลุ่มจังหวัดที่มีอัตราส่วนอยู่ในระดับสูง ดังเช่นในกลุ่มที่ 1 แม้จะมีข้อเสียเปรียบคือการมีผู้ประกอบการโอท็อปที่สามารถรองรับการฝึกอบรมได้น้อยกว่า แต่ในทางกลับกัน จำนวนผู้ที่เข้าร่วมการฝึกอบรมมาก

ควรมีมาตรการเกี่ยวกับการสนับสนุนให้เกิดการจัดตั้งกลุ่ม

สำหรับกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มที่ได้วิเคราะห์มาแล้วก่อนหน้านี้ โดยจะมีข้อได้เปรียบในแง่ของการกระจายตัวและความหลากหลายของประเภทของผู้ประกอบการสูงสุด

อย่างไรก็ตาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเพียงเบื้องต้นของผู้เขียน ยังมีข้อมูลทั้งประเภทของกิจการ การกระจายตัวของผู้ประกอบการรายอำเภอ และตำบล ระดับของผลิตภัณฑ์หรือ Segment ของแต่ละผู้ประกอบการ เพื่อประกอบการพิจารณาสำหรับการเสนอแนะนโยบายในเชิงลึกต่อไป

4. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย เชื่อมโยงผู้มีรายได้น้อยกับโอท็อป¹

แนวความคิดนำโอท็อปเข้ามาเป็นอีกหนึ่งทางเลือกสำหรับการพัฒนาศักยภาพของผู้มีรายได้น้อยนั้น เนื่องจากผู้เขียนเล็งเห็นว่าด้วยข้อจำกัดของกลไกการฝึกอาชีพตามมาตรการพัฒนาคุณภาพชีวิตฯ ในช่วงที่ผ่านมา ยังมีส่วนที่จะสามารถปรับปรุงแก้ไข ทั้งความล่าช้าของการดำเนินการฝึกอาชีพ จำนวนศูนย์ฝึกอาชีพที่ไม่เพียงพอ และการที่ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม ไม่ได้ความรู้ที่ได้ไปใช้ประโยชน์หรือสร้างรายได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น การนำเครื่องมือใหม่ ๆ เข้ามาพิจารณาเพื่อเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของโครงการ จะสามารถเพิ่มศักยภาพแก่ผู้มีรายได้น้อยในโครงการลงทะเบียนฯ ทั้งในวิชาชีพหรืออาชีพหลักของตน หรือการประกอบอาชีพใหม่สร้างรายได้ให้มากขึ้น จนนำไปสู่การหลุดพ้นจากการเป็นผู้มีรายได้น้อย รวมถึงกระบวนการจัดหาฐานรองรับแรงงานจากการฝึกอาชีพที่มีความมั่นคง และมีประสิทธิภาพ เพื่อเสนอต่อรัฐบาลในการดำเนินการรองรับโครงการลงทะเบียนฯ รอบใหม่ ดังนี้

4.1 การใช้โอท็อปเป็นศูนย์ฝึกอาชีพท้องถิ่น/ชุมชน

วัตถุประสงค์ กลุ่มโอท็อปในหลายกลุ่ม มีศักยภาพที่จะเป็นแหล่งให้ความรู้ในการอบรมฝึกอาชีพ และฐานรองรับแรงงานที่มั่นคง จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยจูงใจกลุ่มโอท็อปให้เข้าร่วมโครงการ ผ่านการสนับสนุนเป็นกรณีพิเศษ เช่น เงินงบประมาณจัดงานบางส่วน การให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ และอื่นๆ เป็นต้น

รูปแบบการดำเนินการ

1) ประเมินกลุ่มโอท็อปในเขตพื้นที่ ทั้งในด้านรูปแบบกิจการ ประเภทของผลิตภัณฑ์ ให้ความหลากหลาย โดยนำเอาการจัดกลุ่มเป้าหมายจากข้อ 3.3 มาประเมิน พร้อมจับคู่กับผู้มีรายได้น้อย (จะเป็นผู้มีรายได้น้อยทั้งหมด หรือผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ต่ำกว่าเส้นความยากจน หรือเฉพาะผู้มีรายได้น้อยที่ว่างงาน ขึ้นอยู่กับเป้าหมายของโครงการและงบประมาณที่จะใช้) เน้นไปที่การจับคู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือพื้นที่ใกล้เคียง

2) จัดหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพให้ตรงกับรูปแบบงานของโอท็อปในเขตพื้นที่ โดยเป็นหลักสูตรตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำ และร่วมลงมือจริงทั้งต้น-ปลายน้ำ เพื่อให้ผู้เข้าร่วมการฝึกอบรม สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้มากขึ้น

3) จัดระยะเวลาการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม ไม่คาบเกี่ยวกับช่วงการทำงานหลักของผู้เข้าฝึกอบรม โดยสามารถดำเนินการคู่ขนานไปกับการฝึกอบรมในโครงการปกติที่มาจากกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธ.ก.ส.) และหน่วยงานอื่นได้ เพื่อให้ผู้ต้องการเข้ารับการฝึกอบรมได้ประโยชน์สูงสุด

¹ เป็นข้อเสนอส่วนตัวของผู้เขียน ไม่เกี่ยวข้องกับหน่วยงาน

4.2 จับคู่ผู้มีรายได้น้อย-ผู้ประกอบการโอท็อป

วัตถุประสงค์ กลุ่มโอท็อปในหลายกลุ่ม มีศักยภาพที่จะสามารถเป็นตลาดรองรับแรงงานจากการฝึกอบรมอาชีพเพิ่มเติมได้เป็นอย่างดี หากกลุ่มโอท็อปกลุ่มใดต้องการแรงงานเพิ่มเพื่อขยายกิจการ สามารถลงชื่อและรอการจับคู่กับกลุ่มผู้มีรายได้น้อยที่สนใจเข้าร่วมงาน โดยมีกรมการพัฒนาชุมชนในพื้นที่หรือหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายเป็นตัวกลาง

รูปแบบการดำเนินการ

- 1) ส่งแบบสำรวจกลุ่มผู้ประกอบการโอท็อป เพื่อประเมินความต้องการแรงงานในแต่ละพื้นที่
- 2) สอบถามความต้องการที่จะเข้าทำงานของผู้มีรายได้น้อยที่อยู่ในระหว่างการฝึก หรือฝึกเสร็จสิ้นแล้วจับคู่กัน เน้นไปที่การจับคู่ในพื้นที่เดียวกัน หรือพื้นที่ใกล้เคียง หากต้องการให้ลงชื่อให้หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ
- 3) หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทำการจับคู่ผู้ประกอบการโอท็อปและผู้มีรายได้น้อย

4.3 มาตรการเบี่ยค่าอบรมเพื่อเป็นผู้ผลิต/ลูกจ้างโอท็อป

วัตถุประสงค์ ผู้ที่เข้าร่วมการฝึกอบรม จะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคเพิ่มเติม¹ เป็นการดึงดูดให้ผู้มีรายได้น้อยภาคบังคับและภาคสมัครใจ² เข้าร่วมการฝึกตลอดกับผู้สมัคร จะช่วยเพิ่มรายได้ให้กลุ่มผู้ผลิตสินค้าโอท็อปในชุมชนหรือพื้นที่ใกล้เคียง และจะช่วยยกระดับกิจการไปสู่ Segment C B และ A ในลำดับต่อไป

รูปแบบการดำเนินการ

ดำเนินการให้เบี่ยค่าอบรมผ่านบัตรสวัสดิการแห่งรัฐสำหรับผู้มีบัตรสวัสดิการเป็นเงิน ตามระดับรายได้และความเหมาะสม เพื่อการซื้อและบริโภคสินค้าโอท็อปชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง เป็นการสนับสนุนสินค้าโอท็อปภายในพื้นที่อีกทางหนึ่ง

4.4 เงินช่วยเหลือเพื่อพัฒนาอาชีพในระดับกลุ่มของผู้มีรายได้น้อย

วัตถุประสงค์ หากผู้มีรายได้น้อยที่ได้รับการฝึกอบรมเสร็จสิ้นแล้ว มีความประสงค์จะรวมกลุ่มกันเพื่อจัดตั้งกลุ่มผู้มีรายได้น้อยโอท็อปขึ้นมา จะสามารถยื่นขอรับเงินทุนสนับสนุนจากภาครัฐ โดยรัฐจะพิจารณาการให้เงินทุนและวงเงินจากประเภทผลิตภัณฑ์ที่ทางกลุ่มจะผลิตออกมาไม่ซ้ำซ้อนกับผลิตภัณฑ์โอท็อปที่มีอยู่เดิมในพื้นที่ที่ยังขาดแคลนกลุ่มโอท็อป และความเร่งด่วนในการจัดตั้งกลุ่มเพื่อช่วยผู้มีรายได้น้อยในแต่ละพื้นที่ตามหัวข้อ 2 และ 3.3

รูปแบบการดำเนินการ

ผู้มีรายได้น้อยที่สนใจจัดตั้งกลุ่มโอท็อป โดยรวมกลุ่มผู้มีรายได้น้อยมากกว่า 10 คน สามารถยื่นขอรับทุนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มโอท็อป จากหน่วยงานธนาคาร ได้แก่ ธ.ก.ส. ธ.ออมสิน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในอัตราดอกเบี้ยต่ำ

¹ ที่ผ่านมา ผู้เข้าร่วมมาตรการทั้งภาคบังคับและภาคสมัครใจ จะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็นเพิ่มเติม แบ่งเป็น

1) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้ไม่เกิน 30,000 บาทในปี 2559 จะได้รับวงเงินเพิ่มเติมจำนวน 200 บาท/คน/เดือน

2) ผู้มีบัตรสวัสดิการแห่งรัฐที่มีรายได้สูงกว่า 30,000 บาทในปี 2559 จะได้รับวงเงินเพิ่มเติมจำนวน 100 บาท/คน/เดือน

² ผู้มีรายได้น้อยที่ผ่านเกณฑ์ได้รับบัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ที่มีอายุระหว่าง 18-59 ปี จัดอยู่ในกลุ่มภาคบังคับ จะต้องเข้ารับการฝึกอบรมทุกคน และ 60 ปี ขึ้นไป จัดอยู่ในกลุ่มภาคสมัครใจ เลือกเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมได้

4.5 เงินสวัสดิการสำหรับผู้มีรายได้น้อยกลุ่มโอท็อป

วัตถุประสงค์ ผู้มีรายได้น้อยที่เข้าร่วมกลุ่มโอท็อปเดิม หรือการตั้งกลุ่มโอท็อปของผู้มีรายได้น้อยเอง จะได้รับวงเงินค่าซื้อสินค้าอุปโภคบริโภคจากกลุ่มโอท็อปเพิ่มเติม ตลอดระยะเวลาที่ยังอยู่ในกลุ่ม เป็นการจูงใจให้ผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีงานประจำ หรือต้องการทำงานเสริม เข้าสู่ตลาดงานโอท็อป

รูปแบบการดำเนินการ

ดำเนินการให้เครดิตเงินสำหรับผู้มีบัตรสวัสดิการเป็นเงิน ตามระดับรายได้และความเหมาะสม เพิ่มเติมจากข้อ 4.3 เป็นการดึงดูดให้ผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีงานประจำ หรือต้องการรายได้เสริม เข้าร่วมกลุ่มโอท็อป โดยจะจ่ายเป็นรอบ 3 เดือน เพื่อเป็นการดึงดูดให้ผู้มีรายได้น้อยเหล่านั้น จะยังคงอยู่ในระบบงานต่อไป

4.6 สิทธิประโยชน์สำหรับกลุ่มโอท็อปที่มีผู้มีรายได้น้อยเข้าร่วมงาน

วัตถุประสงค์ กลุ่มโอท็อปเดิมที่รับผู้มีรายได้น้อยเข้าร่วมกลุ่ม หรือกลุ่มที่ถูกจัดตั้งขึ้นจากกลุ่มผู้มีรายได้น้อย รวมกันเกินกว่า 10 คน จะได้รับสิทธิประโยชน์ต่าง ๆ เพิ่มเติม จากปกติ เช่น การปรับลดภาระทางภาษีเพิ่มเติม ยกตัวอย่าง ภาษีเงินได้ที่ลดลงเป็นขั้นบันได หากจำนวนผู้มีรายได้น้อยเข้าร่วมกลุ่มเพิ่มขึ้น เป็นต้น

รูปแบบการดำเนินการ

1) กลุ่มโอท็อปเดิม หรือกลุ่มโอท็อปตั้งใหม่ ยื่นขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม โดยการรายงานชื่อผู้มีรายได้น้อย ที่เข้าร่วมกลุ่ม รายได้ของกลุ่ม รายได้เฉพาะของผู้มีรายได้น้อย ไปยังกรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย เป็นประจำทุกเดือน

2) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รายงานตัวเลขสรุปผลทุก 3 เดือนมายังกระทรวงการคลัง เพื่ออนุมัติสิทธิประโยชน์แก่กลุ่มโอท็อป รวมถึง เงินสวัสดิการสำหรับผู้มีรายได้น้อยกลุ่มโอท็อปตามข้อ 4.5

4.7 มาตรการสนับสนุนอื่น ๆ

ส่งเสริมให้มีการสร้างพื้นที่จัดเทศกาลรวมกลุ่มโอท็อปหมุนเวียนประจำเดือน ในแต่ละพื้นที่ เพื่อเพิ่มโอกาส ให้กับผู้มีรายได้น้อยมีทางเลือกในการจับจ่ายสินค้าโอท็อป ประเภทสินค้าอุปโภคบริโภค รวมถึงผู้ประกอบการโอท็อป มีพื้นที่ประชาสัมพันธ์และจำหน่ายให้ผู้มีรายได้น้อย โดยร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินงาน และอำนวยความสะดวกในการจัดงาน

4.3 สรุปข้อเสนอแนะการพัฒนาการฝึกอาชีพของผู้มีรายได้น้อย

โครงการ/รูปแบบการดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
1. โอท็อปฝึกอาชีพ 1) ประเมินกลุ่มโอท็อปในเขตพื้นที่ ทั้งในด้านรูปแบบกิจการ ประเภทของผลิตภัณฑ์ ให้ความหลากหลาย จับคู่กับผู้มีรายได้น้อยในพื้นที่ 2) จัดหลักสูตรพัฒนาทักษะอาชีพให้ตรงกับรูปแบบงานของโอท็อปในพื้นที่นั้น ๆ 3) จัดระยะเวลาการฝึกอบรมให้มีความเหมาะสม ไม่คาบเกี่ยวกับช่วงการทำงานหลักของผู้เข้าฝึกอบรม	1) ผู้มีรายได้น้อยมีทางเลือกสำหรับประเภทของงานในการฝึกอบรมเพิ่มขึ้น 2) ลดภาระค่าเดินทางไปฝึกอบรม 3) ลดความล่าช้าในกระบวนการฝึกเนื่องจากจำนวนศูนย์ฝึกที่เพิ่มขึ้น 4) ช่วงระยะเวลาเข้าฝึกไม่เป็นอุปสรรคต่อการฝึกอบรม

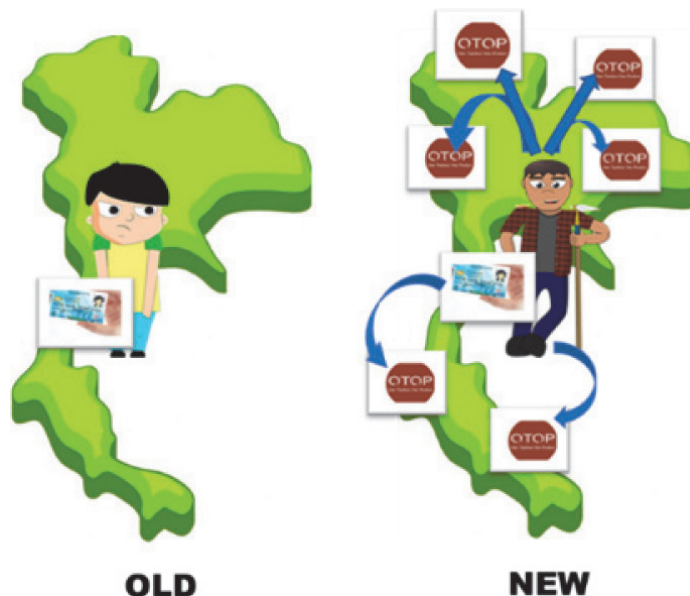
โครงการ/รูปแบบการดำเนินการ	ผลที่คาดว่าจะได้รับ
<u>2. Matching งานสร้างรายได้</u> 1) ส่งแบบสำรวจกลุ่มผู้ประกอบการโอท็อป เพื่อประเมินความต้องการแรงงานในแต่ละพื้นที่ 2) สอบถามความต้องการที่จะเข้าทำงานของผู้มีรายได้น้อย หากต้องการเข้าร่วมกลุ่มโอท็อปให้ลงชื่อกับหน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบ 3) หน่วยงานที่มีหน้าที่รับผิดชอบทำการจับคู่ผู้ประกอบการโอท็อปและผู้มีรายได้น้อย <u>3. โอท็อปสวัสดิการ</u> ดำเนินการให้เครดิตเงินสำหรับผู้มีบัตรสวัสดิการเป็นเงิน ตามระดับรายได้และความเหมาะสม เพื่อการซื้อสินค้าและบริการในพื้นที่ <u>4. สร้างกลุ่มสร้างงานโอท็อป</u> ผู้มีรายได้น้อยที่สนใจจัดตั้งกลุ่มโอท็อป โดยรวมกลุ่มผู้มีรายได้น้อยมากกว่า 10 คน สามารถยื่นขอรับทุนส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มโอท็อป จากหน่วยงานธนาคาร ได้แก่ ธ.ก.ส. ธ.ออมสิน หรือหน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ <u>5. โอท็อป ยิ่งอยู่ยิ่งได้</u> ให้เงินสำหรับผู้มีบัตรสวัสดิการเป็นเงินตามระดับรายได้และความเหมาะสม เป็นการดึงดูดให้ผู้มีรายได้น้อยที่ยังไม่มีงานประจำ หรือต้องการรายได้เสริม เข้าร่วมกลุ่มโอท็อป หรือจัดตั้งกลุ่มโอท็อปใหม่ โดยจะจ่ายเป็นรอบ 3 เดือน เพื่อเป็นการดึงดูดให้ผู้มีรายได้ จะยังคงอยู่ในระบบงานต่อไป <u>6. สิทธิประโยชน์สำหรับกลุ่มโอท็อปที่มีรายได้น้อยเข้าร่วมงาน</u> 1) กลุ่มโอท็อปเดิม หรือกลุ่มโอท็อปตั้งใหม่ สามารถยื่นขอรับสิทธิประโยชน์เพิ่มเติม หากดำเนินการตามที่กำหนด 2) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย รายงานตัวเลขสรุปผลทุก 3 เดือนมายังกระทรวงการคลัง เพื่ออนุมัติสิทธิประโยชน์ <u>7. มาตรการสนับสนุนอื่น ๆ</u> ส่งเสริมการจัดพื้นที่แสดงสินค้าโอท็อปทุกจังหวัด วนกันไปในระดับชุมชน หมุนเวียนเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้ผู้มีรายได้น้อยมีทางเลือกในการจำหน่ายสินค้าโอท็อป ขณะที่ผู้ประกอบการโอท็อปมีพื้นที่ประชาสัมพันธ์และจำหน่ายให้แก่ผู้มีรายได้น้อยและบุคคลทั่วไป	5) ผู้มีรายได้น้อยเข้าสู่ระบบงานเพิ่มขึ้น ทั้งเป็นงานหลัก หรืองานเสริม เพื่อเพิ่มรายได้จนหลุดพ้นจากเส้นความยากจนในที่สุด 6) ผู้ประกอบการโอท็อปได้แรงงานที่ต้องการ รวมทั้งมีประสบการณ์ที่ได้จากการฝึกอบรมแล้ว 7) ลดภาระค่าครองชีพพื้นฐานแก่ผู้มีรายได้น้อย 8) เพิ่มรายได้กลุ่มโอท็อป 9) เกิดความร่วมมือกันภายในชุมชน สร้างความเข้มแข็ง สามัคคีในชุมชน เกิดการจ้างงานในชุมชน และการนำความรู้มาใช้อย่างต่อเนื่องเพิ่มขึ้น 10) เพิ่มแรงจูงใจให้ผู้มีรายได้น้อยที่ว่างงาน หรือมีรายได้ไม่เพียงพอ เข้าสู่ตลาดงาน เพิ่มรายได้และยังคงอยู่จนกลุ่มโอท็อปเติบโตขึ้น 11) จูงใจให้เกิดการจ้างงานได้มากขึ้น 12) ลดภาระของกลุ่มโอท็อป เพิ่มโอกาสในการพัฒนากลุ่ม รายได้กลุ่ม 13) ลดภาระเจ้าหน้าที่ติดตามตรวจสอบผลการฝึกอบรม 14) ผู้ประกอบการได้ขยายตลาด การประชาสัมพันธ์ รวมถึงกระจายรายได้ไม่กระจุกตัวในพื้นที่ที่มีจำนวนผู้มีรายได้น้อยสูง

5. บทสรุป

การนำเอาโครงการโอท็อปมาเป็นกลไกในการยกระดับรายได้และการมีงานทำให้ดีขึ้น โดยนำเอาจุดเด่นของโครงการโอท็อปที่มีอยู่หลายประการ ทั้งจำนวนผู้ประกอบการที่กระจายครอบคลุมทั่วประเทศ จะทำให้เกิดแหล่งพัฒนาทักษะการฝึกอาชีพต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น ลดภาระค่าเดินทางไปฝึกอาชีพและตอบสนองต่อความต้องการของผู้ที่ต้องการฝึกอาชีพได้เป็นอย่างดี รวมถึงผู้ประกอบการโอท็อป จะได้รับการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านทางผู้ที่เข้ารับการฝึกอบรม สามารถดูดซับแรงงานบางส่วนตามความต้องการแรงงานในพื้นที่ เพื่อตอบสนองต่อการเติบโตของกลุ่มหรือชุมชนนั้น ๆ ให้มีความเข้มแข็งมากขึ้น และการออกมาตรการเพิ่มเติมที่มีความเหมาะสม จะทำให้เกิดการได้ประโยชน์ทั้งสองฝ่าย (win-win situation) แก่ทั้งผู้มีรายได้น้อยและผู้ประกอบการโอท็อป

ทั้งนี้ ยังมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาประกอบการออกมาตรการ ทั้งการศึกษาและนำข้อมูลเชิงลึกต่างๆ เช่น ประเภทของกิจการในแต่ละตำบล อำเภอ และจังหวัด ว่ามีการกระจายตัวเพียงพอและมีความหลากหลายหรือไม่ เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอาชีพได้รับประโยชน์สูงสุด โดยผู้เขียนมองว่า การเรียนเพียงทฤษฎีไม่เท่าปฏิบัติจริง เปลี่ยนจากการฝึกอบรมเป็นการฝึกงาน จะช่วยสร้างองค์ความรู้ตั้งแต่ต้นน้ำไปจนถึงปลายน้ำให้แก่ผู้มีรายได้น้อยได้ใช้เป็นเครื่องมือพัฒนาต่อไป

อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญจะทำให้การฝึกอาชีพของผู้มีรายได้น้อยประสบผลสัมฤทธิ์มากขึ้น จะต้องใช้การปรับปรุงกระบวนการติดตามและตรวจสอบผลลัพธ์การฝึกอาชีพของผู้ฝึกอาชีพมากขึ้นกว่าเดิม เพื่อที่ทางรัฐบาลจะสามารถเสนอแนะนโยบายช่วยเหลือได้ตรงจุดยิ่งขึ้น และหากสามารถลดจำนวนผู้มีรายได้น้อยได้มากขึ้น จะส่งผลดีหลายด้านทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม รวมถึงจะเป็นการลดภาระทางการคลังของรัฐที่ต้องดูแลประชาชนต่อไปในอนาคตได้อีกทางหนึ่ง

บทวิเคราะห์

เรื่อง: การใช้ประโยชน์จาก Google Trend ในการประมาณการอัตราการว่างงาน¹

บทสรุปผู้บริหาร

• ในยุคที่การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาทในการเป็นแหล่งฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่มีประโยชน์ในการติดตามพฤติกรรมและความสนใจของประชาชนทุกระดับ โดยข้อมูลบางส่วนที่ได้เผยแพร่สู่สาธารณะ มีส่วนช่วยให้ผู้ใช้บริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำความนิยมของคำค้นหาที่หลากหลายจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุดและทั่วถึง

• งานศึกษานี้ได้นำประโยชน์จากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของ Google ในแอปพลิเคชัน Google Trend ซึ่งมีศักยภาพเพียงพอในการเป็นเครื่องชี้วัดเศรษฐกิจโดยแสดงพฤติกรรมความสนใจของประชาชนทุกระดับและแสดงผลแบบ Real Time มาใช้ในการติดตามและประเมินผลเศรษฐกิจด้านการว่างงานของไทย โดยในงานศึกษานี้ประมาณการอัตราการว่างงานระหว่างเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563 โดยเปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่าง 1) แบบจำลอง ARIMA โดยใช้ข้อมูลอัตราการว่างงานในอดีต และ 2) แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดที่ใช้ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ของคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน”

• ผลการศึกษาพบว่า แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ประมาณการอัตราการว่างงานในเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563 ในช่วงร้อยละ 0.8 ถึง 1.3 และให้ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองต่ำที่สุด โดยต่ำกว่าแบบจำลอง ARIMA ที่ประมาณการอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 1.0 ถึง 1.1 เนื่องจากคนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “เราไม่ทิ้งกัน” มากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ภายหลังที่มาตรการเยียวยาสิ้นสุดลง กอรปกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบมากขึ้น ประชาชนจึงให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” มากยิ่งขึ้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายนเป็นต้นมา ทั้งนี้ แม้ว่าแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดประมาณการอัตราการว่างงาน ไตรมาสที่สอง 2563 ที่ร้อยละ 1.0² ต่ำกว่าอัตราการว่างงานไตรมาสที่สองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเผยแพร่ที่ ร้อยละ 2.0 หรือมีผู้ว่างงานจำนวน 7.45 แสนคน จากจำนวนแรงงาน 38.17 ล้านคน และมีผู้มีงานทำซึ่งขณะนี้ไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับเงินเดือน แต่มีงานที่จะกลับไปทำจำนวน 2.08 ล้านคน หากแต่การมีข้อมูลเบื้องต้นที่มีความถี่เป็นรายเดือน ก็มีส่วนช่วยให้ติดตามภาวะเศรษฐกิจได้อย่างทันทั่วถึง อย่างไรก็ดี การนำข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend มาใช้ จำเป็นต้องมีความระมัดระวังในการคัดเลือกคำค้นหา การเลือกคำที่แตกต่างกันหรือคำเดียวกัน แต่คนละช่วงเวลา ผลลัพธ์ก็必将มีความแตกต่างกัน

¹ ผู้เขียน ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล เศรษฐกรชำนาญการ ขอขอบคุณ ดร.พิสิทธิ พัวพันธ์ ดร.นรพัทธ์ อัครวัลลภ ดร.ยุทธภูมิ จารุเศรษฐ์ และนางสาวอภิญญา เจนธัญญารักษ์ สำหรับคำแนะนำ ทั้งนี้ ข้อคิดเห็นที่ปรากฏในบทความนี้เป็นความเห็นของผู้เขียน ซึ่งไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความเห็นของสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

² แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดประมาณการอัตราการว่างงาน เดือนเมษายนถึงมิถุนายน 2563 เท่ากับร้อยละ 0.8 1.1 และ 1.2 ตามลำดับ

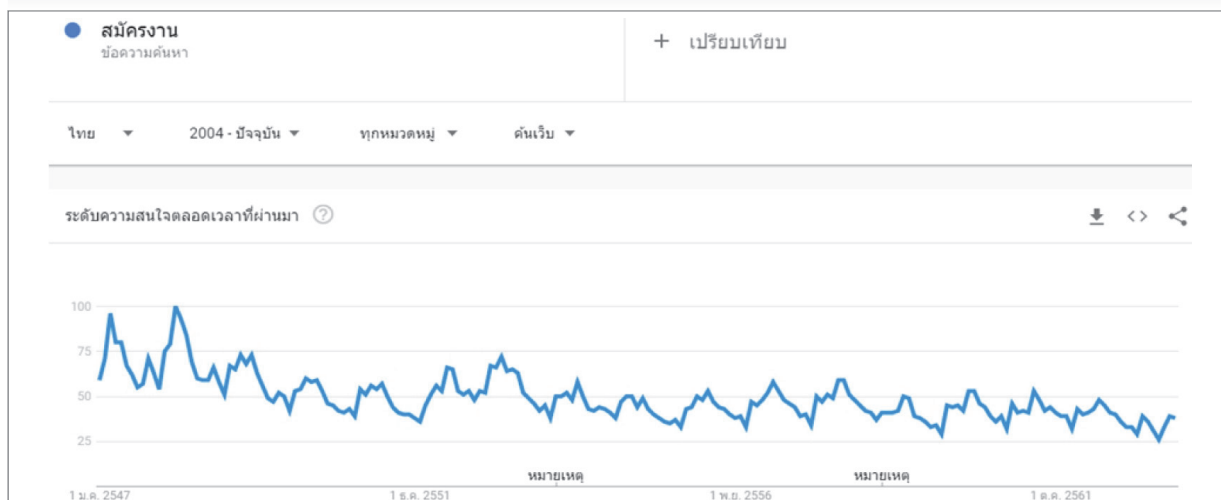
1. บทนำ

ในยุคที่การติดต่อสื่อสารเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็วขึ้น อินเทอร์เน็ตเริ่มเข้ามามีบทบาทในการเป็นแหล่งฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ที่มีประโยชน์ในการติดตามพฤติกรรมและความสนใจของประชาชนทุกระดับ โดยข้อมูลบางส่วนที่ได้เผยแพร่สู่สาธารณะ มีส่วนช่วยให้ผู้ใช้บริการทั้งภาครัฐและภาคเอกชนนำความนิยมของคำค้นหาที่หลากหลายจากฐานข้อมูลขนาดใหญ่ มาใช้ในการวิเคราะห์ความต้องการของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างตรงจุดและทั่วถึง เช่น คำค้นหา “โทรศัพท์มือถือ” เป็นคำที่ได้รับความนิยมในระยะหลังมานี้ แทนที่คำว่า “โทรศัพท์” ซึ่งการเปลี่ยนแปลงคำค้นหาดังกล่าว สะท้อนความต้องการสินค้าคงทนของผู้บริโภคที่เปลี่ยนไปตามเวลา

ข้อมูลการค้นหาลงอินเทอร์เน็ตมีศักยภาพเพียงพอที่จะเป็นประโยชน์ในการกำหนดนโยบายทางเศรษฐกิจด้วยโครงสร้างทางเศรษฐกิจที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้การติดตามเครื่องชี้เศรษฐกิจแบบดั้งเดิมไม่เพียงพออีกต่อไป ประกอบกับเครื่องชี้เศรษฐกิจของหน่วยงานภาครัฐ โดยทั่วไปมีความล่าช้าประมาณ 1-3 เดือน เนื่องจากบางหน่วยงานอาจต้องใช้เวลาในการรวบรวมข้อมูลและประมวลผลหรืออาจใช้วิธีสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ซึ่งการรวบรวมและประมวลผลแบบสอบถามที่มีคุณภาพและถูกต้องอาจใช้ระยะเวลานาน และในบางครั้งอาจพบความคลาดเคลื่อนในกระบวนการรวบรวมข้อมูล รวมถึงการสุ่มเลือกกลุ่มตัวอย่างอาจไม่ได้เป็นตัวแทนที่ดีของประชากรทั้งหมด จากเหตุผลดังกล่าว ทำให้การรายงานข้อมูลเครื่องชี้บางประเภทไม่สามารถทำได้ทันท่วงที

ปัจจุบันเว็บไซต์ Google ถือเป็นแหล่งฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) เนื่องจาก รวบรวมข้อมูลการค้นหาของประชาชนในทุกระดับทั่วโลก และ Google ได้พัฒนาแอปพลิเคชันที่มีชื่อว่า Google Trend ซึ่งแสดงปริมาณการค้นหาแบบ Real Time ที่สะท้อนพฤติกรรมความสนใจของผู้ใช้งานที่เกิดขึ้นเป็นประจำทุกวัน โดยข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend สามารถ Export ให้อยู่ในรูปข้อมูลอนุกรมเวลาได้เป็นรายชั่วโมง รายสัปดาห์ รายเดือนและรายปี โดยมีข้อมูลย้อนหลังถึงปี 2547 และสามารถแยกประเภทการค้นหาได้เป็นรายจังหวัดที่แสดงผลในรูปแบบที่ รวมถึงแสดงหัวข้ออื่นที่เป็นคำนิยมในการค้นหาเช่นกัน ทั้งนี้ ความนิยมในปริมาณการค้นหาถูกปรับให้อยู่ในรูปดัชนี (Index) ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนระหว่างจำนวนคำที่ใช้ในการค้นหาและจำนวนการค้นหาทั้งหมดระหว่างสัปดาห์ อีกทั้งยังได้จัดผลทางฤดูกาล (Seasonal Factors) ออกไปแล้ว โดยดัชนีมีค่าเป็นตัวเลขระหว่าง 0-100 โดยค่า 100 หมายถึง คำที่มีความนิยมสูงสุดและมีปริมาณการค้นหามากที่สุด ส่วนค่า 0 หมายถึง ข้อมูลไม่เพียงพอในการประมวลผล อย่างไรก็ตาม การนำข้อมูล Google Trend มาใช้ยังมีข้อจำกัด คือ การค้นหาคำประเภทเดียวกัน แต่คนละวัน ผลลัพธ์จะแตกต่างกัน ดังนั้น การนำข้อมูลจาก Google Trend มาใช้ ควรเป็นข้อมูลเฉลี่ยรายเดือน เนื่องจาก มีเสถียรภาพมากกว่าข้อมูลรายวันที่มีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน

ภาพที่ 1 ข้อมูลการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” จาก Google Trend

ที่มา : Google Trend ข้อมูล ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2563

ภาพที่ 2 ข้อมูลการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” จาก Google Trend รายจังหวัดและคำค้นหายอดนิยมอื่น ๆ

ที่มา : Google Trend ข้อมูล ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2563

ภาพที่ 1 และ 2 แสดงตัวอย่างการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” พบว่า ผลลัพธ์มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2554 เป็นต้นมา ซึ่งสะท้อนว่าคนส่วนใหญ่อาจมีงานที่ตนพึงพอใจทำอยู่แล้ว จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องหางานใหม่ อย่างไรก็ตาม ในช่วงที่เศรษฐกิจไทยได้รับผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ตั้งแต่เดือนเมษายน 2563 ถึงปัจจุบัน ประชาชนก็เริ่มมีการค้นหาคำดังกล่าวมากขึ้น แสดงถึงความต้องการหางานเพิ่มมากขึ้น จากการที่ธุรกิจต่าง ๆ ได้รับผลกระทบและไม่สามารถดำเนินการได้ในช่วงที่รัฐบาลออกมาตรการควบคุมการแพร่ระบาด เป็นเหตุทำให้แรงงานบางส่วนถูกเลิกจ้างหรือพักงาน โดยปริมาณความถี่ในการค้นหาคำดังกล่าวมีค่าเท่ากับ 38 ณ สิ้นเดือนกรกฎาคม 2563 ในขณะที่ช่วงราว 15 ปีที่ผ่านมาเคยอยู่ที่ระดับ 100 โดยกลุ่มตัวอย่างที่สนใจค้นหาเป็นอันดับแรกอาศัยอยู่ในจังหวัดนนทบุรี รองลงมาคือกลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในจังหวัดกรุงเทพฯ และปริมณฑล นอกจากนี้ ในภาพที่ 3 Google Trend ก็สามารถแสดงผลการค้นหายอดนิยม (Hot Trend) ณ วินาทีนั้น ๆ ซึ่งสามารถช่วยให้ติดตามความสนใจของประชาชนในแต่ละช่วงเวลาได้อย่าง Real time

ของทั้ง MCSI และ CCI ที่มีค่อนข้างผันผวน นอกจากนี้งานวิจัยของ Croushore (2005) ก็ยังให้ผลการศึกษาที่สอดคล้องกับ Vosen and Schmidt (2009) กล่าวคือ ผลสำรวจความเชื่อมั่นของผู้บริโภคทั้ง MSCI และ CCI ไม่สามารถสะท้อนความเชื่อมโยงระหว่างความคาดหวังและการตัดสินใจใช้จ่ายจริงของผู้บริโภคได้ ดังนั้น ข้อมูลปริมาณการค้นหาด้านการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนจาก Google Trend อาจถือเป็นตัวแปรชี้นำ (Leading Indicators) ที่มีความถี่สูง (High Frequency) จะช่วยให้การประมาณการข้อมูลทั้งในปัจจุบัน (Nowcasting) และในอนาคต (Future) มีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น โดยอาจกล่าวได้ว่า ปริมาณคำค้นหาที่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภคภาคเอกชนจาก Google Trend แสดงถึง การเตรียมการที่จะใช้จ่าย (Preporatory to Spend) ของผู้บริโภค

ในส่วนของการติดตามภาวะเศรษฐกิจด้านตลาดแรงงาน (Labor Market) และตลาดที่อยู่อาศัย (Housing Market) งานศึกษาของ McLaren and Rachana (2011) ได้ใช้ประโยชน์จาก Google Trend ในการค้นหาคำจากเครื่องชี้ที่เกี่ยวข้องในภาคเศรษฐกิจดังกล่าว เนื่องจาก คนที่กำลังหางานหรือมีความกังวลว่าจะตกงาน อาจจะค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวกับการประกันสังคมหรือการหางานใหม่ เช่นเดียวกันคนที่ต้องการซื้อหรือขายอสังหาริมทรัพย์ก็จะค้นหาข้อมูลทางอินเทอร์เน็ตเกี่ยวข้องกับราคา ทำเลที่ตั้ง สภาพแวดล้อม ดังนั้น ข้อมูลในประเด็นดังกล่าวจาก Google Trend จึงมีประโยชน์ในการติดตามตลาดแรงงานและตลาดที่อยู่อาศัย

ทั้งนี้ ผลการศึกษาของ McLaren and Rachana (2011) ในด้านตลาดแรงงาน ได้คัดเลือกคำ “JSA (Jobseeker’s Allowance)”¹ เนื่องจาก ข้อมูลมีทิศทางไปในทางเดียวกับการว่างงาน และค่านี้สะท้อนพฤติกรรมของลูกจ้างและพนักงานที่มีแนวโน้มที่จะตกงาน ในการค้นหาข้อมูลผลประโยชน์จากการว่างงาน (Unemployment Benefits) โดยผลการประมาณสมการถดถอย (Forecasting) ของข้อมูลเดือนกรกฎาคม 2551 พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMSE) ของ คำค้นหา “JSA” มีค่าเท่ากับ 35.3 ต่ำกว่าตัวเลขการว่างงานจริงที่มีค่า 40.4 ในส่วนผลการศึกษาด้านตลาดที่อยู่อาศัย “Estate Agents”² เป็นคำค้นหาที่ได้รับเลือกเนื่องจาก มีความสัมพันธ์สูงกับราคาบ้านและธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์ และมีทิศทางเดียวกับราคาบ้านในช่วงเวลาที่ศึกษา อีกทั้งข้อมูลไม่มีความผันผวนเมื่อคำนวณในเวลาที่แตกต่างกัน ซึ่งผลการประมาณการสมการถดถอยก็ยังพบว่า ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMSE) ของ คำค้นหา “Estate Agents” มีค่าเท่ากับ 0.69 ต่ำกว่าข้อมูลราคาบ้านจริงที่มีค่า 0.87 ซึ่งผลการศึกษาในด้านตลาดอยู่อาศัยนี้ยังสอดคล้องกับงานศึกษาของ Choi and Varian (2009) ที่พบว่า การค้นหาข้อมูลอสังหาริมทรัพย์จาก Google Trend มีส่วนช่วยในการปรับปรุงการประมาณการเศรษฐกิจ ณ เวลานั้น ๆ ของราคาบ้านในสหรัฐอเมริกา และงานศึกษา Webb (2009) ก็ยังพบว่า การค้นหาคำว่า Foreclosure มีความสัมพันธ์อย่างสูงกับข้อมูลจริงที่เกี่ยวกับกระบวนการทางกฎหมายในการยึดอสังหาริมทรัพย์ ดังนั้น ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend จึงสามารถใช้เป็นเครื่องเตือนภัย (Early Warning Systems) ของภาวะฟองสบู่ในตลาดที่อยู่อาศัยของสหรัฐอเมริกาได้

นอกจากนี้ ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ยังใช้ในการติดตามภาวะเศรษฐกิจด้านการท่องเที่ยวได้อีกด้วย โดยงานวิจัย Popescu (2015) ได้ศึกษาพฤติกรรมการค้นหาข้อมูลของนักท่องเที่ยวชาวอิตาลี ซึ่งเป็นกลุ่มนักท่องเที่ยวที่มาโรมานิยมมากที่สุด³ โดยส่วนใหญ่ใช้อินเทอร์เน็ตในการวางแผนการท่องเที่ยว รวมถึง

¹ คำที่ใช้ในการค้นหาเกี่ยวกับตลาดแรงงานทั้งหมด ได้แก่ Jobs, Jobseeker’s, Allowance, Jobseeker’s Allowance (JSA), Unemployment Benefit, Unemployed และ Unemployment

² คำที่ใช้ในการค้นหาเกี่ยวกับตลาดที่อยู่อาศัยทั้งหมด ได้แก่ House Prices, Buy House, Sell House, Mortgage และ Estate agents

³ ข้อมูลของสำนักงานสถิติยุโรป (Eurostat) ได้เปิดเผยว่า จำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาโรมานิยมและพำนักรักค้างคืน ในปี 2556 3 อันดับแรก ได้แก่ อิตาลี บัลแกเรีย และออสเตรีย

การจูงที่พักและโรงแรมออนไลน์ ดังนั้น การใช้คำค้นหา “Romania” และ “Buchaerst” ของชาวอิตาลีจึงถือเป็นตัวแปรชี้้นำ (Leading Indicators) ของการท่องเที่ยวโรมาเนีย ทั้งนี้ งานวิจัยดังกล่าวได้ทดสอบการพยากรณ์ด้วยวิธี Autoregressive Integrated Moving Average Model (ARIMA) ซึ่งเป็นการอาศัยพฤติกรรมของข้อมูลในอดีตเพื่อกำหนดรูปแบบในปัจจุบัน และอธิบายแนวโน้มหรือปรากฏการณ์ต่าง ๆ ของตัวแปรมันเองในอนาคต โดยเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงระหว่างของนักท่องเที่ยวอิตาลีและข้อมูลการค้นหาจาก Google Trend พบว่า ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMSE) ที่ได้จากการประมาณการด้วยข้อมูลการค้นหาจาก Google Trend มีค่าต่ำกว่าข้อมูลนักท่องเที่ยวอิตาลีถึงร้อยละ 6 ดังนั้น ด้วยเครื่องมือในการค้นหาแบบ Real Time ของ Google Trend ส่งผลให้การพยากรณ์ทิศทางของนักท่องเที่ยวชาวอิตาลีที่เดินทางมาโรมาเนียมีความแม่นยำมากยิ่งขึ้น

ยิ่งไปกว่านั้น ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ยังสามารถนำมาใช้ติดตามภาวะเศรษฐกิจของประเทศที่การเข้าถึงข้อมูลเครื่องชี้เป็นไปได้อย่างจำกัด งานศึกษาของกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) โดย Narita และ Yin (2018) ได้ใช้ Google Trend เพื่อติดตามและประเมินผลเศรษฐกิจของกลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อย (Low-income Developing Countries) ซึ่งกลุ่มคำที่ใช้ในการค้นหาจำแนกเป็น 5 ประเภท ได้แก่ 1) การเงิน 2) ธุรกิจและอุตสาหกรรม 3) กฎหมายและรัฐบาล 4) สุขภาพ และ 5) การท่องเที่ยว โดยผลการศึกษาพบว่า คำค้นหาในกลุ่ม 1) ธุรกิจและอุตสาหกรรม และ 2) ท่องเที่ยว มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ ในขณะที่คำค้นหาในกลุ่ม 1) การเงิน 2) กฎหมายและรัฐบาล และ 3) สุขภาพ มีความสัมพันธ์ในทางลบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ นอกจากนี้ งานศึกษานี้ยังพบว่า ปริมาณการค้นหาของ Google Trend มีค่าสหสัมพันธ์อย่างสูงกับ Real GDP มากกว่าแสงไฟยามค่ำคืน (Nighttime Light)¹ ดังนั้น ปริมาณการค้นหาของ Google Trend จึงเป็นตัวแทนในการอธิบายพฤติกรรมทางเศรษฐกิจที่ดีของกลุ่มประเทศที่มีรายได้น้อย (Low-income developing Countries) ได้เป็นอย่างดี

สำหรับงานวิจัยของประเทศไทย ปัสสร (2018) ได้ติดตามภาวะเศรษฐกิจด้วยข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend โดยได้สมมติฐานในการศึกษาว่า หากครัวเรือนมีรายได้เพิ่มขึ้น จะมีความสนใจในการค้นหาที่เกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มขึ้น หรืออุปสงค์ต่อผลิตภัณฑ์เพื่อการลงทุนน่าจะเพิ่มขึ้น ดังนั้น ชุดคำที่มีศักยภาพในการใช้สะท้อนภาวะรายได้ครัวเรือนประกอบด้วย 1) LTM + RMF 2) ภาษี รายได้ 3) ลงทุน และ 4) ชื่อ โดยชุดคำ LTM + RMF มีค่าสหสัมพันธ์กับ GDP สูงที่สุด ถึงร้อยละ 74

นอกจากนี้ งานวิจัยของกชพรรณ (2019) ใช้เครื่องมือ Google Trend ในการติดตามการซื้อขายสินค้าและบริการผ่านช่องทางออนไลน์ หรือ E-COMMERCE ซึ่งในงานศึกษานี้เลือกใช้คำค้นในหมวดหมู่การขนส่งไปรษณีย์และพัสดุภัณฑ์ (Mail & Package Delivery) เนื่องจาก คำในหมวดหมู่นี้ดังกล่าว สามารถสะท้อนพฤติกรรมของผู้ขายและผู้ซื้อผ่านสื่อสังคมออนไลน์ ผลการศึกษาพบว่า การเพิ่มตัวแปรเครื่องชี้ E-COMMERCE เข้าไปในแบบจำลองช่วยอธิบายการบริโภคภาคเอกชนในหมวดสินค้าไม่คงทนและหมวดสินค้าคงทน รวมถึงภาคการค้าส่งและการค้าปลีกได้แม่นยำขึ้น โดยค่า Adjusted R-squared² เพิ่มขึ้น และค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน

¹ งานวิจัยของ Henderson et al. (2012) ได้เสนอหลักฐานเชิงประจักษ์ว่า ความสว่างของแสงไฟยามค่ำคืน (Nighttime Light) มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกับอัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจในแต่ละเมือง กล่าวคือ เมืองที่เป็นศูนย์กลางทางการค้าและความเจริญระดับประเทศ จะมีความ สว่างของแสงไฟในยามค่ำคืนมากกว่าเมืองอื่น ๆ

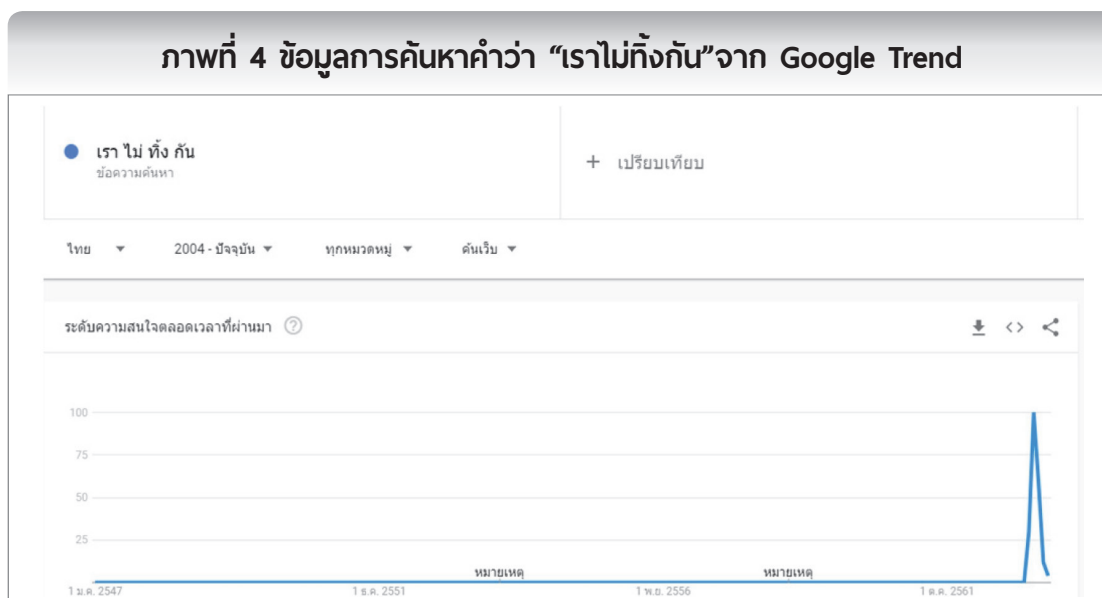
² Adjusted R-squared ใช้เปรียบเทียบความสามารถในการอธิบาย (Explanatory Power) ของตัวแปรอิสระ ซึ่งจะมีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมก็ต่อเมื่อตัวแปร อิสระที่เพิ่มเข้ามาใหม่นั้นทำให้ผลการประมาณการสมการถดถอยอธิบายความได้ดีขึ้น

(RMSE) ลดลง อย่างไรก็ดี เครื่องชี้ E-COMMERCE ที่ได้จาก Google Trend มีข้อจำกัด คือ ไม่ได้บ่งบอกปริมาณธุรกรรม E-COMMERCE ที่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง

จากการทบทวนวรรณกรรมที่กล่าวมา จะพบว่า เครื่องชี้ปริมาณการค้าจาก Google Trend สะท้อนพฤติกรรมและความสนใจของประชาชนในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งได้ โดยรายงานผลการสำรวจข้อมูลอินเทอร์เน็ตในประเทศไทยของสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ล่าสุด¹ ในปี 2562 พบว่า ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตของไทยมีจำนวน 50.1 ล้านคน ดังนั้น ข้อมูล Google Trend จึงมีศักยภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้ในการติดตามและประเมินผลภาวะเศรษฐกิจไทย โดยการใช้ข้อมูลคำค้นหาในแต่ละหมวดหมู่ของ Google Trend ด้วยกัน ช่วยให้ประเมินภาวะเศรษฐกิจไทยได้ชัดเจนมากขึ้น เช่น ในช่วงเวลาปกติ ผู้คนอาจจะสนใจค้นหาสถานที่ท่องเที่ยว ที่พักและโรงแรม เป็นต้น ในขณะที่ช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์ ผู้คนอาจให้ความสนใจเรื่อง ภัยธรรมชาติ ความขัดแย้ง และโรคระบาด เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ปริมาณการค้าจาก Google Trend ยังมีข้อจำกัด คือ ไม่สามารถบ่งบอกปริมาณหรือขนาดของธุรกรรมในแต่ละประเภทได้ ดังนั้น การนำข้อมูลจาก Google Trend มาใช้จำเป็นต้องพึงระวังการคัดกรองคำ ซึ่งจำเป็นต้องสะท้อนและมีนัยสำคัญทางเศรษฐกิจที่แท้จริง ทั้งนี้ งานศึกษาฉบับนี้ได้ใช้เกณฑ์ในการคัดกรองคำจากงานศึกษาของ ปัสสร (2018) ซึ่งมี จำนวน 4 เกณฑ์ ดังนี้

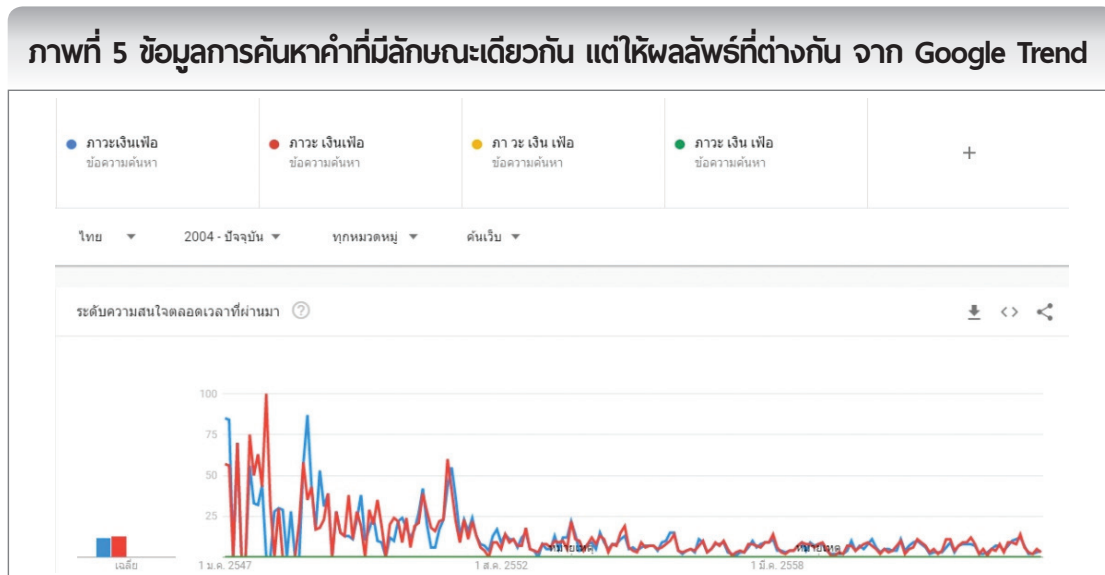
1. เกณฑ์คัดกรองคำที่ 1: คำในการค้นหาต้องไม่ใช่คำเฉพาะเจาะจง เช่น ชื่อยี่ห้อ ชื่อสถานที่ ชื่อรุ่นสินค้า
2. เกณฑ์คัดกรองคำที่ 2: คำในการค้นหาต้องได้รับความนิยมเพียงพอ ไม่ใช่คำที่ได้รับความนิยมในระยะหลัง หากเป็นเช่นนั้นความถี่ในการค้นหาในช่วงก่อนหน้าจะมีค่าผลลัพธ์เท่ากับ 0 ซึ่งจะไม่สะท้อนพฤติกรรมของผู้บริโภคที่เกี่ยวข้องกับวัฏจักรเศรษฐกิจ เช่น บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ ชิมช้อปใช้ เราไม่ทิ้งกัน เราเที่ยวด้วยกัน เป็นต้น รายละเอียดตามภาพที่ 4

ที่มา : Google Trend ข้อมูล ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2563

¹ <http://webstats.nbtc.go.th/netnbtc/INTERNETUSERS.php>

3. เกณฑ์คัดกรองคำที่ 3: คำค้นหาที่มีลักษณะเดียวกัน แต่มีลักษณะการเว้นวรรคที่ต่างกันต้องไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ เช่น “ภาวะเงินเฟ้อ” “ภาวะ เงินเฟ้อ” “ภา วะ เงิน เฟ้อ” “ภาวะ เงิน เฟ้อ ” รายละเอียดตามภาพที่ 5

ที่มา : Google Trend ข้อมูล ณ วันที่ 3 สิงหาคม 2563

4. เกณฑ์คัดกรองคำที่ 4¹: คำในการค้นหาต้องมีความหมายและมีนัยทางเศรษฐกิจ

3. วิธีการศึกษา

3.1 การทดสอบความนิ่งของข้อมูล (Stationary)

ข้อมูลอนุกรมเวลา (Time Series Data) คือ ชุดข้อมูลที่มีการเก็บรวบรวมและเรียงลำดับของเวลาอย่างต่อเนื่อง โดยการจัดเรียงข้อมูลอาจมีลักษณะเป็นรายปี (Yearly) รายไตรมาส (Quarterly) รายเดือน (Monthly) รายสัปดาห์ (Weekly) รายวัน (Daily) หรือรายชั่วโมง (Hourly) เป็นต้น ตัวอย่างเช่น ข้อมูลอัตราแลกเปลี่ยนไทยบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา รายวัน ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ถึง 30 กรกฎาคม 2563

ทั้งนี้ ก่อนนำข้อมูลอนุกรมเวลามาใช้วิเคราะห์ในทางเศรษฐมิติจะต้องทำการทดสอบว่าข้อมูลมีความสัมพันธ์ร่วมกับเวลาหรือไม่ โดยปกติข้อมูลอนุกรมเวลาของเครื่องชี้เศรษฐกิจมหภาคจะผันแปรไปตามเวลา นั่นคือ เครื่องชี้มีการเคลื่อนไหวไปตามแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นตามกาลเวลา หรือเครื่องชี้มีลักษณะไม่นิ่ง (Non-stationary) หากนำข้อมูลลักษณะนี้มาใช้วิเคราะห์จะไม่สามารถอธิบายลักษณะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้อย่างแท้จริง หรือเกิดปัญหาความสัมพันธ์ปลอม (Spurious Regression) ซึ่งวิธีการทดสอบมี 3 วิธี ได้แก่ 1) การสร้างกราฟ²

¹ งานศึกษาของ ปภัสสร (2018) จะมีเกณฑ์ในการคัดกรองคำจำนวน 5 เกณฑ์ อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้ได้ตัดเกณฑ์คัดกรองเรื่องค่าสหสัมพันธ์ (Correlation) กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องที่สูงกว่า 0.5 ออกไปเนื่องจาก ค่าสหสัมพันธ์มีค่าแตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับระยะเวลาที่นำมาใช้คำนวณ

² การสร้างกราฟเพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องชี้กับเวลา หากมูลค่าของเครื่องชี้เพิ่มขึ้นเมื่อเวลาเปลี่ยนแปลงไป แสดงว่าข้อมูลมีลักษณะไม่นิ่ง (Non-stationary)

2) แผนภาพสหสัมพันธ์ (Correlogram)¹ และ 3) การทดสอบทางเศรษฐมิติด้วยวิธี Augmented Dickey-Fuller Test Statistic และงานศึกษาในครั้งนี้ผู้เขียนจะทำการทดสอบความนิ่งด้วย 1) วิธีการสร้างกราฟและ 2) วิธี Augmented Dickey-Fuller Test Statistic ตามแนวคิดของ Dickey and Fuller (1979,1981) ดังสมการที่ 1

$$\Delta y_t = \alpha + \delta T + \beta_1 y_{t-1} + \sum_{i=1}^p \beta_{p-1} \Delta y_{t-i} + \varepsilon_t \quad (1)$$

เมื่อ α คือค่าคงที่ T คือ แนวโน้มเวลา (Trend) และ P คือ จำนวน Lag ของแบบจำลอง Autoregressive Process (AR) โดยจะทำการเลือก Lag Length ซึ่งในวิธีการนี้จะกำหนดค่าสูงสุดที่ 12 เนื่องจาก ข้อมูลที่นำมาทดสอบมีความถี่เป็นรายเดือน

ภายใต้สมมติฐาน

H_0 (สมมติฐานหลัก): $\beta = 0$ (ข้อมูลมีลักษณะไม่นิ่ง : Non-stationary)

H_1 (สมมติฐานรอง) : $\beta \neq 0$ (ข้อมูลมีลักษณะนิ่ง : Stationary)

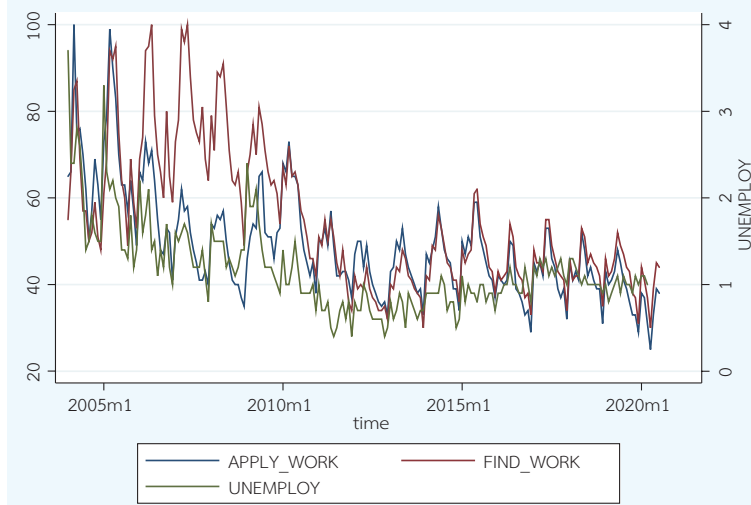
จากนั้นนำค่า T-statistics ไปเปรียบเทียบกับค่าวิกฤต (MacKinnon Critical Values) ณ ระดับนัยสำคัญที่ร้อยละ 1 5 และ 10 ตามลำดับ หากปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) แสดงว่า เครื่องชี้ประเภทนั้นมีลักษณะนิ่ง (Stationary) และมีความสัมพันธ์เชิงดุลยภาพระยะยาว

อย่างไรก็ดี ข้อมูลอนุกรมเวลาที่มีความนิ่ง (Stationary) จะต้องมีความคงที่ทางสถิติที่ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามเวลา นั่นคือ ข้อมูลที่มีค่าเฉลี่ย (Mean) ความแปรปรวน (Variance) และความแปรปรวนร่วม (Covariance) คงที่ตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ตัวอย่างข้อมูลที่มีความนิ่ง คือ The White Noise ซึ่งตัวแปรตามเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการกระจายตัวแบบปกติ (Normal Distribution) และเป็นอิสระกับเวลา (Independent of Time) ภายหลังการทดสอบเครื่องชี้ หากปรากฏว่าเครื่องชี้มีลักษณะไม่นิ่ง ดังนั้น เพื่อให้การประมาณการมีความถูกต้องและน่าเชื่อถือ เครื่องชี้เหล่านี้จะถูกปรับให้นิ่งโดยการทำผลต่างลำดับที่ 1 (First Difference) หรือลำดับที่สูง (Higher Difference)ต่อไปจนกว่าข้อมูลจะมีความนิ่ง นอกจากนี้ยังสามารถแยกองค์ประกอบปัจจัยแนวโน้ม (Trend) ออกจากปัจจัยวัฏจักรเศรษฐกิจ (Cycle) ก็จะได้ข้อมูลที่มีความนิ่งเช่นกัน เมื่อได้เครื่องชี้ที่มีความนิ่งแล้วจึงนำไปใช้ในการประมาณค่าในแบบจำลองต่อไป

ในงานศึกษาเบื้องต้นจะทดสอบความนิ่ง (Stationary) ของข้อมูลอัตราการว่างงาน และค่าค้นหาจาก Google Trend ได้แก่ “สมัครงาน” และ “หางาน” ซึ่งเมื่อใช้วิธีการสร้างกราฟ ภาพที่ 6 จะพบว่าข้อมูลเครื่องชี้ทั้ง 3 ประเภทไม่มีการเคลื่อนไหวไปตามแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นตามกาลเวลา และเมื่อทดสอบด้วย Dickey-Fuller Test Statistic พบว่า ค่า Dickey-Fuller Test Statistic ของเครื่องชี้ทุกตัวมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 1 แสดงว่า มีการปฏิเสธสมมติฐานหลัก (H_0) ที่ทดสอบว่าข้อมูลนิ่งหรือไม่ และยอมรับสมมติฐานรอง (H_1) นั่นคือ ข้อมูลมีลักษณะนิ่ง (Stationary) ดังนั้น งานวิจัยฉบับนี้จึงไม่มีความจำเป็นที่จะต้องอัตราการเปลี่ยนแปลงรายปี (y-o-y) หรือแยกองค์ประกอบปัจจัยแนวโน้ม (Trend) ออกจากปัจจัยวัฏจักรเศรษฐกิจ (Cycle)

¹ การสร้างแผนภาพสหสัมพันธ์ (Correlogram) เพื่อดูความสัมพันธ์ระหว่างเครื่องชี้ในปัจจุบันกับตัวของมันเองในอดีต หากข้อมูลมีลักษณะนิ่ง (Stationary) รูปที่แสดงต้องไม่มีลักษณะลดลงแบบ Exponential

ภาพที่ 6 การทดสอบความนิ่งของเครื่องชี้ด้วยการสร้างกราฟ

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

อย่างไรก็ดี ข้อสังเกตที่เด่นชัดของ ภาพที่ 6 คือ ข้อมูลปริมาณการค้นหาคำจาก Google Trend คำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” มีลักษณะค่อนข้างไปในทิศทางเดียวกันกับข้อมูลอัตราการว่างงาน ดังนั้น ข้อมูลดังกล่าวจึงมีศักยภาพเพียงพอที่จะนำมาใช้เบื้องต้นในการประมาณอัตราการว่างงานในอนาคต

3.2 การคัดเลือกแบบจำลอง

ภายหลังจากที่ได้ข้อมูลเครื่องชี้ที่มีลักษณะนิ่งแล้ว ลำดับถัดไปคือ การสร้างแบบจำลองในการประมาณการอัตราการว่างงานเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563 โดยงานศึกษาฉบับนี้จะใช้สร้างแบบจำลองทางเศรษฐมิติ จำนวน 2 แบบจำลอง ได้แก่ 1) แบบจำลอง Autoregressive Integrated Moving Average Model (ARIMA) เนื่องจากเป็นวิธีที่มีขั้นตอนไม่ยุ่งยากและซับซ้อน โดยใช้เพียงข้อมูลที่เรานำมาทดสอบเพียงตัวเดียว และมีค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (Root Mean Square Error : RMSE) ของการพยากรณ์ที่ต่ำกว่าวิธีอื่น และ 2) แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด (Least Squares) ซึ่งศึกษาความสัมพันธ์ที่ตัวแปรหนึ่งส่งผลต่ออีกค่าของตัวแปรหนึ่ง โดยในที่นี้ผู้เขียนจะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานและปริมาณการค้นหาคำจาก Google trend ได้แก่ “สมัครงาน” และ “หางาน”

1) แบบจำลอง Autoregressive Integrated Moving Average Model (ARIMA) คือ การสร้างแบบจำลองที่ใช้ข้อมูลในอดีตและค่าความคลาดเคลื่อนในอดีต เพื่อนำมาทำนายข้อมูลในอนาคต ดังสมการที่ 2

$$un_t = \alpha + \phi un_{t-1} \dots + \phi un_{t-p} + \varepsilon_t - \theta_1 \varepsilon_{t-1} \dots + \theta_q \varepsilon_{t-q} \quad (2)$$

เมื่อ

Un คือ อัตราการว่างงาน (%)

p คือ อันดับของ Auto Regressive

q คือ อันดับของ Moving Average

2) แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด (Least Squares) คือ แบบจำลองที่แสดงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม ทั้งนี้ งานศึกษานี้จะสร้างแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดจำนวน 3 แบบจำลอง โดยในแบบจำลองที่ 3-4 จะพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างอัตราการว่างงานและปริมาณคำค้นหาจาก Google Trend ได้แก่ “สมัครงาน” และ “หางาน” รวมทั้งใช้ข้อมูลตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม¹ เป็นตัวแปรควบคุม (Control variable) และทดสอบแยกตัวแปรปริมาณคำค้นหาจาก Google Trend ที่ละครั้ง ส่วนแบบจำลองที่ 5 จะรวมคำค้นหาทั้ง 2 คำดังกล่าวในการประมาณการอัตราการว่างงานไว้ด้วยกัน

$$Un_t = \alpha + \beta_1 Apply_t + \beta_2 Dummy_MPI_t + \varepsilon_t \quad (3)$$

$$Un_t = \alpha + \beta_1 Find_t + \beta_2 Dummy_MPI_t + \varepsilon_t \quad (4)$$

$$Un_t = \alpha + \delta_1 Apply_t + \delta_2 Find_{t-1} + \delta_3 Dummy_MPI_t + \varepsilon_t \quad (5)$$

เมื่อ

Un คือ อัตราการว่างงาน (%)

Apply คือ ปริมาณคำค้นหา “สมัครงาน” จาก Google Trend

Find คือ ปริมาณคำค้นหา “หางาน” จาก Google Trend

Dummy_MPI คือ ตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม

4. ผลการศึกษา

สำหรับวิธีการที่ใช้คัดเลือกแบบจำลองที่ดีที่สุดนั้น โดยทั่วไปจะใช้ความเห็นของผู้จัดทำค่อนข้างสูง (Judgement) อย่างไรก็ตาม งานศึกษานี้ได้กำหนดเกณฑ์การคัดกรองแบบจำลอง จำนวน 3 เกณฑ์ ดังนี้

1. การตรวจสอบค่าร้อยละทางสถิติของแต่ละเครื่องชี้ หากเครื่องชี้ใดไม่มีนัยสำคัญทางสถิติก็ต้องคัดออกจนกระทั่งได้แบบจำลองที่ทุกเครื่องชี้มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งหมด
2. การคัดเลือกแบบจำลองที่ค่า R-squared สูงที่สุด ทั้งนี้ R-squared คือ ค่าที่บ่งชี้ว่าตัวแปรอิสระทั้งหมดสามารถอธิบายความผันแปรของตัวแปรตามที่อยู่ในแบบจำลองได้ร้อยละเท่าไร โดยปกติจะมีค่าอยู่ระหว่างร้อยละ 0 -100 ยิ่งค่าสูง (ค่าใกล้ ร้อยละ 100) แสดงว่า แบบจำลองที่ได้นำมาทดสอบนั้นสามารถอธิบายความผันแปรของค่าตัวแปรตามได้เป็นอย่างดี
3. การคัดเลือกแบบจำลองที่ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนกำลังสอง (RMSE) มีค่าต่ำที่สุด โดยทั่วไปค่า RMSE ที่ต่ำ แสดงว่า ค่าจริงของเครื่องชี้ (Actual Value) และค่าประมาณ (Fitted Value) ใกล้เคียงกัน นั่นคือ ตัวแปรอิสระทั้งหมดที่นำมาทดสอบสามารถพยากรณ์ตัวแปรตามที่เราสนใจได้แม่นยำ

4.1 ผลการประมาณการความสัมพันธ์ของตัวแปร

เมื่อพิจารณาผลการศึกษาในตารางที่ 1 พบว่า ทุกเครื่องชี้มีนัยสำคัญทางสถิติกับอัตราการว่างงานทั้งหมด หากใช้เกณฑ์ R-squared สูงที่สุด จะพบว่าแบบจำลอง ARIMA แสดงค่า R-squared เท่ากับร้อยละ 64.78 แต่หากใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อน (RMSE) กำลังสองต่ำที่สุด จะพบว่า แบบจำลองกำลังสองน้อยแสดงค่า RMSE ต่ำกว่าแบบจำลอง ARIMA ในทุกกรณี โดยใน 3 แบบจำลองนี้การใช้ตัวแปรปริมาณการค้นหาคำ “สมัครงาน” และ “หางาน” ควบคู่กันไปจะทำให้ค่า R-squared สูงสุดเท่ากับร้อยละ 52.46 และค่า RMSE ต่ำสุดเท่ากับร้อยละ 34.82

¹ กำหนดให้ตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม มีค่าเท่ากับ 1 หากค่าอัตราการเติบโตของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม หดตัวมากกว่าร้อยละ -8.0 และ 0 กรณีอื่น ๆ

ดังนั้น ลำดับถัดไปผู้เขียนจะใช้ 1) แบบจำลอง ARIMA (1,0,2)¹ และ 2) แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดที่ใช้ตัวแปรอิสระ คือ ปริมาณการค้นหาจาก Google Trend คำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” ในการประมาณการอัตราการว่างงานเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบผลการประมาณการระหว่างแบบจำลอง ARIMA และแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด

ตัวแปรตาม: อัตราการว่างงาน	ค่าสถิติที่สำคัญ		
แบบจำลอง	ค่าสัมประสิทธิ์	R-square	RMSE
1. แบบจำลอง ARIMA			
ARIMA (1,0,2)	0.9848***	0.6478	0.8267
2. แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด (Least squares)			
ปริมาณคำค้นหา “สมัครงาน”	0.0279***	0.4943	0.3581
ตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	0.4574***		
ปริมาณคำค้นหา “หางาน”	0.0187***	0.4117	0.3863
ตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	0.2568***		
ปริมาณคำค้นหา “สมัครงาน”	0.0203***	0.5246	0.3482
ปริมาณคำค้นหา “หางาน”	0.0078***		
ตัวแปร Dummy ของดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม	0.3869***		

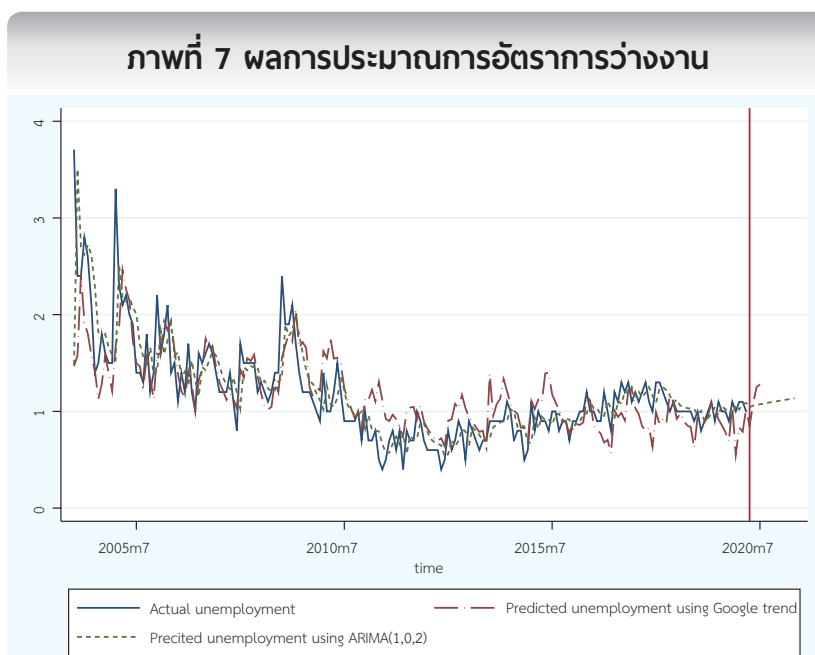
หมายเหตุ: *, **, *** ณ ระดับความเชื่อมั่นร้อยละ 1 5 และ 10 ตามลำดับ

4.2 ผลการประมาณการอัตราการว่างงาน

ภาพที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ผลการประมาณการอัตราการว่างงานจากแบบจำลอง ARIMA และแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด มีแนวโน้มไปในทิศทางเดียวกันอัตราการว่างงาน ถึงแม้ว่าขนาดของตัวเลขจะไม่เท่ากัน ทั้งนี้ ตารางที่ 2 แสดงค่าข้อมูลอัตราการว่างงานที่ประมาณการขึ้นมาจากแบบจำลอง พบว่า ตั้งแต่เดือนเมษายน เป็นต้นมา แบบจำลอง ARIMA พยากรณ์อัตราการว่างงานค่อนข้างคงที่ที่ร้อยละ 1.0 ในขณะที่แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด จากปริมาณคำค้นหา Google Trend มีค่าลดลงในเดือนเมษายน และเริ่มเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ในเดือนถัดไป โดย ณ เดือนกรกฎาคม อยู่ที่ร้อยละ 1.3 สอดคล้องกับปริมาณการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” ที่ลดลงในช่วงเดือนเมษายน-พฤษภาคม 2563 เนื่องจาก ประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “เราไม่ทิ้งกัน” มากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ภายหลังที่มาตรการเยียวยาสิ้นสุดลง กอรปกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบมากขึ้น ประชาชนจึงให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” มากยิ่งขึ้น ตั้งแต่เดือนมิถุนายน เป็นต้นมา อย่างไรก็ตาม แม้ว่าแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดประมาณการอัตราการว่างงานไตรมาสที่สอง 2563 ที่ร้อยละ 1.0 ต่ำกว่าอัตราการว่างงานไตรมาสที่สองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเผยแพร่ที่ร้อยละ 2.0 หรือมีผู้ว่างงานจำนวน 7.45 แสนคน

¹ งานศึกษานี้ได้ใช้โปรแกรม PYTHON และ STATA เลือกจำนวนค่าสังเกตที่เกิดขึ้นก่อนหน้า p หรือ $AR(p)$ และหรือค่าความคลาดเคลื่อนที่อยู่ก่อนหน้า q หรือ $MA(q)$ ที่ให้ค่าประมาณการของแบบจำลอง ARIMA ต่ำที่สุด ซึ่งมีแบบจำลองที่ใช้ในการคัดเลือกจำนวน 12 แบบจำลอง อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อมูลเครื่องชี้ทั้ง 3 ประเภทมีลักษณะนิ่ง (Stationary) จากที่ทดสอบไปก่อนหน้านี้ ดังนั้น จึงไม่มีความจำเป็นต้องทำการบูรณาการ Integrated $I(d)$ และอาจกล่าวได้ว่าแบบจำลองที่ใช้ศึกษานี้เป็นแบบจำลอง Auto Regressive Moving Average หรือ ARMA ได้เช่นกัน

จากจำนวนแรงงาน 38.17 ล้านคน และมีผู้มีงานทำซึ่งขณะนี้ไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับเงินเดือน แต่มีงานที่จะกลับไปทำจำนวน 2.08 ล้านคน หากแต่มีข้อมูลเบื้องต้นที่มีความถี่เป็นรายเดือน ก็มีส่วช่วยให้ติดตามภาวะเศรษฐกิจได้อย่างทันท่วงที

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบผลการประมาณการอัตราการว่างงาน ตั้งแต่เดือนเมษายนถึงกรกฎาคม 2563

ข้อมูล	เดือน					
	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ไตรมาส 2
อัตราการว่างงาน (%)	1.0	-	-	-	-	2.0
แบบจำลอง (ARIMA)	1.1	1.0	1.0	1.0	1.1	1.0
แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend	1.0	0.8	1.1	1.2	1.3	1.0

หมายเหตุ: ข้อมูลไตรมาสที่ 2 คือ ข้อมูลเฉลี่ยอัตราการว่างงานเดือนเมษายนถึงมิถุนายน 2563

ที่มา: คำนวณโดยผู้เขียน

5. บทสรุปและข้อเสนอแนะ

อัตราการว่างงานถือเป็นเครื่องชี้ที่สำคัญที่มีความสัมพันธ์กับอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยในช่วงที่เศรษฐกิจชะลอตัวลง อัตราการว่างงานมีแนวโน้มที่จะสูง ในทางตรงกันข้าม ช่วงที่เศรษฐกิจขยายตัว อัตราการว่างงานจะต่ำ อย่างไรก็ตาม ข้อมูลอัตราการว่างงานที่จัดทำและเผยแพร่โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติในปัจจุบันมีความล่าช้า (ล่าสุด ณ เดือนมีนาคม 2563) ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ไม่สามารถนำข้อมูลอัตราการว่างงานมาติดตามภาวะเศรษฐกิจได้ทันท่วงที จากเหตุผลดังกล่าว ผู้เขียนจึงได้นำฐานข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) ของ

Google ในแอปพลิเคชัน Google Trend ซึ่งมีศักยภาพเพียงพอในการเป็นเครื่องชี้เศรษฐกิจ โดยแสดงพฤติกรรมความสนใจของประชาชนทุกระดับและแสดงผลแบบ Real Time มาใช้ในการติดตามและประเมินผลเศรษฐกิจด้านการว่างงานของไทย โดยในงานศึกษานี้ประมาณการอัตราการว่างงานระหว่างเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563 เปรียบเทียบผลการทดสอบระหว่าง 1) แบบจำลอง ARIMA โดยใช้ข้อมูลอัตราการว่างงานในอดีต และ 2) แบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดที่ใช้ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ของคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน”

ผลการศึกษาแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุด โดยใช้ข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend ประมาณการอัตราการว่างงานในเดือนเมษายน-กรกฎาคม 2563 ในช่วงร้อยละ 0.8 ถึง 1.3 และให้ค่าเฉลี่ยความคลาดเคลื่อนกำลังสองต่ำที่สุด โดยต่ำกว่าแบบจำลอง ARIMA ที่ประมาณการอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 1.0 ถึง 1.1 เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่ให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “เราไม่ทิ้งกัน” มากที่สุดในช่วงเวลาดังกล่าว แต่ภายหลังที่มาตรการเยียวยาสิ้นสุดลง กอรปกับสถานการณ์ทางเศรษฐกิจที่ชะลอตัวลง ภาคธุรกิจได้รับผลกระทบมากขึ้น ประชาชนจึงให้ความสนใจในการค้นหาคำว่า “สมัครงาน” และ “หางาน” มากยิ่งขึ้น ถึงแม้ว่าแบบจำลองกำลังสองน้อยที่สุดประมาณการอัตราการว่างงานไตรมาสที่สอง 2563 ที่ร้อยละ 1.0 ต่ำกว่าอัตราการว่างงานไตรมาสที่สองที่สำนักงานสถิติแห่งชาติเผยแพร่ที่ร้อยละ 2.0 หรือมีผู้ว่างงานจำนวน 7.45 แสนคน จากจำนวนแรงงาน 38.17 ล้านคน และมีผู้มีงานทำซึ่งขณะนี้ไม่ได้ทำงานและไม่ได้รับเงินเดือน แต่มีงานที่จะกลับไปทำจำนวน 2.08 ล้านคน แต่การมีข้อมูลเบื้องต้นที่มีความถี่เป็นรายเดือน ก็มีส่วนช่วยให้ติดตามภาวะเศรษฐกิจได้อย่างทันทั่วทั้งที่ อย่างไรก็ตามดัชนีปริมาณความถี่ในการค้นหาจาก Google Trend สร้างจากกลุ่มตัวอย่างในฐานข้อมูลไม่ได้มาจาก ข้อมูลการค้นหาทั้งหมด และการเปลี่ยนแปลงของประมาณความถี่ในการค้นหา อาจเกิดได้จากหลายสาเหตุ นอกเหนือจากปัจจัยทางเศรษฐกิจ อาทิ การเปลี่ยนแปลงนโยบาย เป็นต้น ดังนั้น การนำข้อมูลปริมาณการค้นหาจาก Google Trend มาใช้จึงต้องมีความระมัดระวังในการคัดเลือกคำค้นหา

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- กชพรรณ สัลเลขนันท์. (2019) จัปชีพจร E-COMMERCE ด้วยข้อมูล GOOLGLE SEARCH. นำมาจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_160.pdf
- ปภัสนร แสงสุขสันต์. (2018). การติดตามภาวะเศรษฐกิจด้วยข้อมูลปริมาณการ Search จาก Google. นำมาจาก https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/ArticleAndResearch/FAQ/FAQ_125.pdf.

ภาษาอังกฤษ

- Choi, H & Varian, H. (2009). Predicting the Present with Google Trends. Retrieved from https://static.googleusercontent.com/media/www.google.com/th//googleblogs/pdfs/google_predicting_the_present.pdf.
- Dickey, D. A. & Fuller, W. A. (1979). Distribution of the Estimators for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Journal of the American Statistical Association*, 74 (366), 427-431.

- Dickey, D. A. & Fuller, W. A. (1981). The Likelihood Ratio Statistics for Autoregressive Time Series with a Unit Root. *Econometrica*, 49 (4), 1057-1072.
- Henderson, V., Adam S., & David N.W. (2012). Measuring Economic Growth from Outer Space. *American Economic Review*, Vol. 102 (2), 994-1028.
- McLaren, N. & Rachana, S. (2011). *Using Internet Search Data as Economic Indicators*. Bank of England Quarterly Bulletin No. 2011 Q2.
- Nardo, M., Saisana M., Saltelli, A. & Tarantola, S. (2005). *Tools for Composite Indicators Building*. Retrieved from <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/bitstream/JRC31473/EUR%2021682%20EN.pdf>
- Narita, F. & Yin, R. (2018). *In Search of Information: Use of Google Trends' Data to Narrow Information Gaps for Low-income Developing Countries*. IMF Working Paper WP/18/286.
- Popescu. M. (2015). *Construction of Economic Indicators Using Internet Searches*. Retrieved from https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=2679256
- Vosen, S. and Schmidt, T. (2011). Forecasting Private Consumption: Survey-based Indicators vs. Google Trends. *Journal of Forecasting*, Vol. 30 (6), 565-578.
- Webb, K. (2009). *Internet Search Statistics as a Source of Business Intelligence: Searches on Foreclosure as an Estimate of Actual Home Foreclosures*. SJSU ScholarWorks.

Thailand's Key Economic Indicators

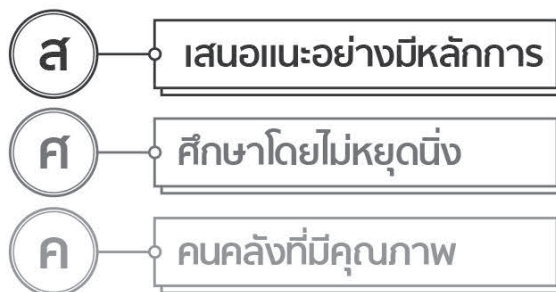
เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2562	2562				2563				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	พ.ค.	มิ.ย.	YTD
ภาวะเศรษฐกิจภายนอก										
ราคาน้ำมันดิบ Dubai (ดอลลาร์สหรัฐ/บาร์เรล) /7	63.54	63.52	67.39	61.16	62.08	50.73	30.57	30.49	40.80	40.65
อัตราดอกเบี้ย Federal Fund (%) /7	1.50-1.75	2.25-2.50	2.25-2.50	1.75-2.00	1.50-1.75	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25	0.00-0.25
ภาคการคลัง (ปีงบประมาณ)/1										
รายจ่ายปีปัจจุบัน (พันล้านบาท)/1	2,788.3	893.0	669.2	590.2	635.9	729.5	813.6	176.9	210.5	2,253.5
(%YoY) /1	-0.1	-0.5	16.8	-15.1	1.6	-18.3%	21.6%	9.6%	-3.0%	4.7%
รายจ่ายประจำ (พันล้านบาท)/1	2,401.1	817.7	569.0	497.5	516.8	703.5	750.4	145.3	167.8	2,056.6
(%YoY) /1	-0.4	0.9	18.8	-17.6	-0.3	-14.0%	31.9%	13.2%	-8.4%	9.1%
รายจ่ายลงทุน (พันล้านบาท)/1	387.2	75.2	100.2	92.7	119.0	26.0	63.3	31.6	42.7	196.9
(%YoY) /1	1.8	-13.7	7.0	0.8	10.6	-65.4%	-36.9%	-4.3%	26.4%	-26.6%
รายจ่ายปีก่อน (พันล้านบาท)/1	254.9	70.8	61.0	71.3	51.8	80.6	62.8	09.7	10.0	176.2
(%YoY) /1	18.5	1.5	5.3	66.6	16.0	13.9%	2.9%	-6.6%	0.1%	-13.2%
รายจ่ายรวม (พันล้านบาท)/1	3,043.2	963.7	730.2	661.5	687.7	810.1	876.4	186.6	220.6	2,429.7
(%YoY) /1	1.2	-0.4	15.8	-10.4	2.5%	-15.9%	20.0%	8.6%	-2.9%	3.1%
ด้านอุปทาน										
ภาคการเกษตร										
ดัชนีผลผลิตสินค้าเกษตร (%YoY) /6	-0.4	2.1	0.0	1.4	-3.5	-13.8	-4.7	-0.3	2.7	-10.0
ดัชนีราคาสินค้าเกษตร (%YoY) /6	1.8	-0.7	2.4	2.3	3.5	8.8	-1.4	-2.9	-4.5	3.6
รายได้เกษตรกรที่แท้จริง (%YoY) /14	0.7	1.0	0.9	2.6	-0.7	-7.3	-3.7	0.0	-0.8	-5.7
การจ้างงานภาคเกษตร (%YoY) /3	-3.2	-3.7	-3.6	-4.2	-1.4	-3.6	N/A	N/A	N/A	-3.6
ภาคอุตสาหกรรม										
ดัชนีผลผลิตอุตสาหกรรม (%YoY) /10	-3.6	-1.2	-2.4	-4.2	-6.8	-6.4	-20.0	-23.8	-17.7	-12.9
มูลค่าการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	-7.5	-8.1	-2.6	-13.1	-5.4	-1.6	-20.1	-26.1	-21.1	-11.1
ปริมาณการนำเข้าวัตถุดิบในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	-7.5	-4.8	-2.5	-14.7	-6.9	-2.8	-21.4	-27.4	-22.2	-12.3
อัตราการใช้กำลังการผลิต (%) /10	66.0	70.8	65.0	64.8	63.3	66.9	53.1	52.8	55.2	60.0
การจ้างงานภาคอุตสาหกรรม (%YoY) /3	-0.2	2.4	0.8	-2.2	-2.0	-1.2	N/A	N/A	N/A	-1.2
ดัชนีความเชื่อมั่นภาคอุตสาหกรรม (ระดับ) /9	93.7	95.2	95.1	92.8	91.7	90.1	78.1	78.4	80.0	84.1
ภาคบริการ										
จำนวนนักท่องเที่ยวต่างประเทศ (ล้านคน) /11	39.8	10.8	9.0	9.7	10.3	6.7	N/A	N/A	N/A	6.7
(%YoY) /14	4.2	2.1	1.4	7.2	6.4	-38.0	-100	-100	-100	-66.2
การจ้างงานภาคบริการ (%YoY) /3	1.0	3.3	1.6	-0.4	-0.6	1.1	N/A	N/A	N/A	1.1
ด้านอุปสงค์										
การบริโภคภาคเอกชน										
ภาษีมูลค่าเพิ่ม ณ ระดับราคาคงที่ (%YoY) /1	-1.7	1.7	0.4	-5.7	-3.1	0.0	-15.1	-16.9	3.4	-7.6
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์นั่ง (%YoY)/14	-0.3	13.9	3.7	-1.7	-14.6	-23.6	-60.2	-65.1	-41.3	-42.0
ปริมาณรถจักรยานยนต์จดทะเบียนใหม่ (%YoY)	-3.4	-0.1	-7.1	0.9	-7.3	-5.9	-28.1	-37.7	-13.2	-16.6
ปริมาณการนำเข้าสินค้าอุปโภคบริโภคในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	2.8	1.0	-1.2	8.2	3.6	-2.1	-16.6	-23.7	-1.9	-9.3
ดัชนีความเชื่อมั่นผู้บริโภคต่อเศรษฐกิจโดยรวม (ระดับ) /5	62.6	68.1	64.8	60.8	56.8	49.7	40.3	40.2	41.4	45.0
การลงทุนภาคเอกชน										
ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุนในรูปดอลลาร์สหรัฐฯ (%YoY) /1	-5.4	-9.6	-6.4	-1.2	-4.2	-3.9	-17.1	-26.1	-9.0	-10.5
ปริมาณจำหน่ายรถยนต์เชิงพาณิชย์ (%YoY)/14	-5.1	9.5	2.9	-11.3	-18.0	-24.4	-44.2	-47.4	-26.4	-34.2
ภาษีจากการทำธุรกรรมอสังหาริมทรัพย์รวม (%YoY) /1	-5.5	4.9	-15.6	-2.3	-7.4	-23.5	-13.7	-13.2	-6.6	-18.9
ยอดขายปูนซีเมนต์ (%) /14	-5.4	-5.2	-3.9	-7.8	-4.9	-4.3	4.4	-3.1	4.3	-0.1
ดัชนีราคาวัสดุก่อสร้าง (%YoY) /14	-1.3	0.0	0.0	-2.4	-2.8	-2.1	-3.6	-3.8	-2.9	-2.9
การค้าระหว่างประเทศ										
มูลค่าการส่งออก (พันล้านดอลลาร์สหรัฐฯ)ระบบ	246.3	62.1	61.0	63.6	59.6	62.7	51.7	16.3	16.4	114.3

เครื่องชี้ภาวะเศรษฐกิจ รายเดือน	2562	2562				2563				
		Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	พ.ค.	มิ.ย.	YTD
ศุลกากร										
(%YoY) /4	-2.6	0.9	-3.8	-0.5	-4.5	0.9	-15.2	-22.5	-23.2	-7.1
ราคาสินค้าส่งออก (%YoY) /4	0.3	-0.4	0.2	0.4	0.4	-0.4	-2.0	-2.3	-1.5	-1.2
ปริมาณการส่งออก (%YoY)/14	-3.0	1.3	-3.9	-0.9	-4.9	1.3	-13.5	-20.7	-22.0	-6.0
มูลค่าการนำเข้า (พณีสถิติมูลค่าการค้า) ระบบ ศุลกากร	236.3	59.9	58.7	59.9	57.7	58.7	44.9	13.6	14.8	103.6
(%YoY) /4	-4.8	-1.4	-4.1	-6.5	-7.1	-1.9	-23.5	-34.4	-18.1	-12.6
ราคาสินค้านำเข้า (%YoY) /4	0.2	0.1	-0.1	-0.2	0.8	-0.9	-5.1	-5.1	-2.8	-3.0
ปริมาณการนำเข้า (%YoY)/14	-4.9	-1.4	-4.1	-6.4	-7.8	-1.0	-19.3	-30.9	-15.7	-10.0
ดุลการค้า (พณีสถิติมูลค่าการค้า) ระบบ ศุลกากร /4	10.0	2.2	2.3	3.7	1.9	3.9	6.8	2.7	1.6	10.7
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจต่างประเทศ										
อัตราแลกเปลี่ยนเฉลี่ย (บาท/ดอลลาร์สหรัฐฯ)/2	31.0	31.5	31.5	30.7	30.2	31.8	31.7	31.8	30.9	31.8
ดุลบัญชีเดินสะพัด (พณีสถิติมูลค่าการค้า)/2	38.4	12.4	5.5	9.8	10.7	8.9	0.6**	0.1	N/A	8.3
ทุนสำรองทางการ (พณีสถิติมูลค่าการค้า)/2	224.3	212.2	215.8	220.5	224.3	226.5	241.6	237.2	241.6	241.6
ฐานะซื้อเงินตราต่างประเทศล่วงหน้าสุทธิ (พณีสถิติมูลค่าการค้า)/2	34.3	32.6	34.5	33.1	34.3	34.4	24.9	27.9	24.9	24.9
ทุนสำรองทางการต่อหนี้ต่างประเทศระยะสั้น/2	3.7	3.4	3.5	3.7	3.7	3.8	3.9*	3.9	N/A	3.9
เสถียรภาพทางเศรษฐกิจในประเทศ										
อัตราการว่างงาน (%) /3	1.0	0.9	1.0	1.0	1.0	1.1	N/A	N/A	N/A	1.1
ดัชนีราคาผู้บริโภค (%YoY) /4	-1.0	-0.4	-0.1	-1.6	-1.7	-0.4	-4.1	-4.8	-3.1	-2.2
อัตราเงินเฟ้อทั่วไป (%YoY) /4	0.7	0.7	1.1	0.6	0.4	0.4	-2.7	-3.4	-1.6	-1.0
อัตราเงินเฟ้อพื้นฐาน (%YoY) /4	0.5	0.6	0.5	0.4	0.5	0.5	0.1	0.0	0.0	0.3
หนี้สาธารณะต่อ GDP(%) /1	41.3	41.9	41.3	41.1	41.2	41.3	44.0*	44.0	N/A	44.0

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

FISCAL POLICY OFFICE

คณะผู้จัดทำ

ผู้อำนวยการสำนักนโยบายเศรษฐกิจมหภาค

ดร.พิสิทธิ์ พัวพันธ์: pisitp@mof.go.th

ผู้อำนวยการส่วนแบบจำลองและประมาณการเศรษฐกิจ

ดร.ยุทธภูมิ จารุเศร์นี่: iam5111@msn.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์เศรษฐกิจมหภาค

พงศันคร โภชากรณ์: p_pochakorn@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนการวิเคราะห์ศักยภาพเศรษฐกิจ

ดร.สมคิด บุญล้นเหลือ: dageyang@hotmail.com

ผู้อำนวยการส่วนวิเทศและสถาบันสัมพันธ์

ดร.นรพัชร อัครวัลลภ: norabajra@mof.go.th

ผู้รับผิดชอบรายการภาคเศรษฐกิจ

ภาคการคลัง

อิทธิพัฒน์ ประภาประเสริฐ: Ittipat.p@outlook.com
ณัฐธิดา จันทักดี: fongnutdee@hotmail.com

ภาคการค้าระหว่างประเทศ

ภัทรพร คุ่มสะอาด: phattraporn088@gmail.com

ตลาดน้ำมัน

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

เศรษฐกิจต่างประเทศ

ศิริพล ฤทธิประศาสน์: sirapol@jhu.edu
ทิธา ปทุมเทวาภิบาล: thita.psed10@gmail.com
ศกดิ์สิทธิ์ สว่างสุข: saksit.ssuk@gmail.com

ภาคการเงิน

ทศพล รักษา: tossapon472537@gmail.com

อัตราแลกเปลี่ยน

กันตา สุขสาตร: holykanta@gmail.com

ภาคอุตสาหกรรม

อภิญา เจนธัญญารักษ์: apinya.psed8@gmail.com

ภาคเกษตรกรรม

ภัทร จารุวัฒนมงคล: patharac@fpo.go.th

ภาคการท่องเที่ยว

พิมพ์ภรณ์ สุทธิหลวง: pimpapon2_403@hotmail.com

ภาคการบริโภค การลงทุน และอสังหาริมทรัพย์

ศิวัจน์ จิรภัทยาพัฒน์: siwat.ji@gmail.com
ธนิต เกตุปรังค์: tanit.kgetprank@gmail.com

ด้านเสถียรภาพ

อภิญา เจนธัญญารักษ์: apinya.psed8@gmail.com

เศรษฐกิจรายภูมิภาค

คงขวัญ ศิลลา: nu_nub@yahoo.com
รอม อรุณวิสุทธิ: romaroon@gmail.com
ดร.กวิน เอี่ยมตระกูล: kawin.iamtrakul@gmail.com
ประกอบ สุริเยนทรากกร: prakob.suriyentrakorn@gmail.com
สุดาพันธุ์ สาลี: aFF-17@hotmail.com

ออกแบบหน้าปก

กุสุมา จารุมนะ: kusumaj@fpo.go.th

สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง กระทรวงการคลัง

ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพมหานคร 10400

โทรศัพท์ 0-2273-9020 โทรสาร 0-2298-5602

www.fpo.go.th